

ZPRÁVA O ČINNOSTI

ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

2020

ZPRÁVA O ČINNOSTI

ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

2020

Zpráva o činnosti České správy sociálního zabezpečení

Účelová publikace

Není určena k prodeji na knižním trhu

Vydala Česká správa sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5

www.cssz.cz

Redakční zpracování: oddělení strategie, organizace a systému řízení a oddělení komunikace

Praha 2021

ISBN 978-80-87039-58-8

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené dámy, vážení pánové,

rok 2020 před nás postavil náročné překážky. Pandemie nemoci covid-19 (pandemie) si vyžádala mnohá mimořádná opatření, na která musela rychle reagovat nejen celá společnost, ale také ČSSZ. Pandemie zasáhla do všech oblastí její činnosti a přinesla řadu nových požadavků a úkolů, ostatně její konkrétní dopady shrnuje zvláštní úvodní kapitola.

Významnou roli v období pandemie sehrála eNeschopenka, která zásadně pomohla vyřešit situaci ve zdravotnictví a osvědčila se jako efektivní nástroj k tomu, aby lékaři mohli vystavovat rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízení karantény na dálku, bez osobního kontaktu s pacientem, čímž se výrazně eliminovalo riziko šíření nákazy. Systém eNeschopenky bez předchozího zkušebního provozu bezproblémově zvládl hned od počátku roku 2020 masivní zatížení a její praktické využití ocenila lékařská obec i široká veřejnost. To, že je eNeschopenka skutečně unikátním počinem, dokládá i její vítězství v soutěži IT projekt roku pořádané Českou asociací manažerů informačních technologií, v níž z 22 nominovaných projektů vyhodnotila odborná porota jako nejlepší právě eNeschopenku. Pandemie způsobila extrémní nápor žádostí o přiznání

dávek nemocenského a ošetrovného, jejichž počet oproti předchozímu roku výrazně vzrostl. S ohledem na uzavření škol a dětských zařízení na jaře a na podzim ČSSZ realizovala v návaznosti na přijatou legislativu výplatu tzv. krizového ošetrovného, jež bylo vzhledem k nutnosti rychlého zavedení a bez času potřebného na úpravu aplikací zpracováno mimořádnými postupy.

ČSSZ musela rovněž reagovat na legislativní opatření, která přinesla zaměstnavatelům a OSVČ úlevy v oblasti plateb pojistného. V návaznosti na nouzový stav bylo také potřeba upravit podmínky pro vyzvedávání důchodu a pro výplatu důchodu do zahraničí a v závěru roku bylo nutné vedle obvyklé přípravy valorizace zajistit mimořádnou výplatu jednorázového příspěvku k důchodům.

To vše vyžadovalo průběžně informovat veřejnost o aktuálních změnách. Zaměstnanci museli být připraveni klientům rychle poradit na dálku – prostřednictvím e-mailu, telefonu a sociálních sítí jim sdělovali potřebné informace a nové postupy. ČSSZ posílila svá call centra a veřejnosti nabídla nové nástroje k získávání informací, např. virtuálního rádce, tzv. chatbota, nebo odebírání novinek.

Kromě zabezpečení mimořádných požadavků vyvolaných pandemií musela ČSSZ současně plnit své „běžné“ úkoly, tedy vyplácet důchody a dávky nemocenského pojištění, vybírat pojistné a zajišťovat lékařskou posudkovou službu. Zaměstnanci ČSSZ se stejně jako ostatní občané potýkali s onemocněním covid-19, izolacemi, karanténami a nutností postarat se o své děti kvůli uzavření škol a školek, což vedlo často k výraznému personálnímu oslabení. Zajištění všech agend vyžadovalo intenzivní úsilí a operativní změny v organizaci práce.

V loňském roce se také potvrdilo, že efektivním řešením v případech mimořádných situací jsou dostupné elektronické služby, které umožňují komunikovat a vyřizovat potřebné záležitosti na dálku. Rozvoj online služeb proto zůstává stěžejním cílem ČSSZ i pro další roky.

Rok 2020, v němž si ČSSZ připomněla 30. výročí svého vzniku, byl pro ni zatěžkávací zkouškou. To, že ji úspěšně zvládla, je důkazem, že se jedná o dobře fungující instituci, která dokáže reagovat na změny, čelit krizovým situacím a může se i v nelehké době spolehnout na své zaměstnance. Všem zaměstnancům ČSSZ patří za jejich mimořádné nasazení mé velké poděkování. Nepochybuji, že zkušenosti získané v době pandemie nás v naší práci posunuly vpřed.

Mgr. František Boháček

ústřední ředitel České správy sociálního zabezpečení

3 581 325
VYPLÁCENÝCH DŮCHODŮ¹⁾

455 117
DÁVEK OŠETŘOVNÉHO
ZPRACOVANÝCH
MIMOŘÁDNÝMI
POSTUPY Z DŮVODU
PANDEMICKÉ SITUACE

4 456 080
ZPRACOVANÝCH
DÁVEK NEMOCENSKÉHO
POJIŠTĚNÍ²⁾

524,7 mld.
NA VYBRANÉM
POJISTNÉM³⁾

374 843
POSUDKŮ VYPRACOVANÝCH
LÉKAŘSKOU POSUDKOVOU SLUŽBOU

36 400 229
ZPRACOVANÝCH
e-FORMULÁŘŮ

562,8 mld.
VYPLACENO NA
SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

¹⁾ Údaj k 31. 12. 2020.

²⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění nejsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku.

³⁾ Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

OBSAH

PANDEMIE COVIDU-19 A ČINNOST ČSSZ	11
1 VEDENÍ ČSSZ, ORGANIZACE A PERSONÁLNÍ SPRÁVA	21
1.1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ	21
1.2 PERSONÁLNÍ OBLAST	23
2 HLAVNÍ ČINNOSTI V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ A LPS	29
2.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	29
2.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	39
2.3 DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ	47
2.4 VÝBĚR POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	49
2.5 KONTROLNÍ ČINNOST V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ	58
2.6 LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ ČINNOST	62
2.7 DALŠÍ AGENDA SVĚŘENÁ DO PŮSOBNOSTI ČSSZ	66
3 SPRÁVA DAT SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE	69
3.1 ÚDAJOVÁ ZÁKLADNA	69
3.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRŮ ČSSZ	70
3.3 MEZINÁRODNÍ ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT	75
4 OSTATNÍ ČINNOSTI	77
4.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	77
4.2 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ	78
4.3 INTERNÍ AUDIT, VNITŘNÍ KONTROLA A STÍŽNOSTI	84
4.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ	85
5 HOSPODAŘENÍ ČSSZ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY	87
5.1 ROZPOČET ČSSZ A JEHO PLNĚNÍ	87
5.2 PROVOZNÍ ČINNOST	88
5.3 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A REGISTR SMLUV	91
5.4 ROZVOJOVÉ PROJEKTY	91
6 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	93
6.1 KONCEPCE A SYSTÉMOVÁ INTEGRACE V RÁMCI IIS ČSSZ	93
6.2 INFRASTRUKTURA A HARDWARE	94
6.3 APLIKAČNÍ PODPORA	94
6.4 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST	96
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	99
SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	101
SEZNAM TABULEK	105
SEZNAM GRAFŮ	107

PANDEMIE COVIDU-19 A ČINNOST ČSSZ

Pandemie covidu-19 zásadním způsobem ovlivnila obvyklý chod celé společnosti. Riziko nákazy a přijatá opatření k zamezení jejího šíření se ve větší či menší míře dotkly každého z nás. Důležitou roli při řešení negativních důsledků pandemické situace sehrála v uplynulém roce i ČSSZ. Během pandemického období zajistila výplatu dávek nemocenského a důchodového pojištění, pomáhala lidem překlenout obtíže spojené s pandemií, realizovala přijaté legislativní změny a další opatření na podporu OSVČ a zaměstnavatelů a provedla nezbytnou úpravu aplikačního programového vybavení, metodických postupů a organizace práce v návaznosti na přijatou legislativu a mimořádná opatření, a to i přes pandemii způsobené personální obtíže a s tím spojenou náročnost při zajišťování výkonu svěřené agendy.

ZAMĚŠTNANCI ČSSZ

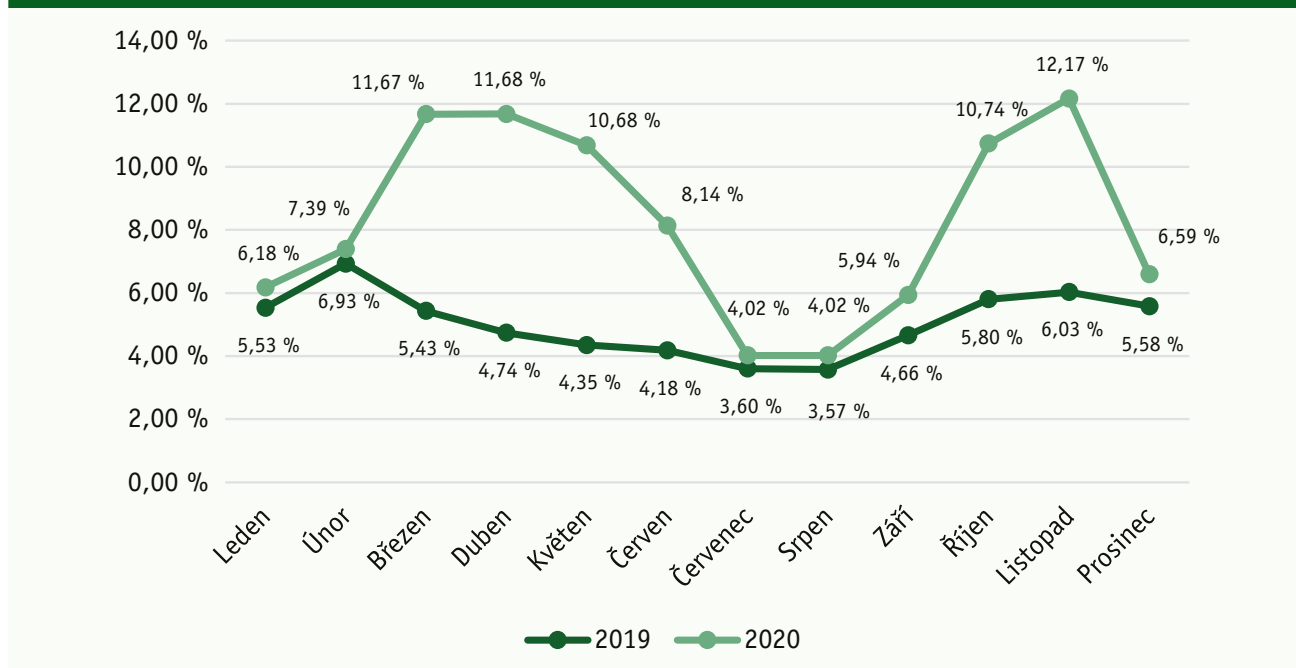
Pandemie covidu-19, která byla v roce 2020 spojena jak se zvýšenou nemocností a karanténami, tak s potřebou postarat se o děti v důsledku uzavření škol, školek a dětských skupin, měla podstatný dopad na absenci zaměstnanců a značně ztížila zajišťování výkonu agend. Jak je patrné z grafu č. 1, nárůst nepřítomnosti zaměstnanců byl v roce 2020 nejvýraznější od března, kdy ve srovnání s předchozím rokem byla nepřítomnost zaměstnanců o 6,24 % vyšší. Pokles nepřítomnosti nastal až v létě, kdy během prázdninových měsíců července a srpna nebylo možné čerpat ošetřovné z důvodu

uzavření škol a dětských zařízení. V tomto období byl však obecně sledován nižší výskyt nemocných s covidem-19. S dalším vyhlášením nouzového stavu od 5. 10. 2020 absence zaměstnanců ČSSZ opět stoupla, a to až o necelých 5 %.

Situace spojená s protiepidemickými opatřeními také výrazně ztížila výběr a nábor nových zaměstnanců a jejich zaškolení. Realizaci mimořádných opatření přijatých vládou ČR v době nouzového stavu v souvislosti s výskytem covidu-19 (výplatu krizového ošetřovného) bylo nutné zajistit stávajícími personálními kapacitami. Vzhledem k epidemické situaci byly v roce 2020 výrazně omezeny vzdělávací akce pro zaměstnance ČSSZ, nicméně i přesto se podařilo nezanedbatelnou část školení nahradit online formou. Skládání úřednických zkoušek probíhalo výhradně za zvýšených hygienických opatření. Významně omezen (a v některých obdobích roku zcela zastaven) byl výkon pracovnílékařských prohlídek.

I přes nárůst absence zaměstnanců, především v jarní a podzimní vlně pandemie, musela ČSSZ bezpodmínečně a kontinuálně rozhodovat o dávkách nemocenského a důchodového pojištění a zajišťovat jejich výplatu. Výkon těchto agend musel probíhat při současném dodržování všech vládních opatření, zejména při doporučeném omezení kontaktu zaměstnanců na pracovišti a za důsledného dodržování hygienických a protiepidemických pravidel. Pro ochranu zdraví zaměstnanců

Graf č. 1: Vývoj absence zaměstnanců (srovnání procentní nepřítomnosti v letech 2019 a 2020)

a klientů byla přijata řada opatření sloužících k minimalizaci rizika rozšíření nákazy v ČSSZ a na jednotlivých OSSZ. Kromě již zmíněného upřednostňování písemného, elektronického či telefonického kontaktu před osobním stykem zaměstnanců s klienty i mezi zaměstnanci bylo ve všech prostorách ČSSZ a OSSZ zavedeno povinné nošení ochranných prostředků dýchacích cest, udržování bezpečných rozestupů a zvýšená hygienická opatření včetně používání dezinfekčních prostředků.

Pro zabezpečení plynulého vyřizování agend byla zavedena mimořádná organizační opatření a postupy, např. střídání zaměstnanců ve směnách / po etapách, změna rozmístění zaměstnanců tak, aby osoby vykonávající stejnou agendu nesdílely společnou kancelář, a nebyl tak v případě onemocnění či karantény ohrožen výkon této agendy, vytvoření podmínek pro výkon práce z domova, vzájemná výpomoc mezi organizačními útvary, možnost individuální úpravy rozvržení pracovní doby, omezení některých činností, jejichž výkon bylo možné odložit na pozdější dobu, se současným posílením pracovních kapacit na zpracování nezbytné agendy, práce přesčas včetně zajištění zvýšené podpory dodavatelů některých vybraných systémů na určité období nebo již zmíněné omezení osobního styku mezi zaměstnanci a klienty a mezi zaměstnanci navzájem na minimum (včetně zákazu či omezení pracovních cest a preference elektronické či jiné distanční formy jednání). Metodická činnost byla v roce 2020 zaměřena především na urychlení procesů zpracování ve ztížených podmínkách.

Pandemie covidu-19 měla rovněž vliv na potřebu navýšení prostředků na platy určené zaměstnancům podílejícím se na realizaci vládou přijatých opatření. Finanční motivace byla jedním z nástrojů pro úspěšné zvládnutí agendy.

ČINNOST ČSSZ A VÝKON AGEND

Přes veškeré důsledky, které pandemie způsobila, zůstalo pro ČSSZ prioritním úkolem dodržování zákonnosti a věcné správnosti rozhodování, provádění výplat dávek nemocenského a důchodového pojištění a zajištění informování veřejnosti o nových nárocích a postupech, případně o jejich změnách. Byla přijata řada organizačních opatření, aby byl výkon agend plynule zajištěn i za ztížených podmínek a při dodržování všech vládních opatření, zejména při doporučovaném omezení kontaktu zaměstnanců na pracovišti. V souvislosti s nově přijatými legislativními změnami byly ve velmi krátkém čase vytvořeny nové aplikační komponenty a dále bylo aplikační programové vybavení upraveno dle potřeb. Byly zajištěny metodické postupy, publikovány formuláře žádostí o nové dávky včetně návodů k jejich vyplnění a všemi dostupnými způsoby poskytnuty aktuální informace veřejnosti. Je třeba zdůraznit,

že samotné legislativní změny byly přijímány ve velice rychlém sledu a až na výjimky s okamžitou účinností. Parlament ČR je projednával v režimu legislativní nouze, kdy časová mezera mezi návrhem a jednáním příslušné komory parlamentu činila pouhé dny. Za těchto podmínek tedy nutně práce probíhaly paralelně s ještě nedokončeným legislativním procesem a s rizikem neplánovaných změn.

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

V oblasti rozhodování o dávkách důchodového pojištění byl zaznamenán v porovnání s rokem 2019 značně nerovnoměrný průběh v podávání žádostí klienty. Zatímco v prvním pololetí byl zaznamenán nižší počet doručených žádostí o důchod, neboť klienti odkládali v souvislosti s první (jarní) vlnou pandemie podání žádosti o důchod na pozdější dobu, v závěru roku žadatelů o důchod i přes sílící druhou vlnu pandemie přibývalo, a to v souvislosti s nastavením podmínek pro nárok na jednorázový příspěvek důchodci a v očekávání relativně vyšší valorizace důchodů přiznaných před rokem 2021. Aby personální kapacity ústředí ČSSZ mohly být využity především pro včasné vyřízení nových žádostí o důchod, byl v roce 2020 realizován částečný přesun zpracování žádostí o přepočtení důchodů na OSSZ, což významně přispělo ke zkrácení doby řízení a vyřízení těchto žádostí v zákonné lhůtě a rovněž napomohlo překlenout problémy, které přinesla pandemie covidu-19 v důchodové agendě. Jak již bylo výše uvedeno, prioritní úkol představovalo zajištění pravidelné výplaty důchodů téměř 3 milionům klientů, patřícím často k pandemií nejohroženější skupině obyvatel, tak, aby se co nejméně vystavovali riziku nákazy. Proto ČSSZ umožnila provádět výplatu důchodů v hotovosti příbuzným klientů (nebo jiným důvěryhodným osobám) na základě plné moci. Pro klienty žijící v zahraničí zmírnila ČSSZ podmínky a zjednodušila způsob prokazování nároku na výplatu důchodu. V listopadu 2020 i přes velmi krátkou dobu na přípravu úspěšně zajistila mimořádnou výplatu téměř 3 milionů jednorázových příspěvků důchodci, náležejících v reakci na důsledky pandemického stavu.

NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Extrémně se pandemie covidu-19 a její důsledky projeví v oblasti nemocenského pojištění, zejména v oblasti agendy nemocenského a ošetřovného. Výraznou podporu k překonání negativních důsledků pandemického stavu představoval na začátku roku úspěšně spuštěný systém eNeschopenky ze strany ČSSZ. Systém eNeschopenky vyřešil situaci ve zdravotnictví především tím, že praktickým lékařům umožnil vystavení rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti (tzv. neschopenky) bez kontaktu s pacientem. Značný přínos

systém eNeschopenky představuje i pro pacienta, který nemusí sám žádat o náhradu mzdy a následně o nemocenské a nemusí předávat žádné papírové formuláře zaměstnavateli.

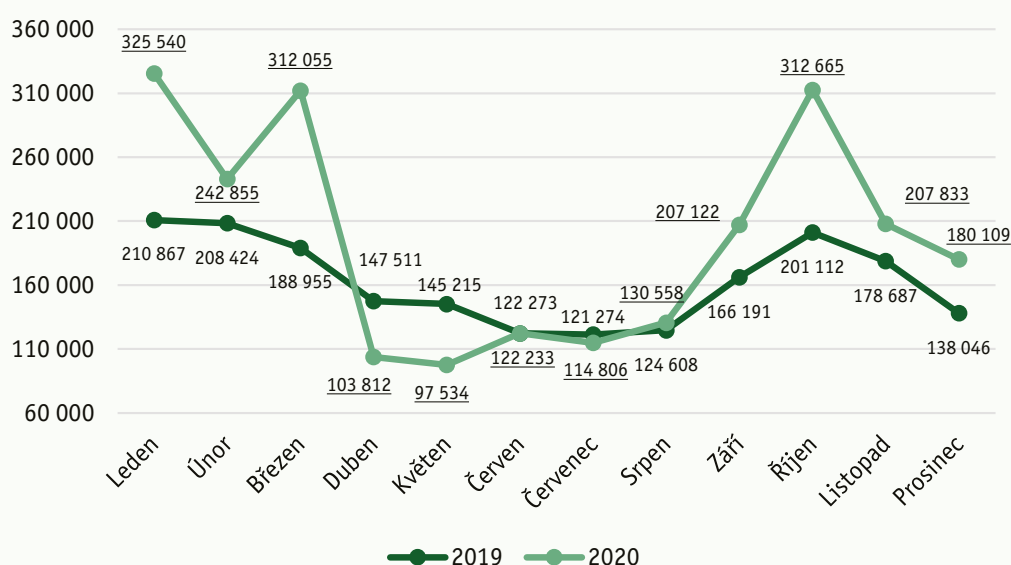
Vyšší nemocnost obyvatelstva v uplynulém roce 2020 se projevila ve vyšším počtu hlášení případů vzniku dočasné pracovní neschopnosti, který, jak je výše naznačeno, již v naprosté většině probíhal prostřednictvím eNeschopenky. Celkově bylo v roce 2020 vydáno více než 2,3 mil. hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, což představuje oproti roku 2019 nárůst o 20,7 %. Vývoj počtu hlášení v jednotlivých měsících roku 2020 je znázorněn v následujícím grafu č. 2, ve kterém je pro lepší porovnání výjimečnosti sledovaného roku uvedena i situace v roce 2019. Značný nárůst počtu hlášení oproti předchozímu roku lze v roce 2020 zaznamenat v lednu až březnu a posléze v podzimních měsících, přičemž tento vývoj je způsoben především dvěma faktory. Prvním faktorem je průběh chřipkové sezony 2019/2020, která kulminovala na konci ledna 2020 a postupně ustupovala během února a března. Druhý faktor představuje pandemie covidu-19, která se projevila v ČR především ve dvou vlnách – jarní, kulminující v březnu, a podzimní s vrcholem v říjnu. Za nárůstem počtu hlášení během jarní vlny, kterou lze v porovnání s podzimní vlnou považovat z hlediska denních přírůstků nemocných covidem-19 za slabší, stojí vedle nárůstu počtu nakažených covidem-19 rovněž doznívající chřipková sezona, zatímco podzimní vlna byla již způsobena pouze výskytem covidu-19.

Systém eNeschopenky byl využit i při nařizování karantén – ČSSZ již na počátku března 2020 nabídla Ministerstvu zdravotnictví a lékařským sdružením možnost

využit technické řešení eNeschopenky i pro vydávání potvrzení o nařízení karantény s cílem nejen zabezpečit rychlé vyřízení zvýšeného počtu těchto potvrzení, ale i eliminovat rizikové kontakty pojištěnce s lékařem. Celkem bylo v roce 2020 nařízeno přes 350 tisíc karantén, a to především elektronicky (344 468), což představuje nárůst na více než dvousetnásobek oproti roku 2019. Tento nárůst dokládá výjimečnost situace v roce 2020, kdy institut karantény, nařizovaný v uplynulých letech pouze ojediněle, zaznamenal strmý nárůst. Vývoj v nařizování karantény nebyl v jednotlivých měsících roku 2020 rovnoměrný, jak vyplývá z grafu č. 3. Z tohoto grafu jsou patrné dva vrcholy v nařízených karanténách, a to v březnu a v říjnu, což odpovídá jarní a podzimní vlně pandemie covidu-19, přičemž podzimní vlnu lze označit za výrazně silnější než jarní.

V návaznosti na vydaná rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti či nařízení karantény v roce 2020 významně vzrostl počet zpracovaných dávek nemocenského, kdy oproti roku 2019 byl zaznamenán 21,9% nárůst a celkem bylo zpracováno více než 3 mil. těchto dávek. Jak je znázorněno v níže uvedeném grafu č. 4, nejvíce dávek bylo zpracováno v měsících duben a říjen, což s ohledem na výplatu náhrady mzdy zaměstnavatelem v prvních 14 dnech dočasné pracovní neschopnosti a rovněž s ohledem na dobu potřebnou pro zpracování dávky kopíruje (s jistým zpožděním) nárůst vydaných hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti a nařízených karantén (viz grafy č. 2 a 3). Nutno dodat, že v řadě případů byla dočasná pracovní neschopnost ukončena již v prvních 14 dnech (dlouhodobě je do 14 dnů ukončena přibližně polovina případů), tudíž ke zpracování nemocenského ze strany ČSSZ nedošlo.

Graf č. 2: Počet hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti

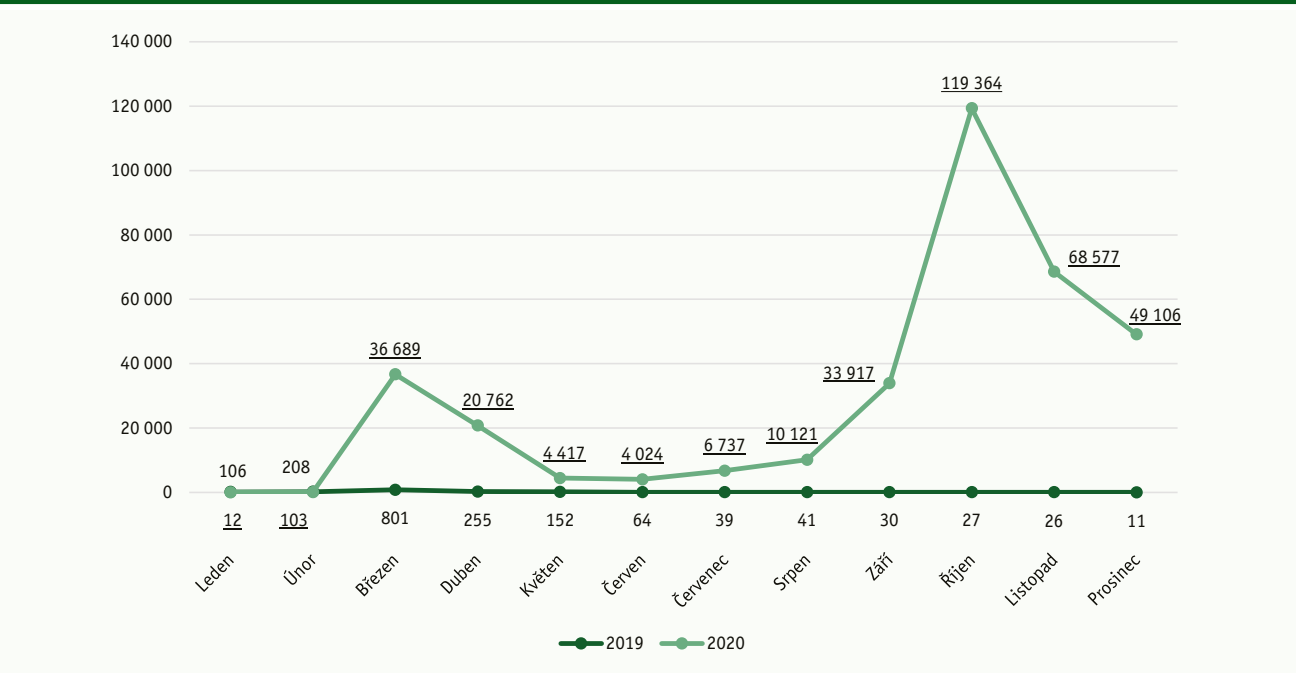

Vedle nemocenského bylo pandemií covidu-19 ve sledovaném roce 2020 ovlivněno rovněž vyplácení ošetřovného z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti (na základě rozhodnutí o potřebě ošetřování/péče) nebo z nutnosti péče o zdravé dítě mladší 10 (13) let z důvodu uzavření školského nebo dětského zařízení (prostřednictvím žádosti o ošetřovné při péči o dítě do 10 (13) let z důvodu uzavření výchovného zařízení/školy). Obecně lze konstatovat, že v důsledku

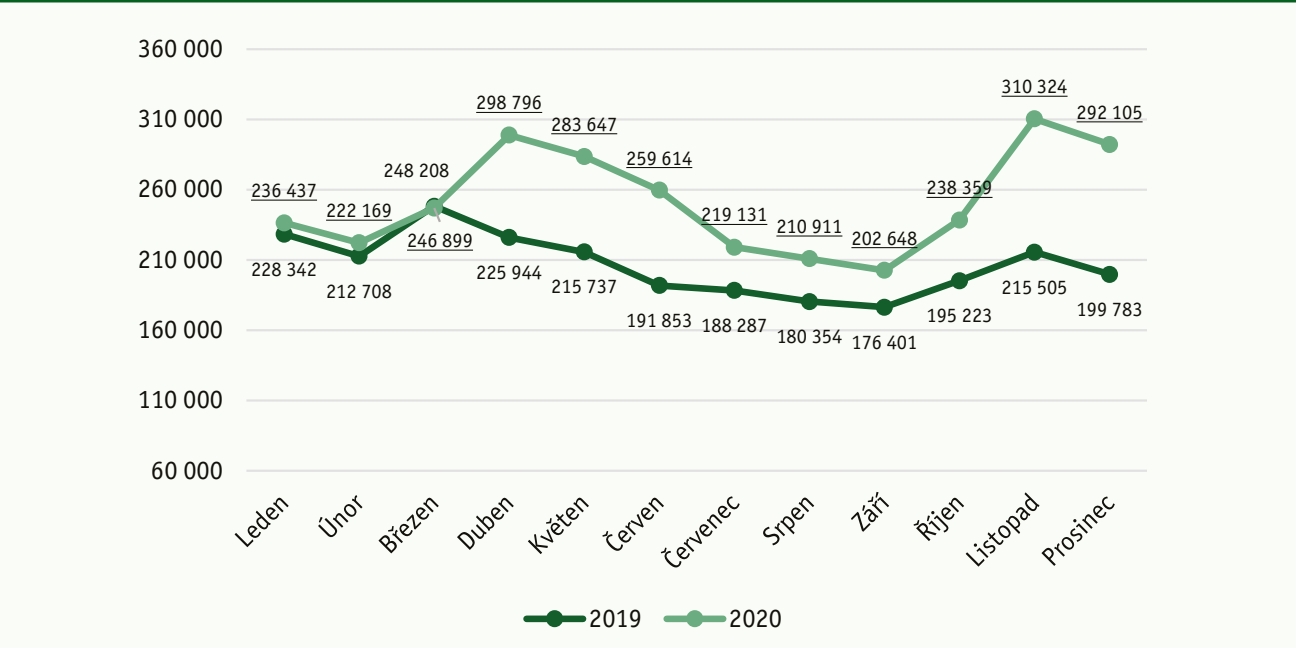
uzavření školských a dětských zařízení a v souvislosti s realizací uvedených vládních opatření došlo na jedné straně k celkovému poklesu vydaných rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti, na straně druhé byly ale zaznamenány extrémní počty v minulosti téměř neuplatňovaných žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření škol a dětských zařízení.

V případech ošetřovného byla ČSSZ nucena reagovat na

Graf č. 3: Počet nařízených karantén

Graf č. 4: Počet zpracovaných dávek nemocenského

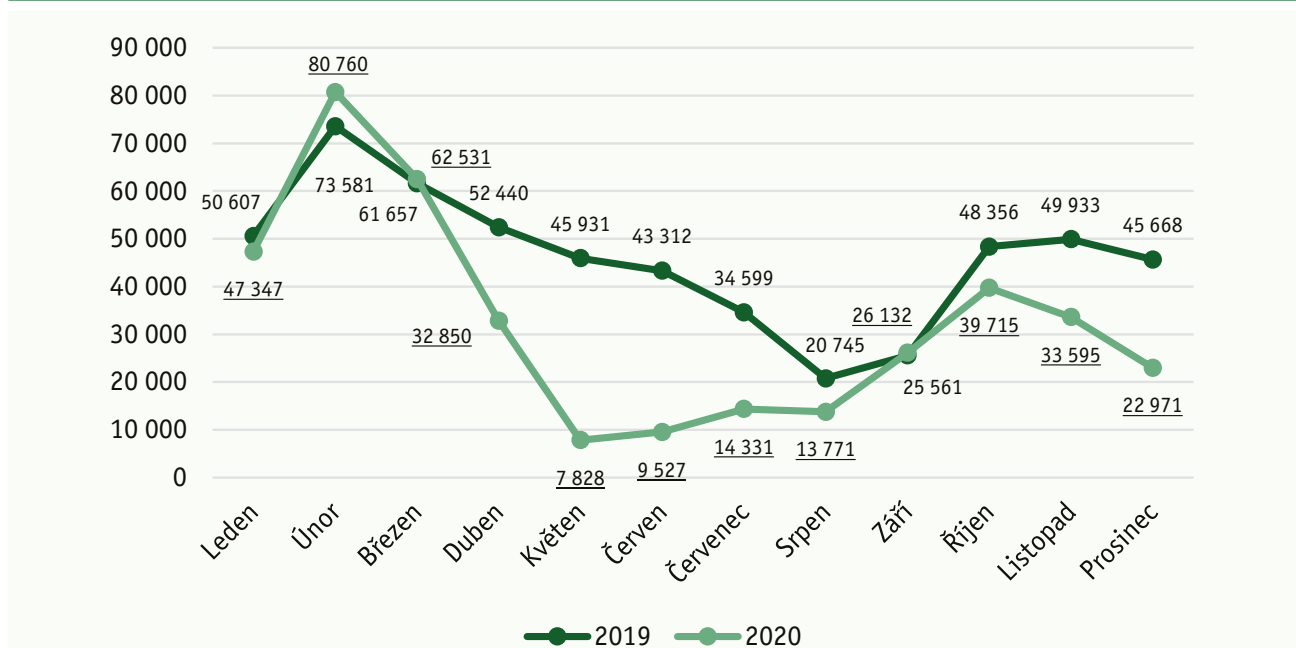
velmi rychle přijímané legislativní změny, a to často se stanovenou okamžitou účinností, které ve sledovaném roce rozšiřovaly podmínky poskytování ošetřovného s cílem zmírnit důsledky pandemického stavu. Právní úprava z konce března, účinná do konce června 2020, zprvu pouze prodlužovala podpůrnou dobu u ošetřovného o dobu, po kterou trvalo uzavření dětského zařízení nebo školy z důvodu pandemie, zvýšila věk dítěte, o které je pečováno s nárokem na ošetřovné, na 13 let a dovolila žádat o dávku i v případech, že bylo nutné postarat se o hendikepované osoby starší. Uvedená právní úprava byla dvakrát novelizována, přičemž první novelizace s účinností začátkem května zvýšila (zpětně od začátku května) denní vyměřovací základ ošetřovného z 60 % na 80 % a dále rozšířila okruh možných příjemců dávky o zaměstnance pracující na dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce. Druhá novelizace, která nabyla účinnosti ještě před koncem měsíce května, zachovala nárok na ošetřovné všem rodičům a pečujícím osobám, kteří se z objektivních důvodů (existence rizikových faktorů) rozhodli neumístit dítě zpět do školy či školky. Právní úpravu z března 2020 nahradila s účinností od konce měsíce října nová právní úprava, vycházející z předešlých zkušeností, která zachovávala širěji vymezený okruh osob s nárokem na ošetřovné (zaměstnanci pracující na dohodu o pracovní činnosti či dohodu o provedení práce), pamatovala na případy péče o hendikepované osoby a případy péče o dítě v karanténě z důvodu covidu-19. Nadto byla zavedena minimální výše ošetřovného v případech, kdy má zaměstnanec zkrácený úvazek. Denní vyměřovací

základ ošetřovného byl stanoven na 70 % (věkové podmínky zůstaly shodné s nastavením v samotném zákoně o nemocenském pojištění), přičemž již vyplacené ošetřovné za období od 5. 10. 2020 do dne nabytí účinnosti nové právní úpravy bylo nutné bez žádosti zpětně doplatit.

V roce 2020 bylo vydáno více než 390 tisíc rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti, což představuje pokles o 29,2 % oproti roku 2019. Jak je patrné z níže uvedeného grafu č. 5, v prvních třech měsících dochází s ohledem na chřipkovou sezonu k podobnému vývoji počtu rozhodnutí jako v roce 2019, přičemž v měsíci březnu 2020 se již v tomto počtu mohou odrážet případy spojené s covidem-19 (jarní vlna). V následujících měsících roku 2020 je patrný pokles v počtu vydaných rozhodnutí, což je spojeno s uzavřením školských zařízení jako jedním z opatření zabraňujících šíření covidu-19 a s tím souvisejícím vysokým počtem žádostí o ošetřovné při péči o dítě do 10 (13) let z důvodu uzavření výchovného zařízení/školy, které, jak už bylo výše naznačeno, do jisté míry „vytlačilo“ vydávání rozhodnutí o potřebě ošetřování/péče o nemocného člena domácnosti. Zvýšený počet vydaných rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování lze zaznamenat až v podzimních měsících roku 2020 v souvislosti s podzimní vlnou covidu-19. Nutno dodat, že ani podzimní vlna nevedla z obdobného důvodu ke zvýšení počtu vydaných rozhodnutí na úroveň roku 2019.

Jak již bylo výše nastíněno, jedním z přijatých opatření zabraňujících šíření covidu-19 v ČR bylo

Graf č. 5: Vývoj počtu vydaných rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti

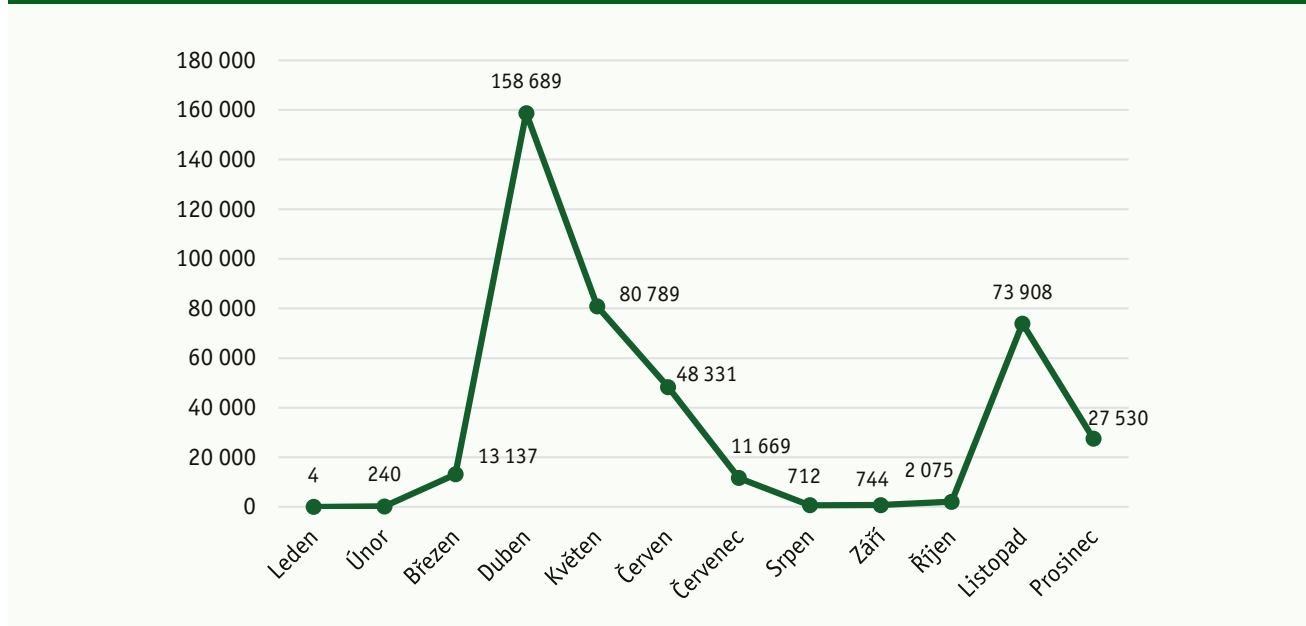

omezení chodu školských a dětských zařízení v polovině března 2020, které trvalo až do konce školního roku 2019/2020. Další omezení byla přijata již v novém školním roce 2020/2021 v souvislosti s podzimní vlnou pandemie. Tato omezení ve spojení se zabezpečením možnosti dávkové podpory širšímu spektru pojištěnců výrazně navýšila počet doručených žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření školy nebo dětského zařízení, které se v roce 2019 téměř nevyskytovaly. Celkem v roce 2020 jednotlivé OSSZ obdržely téměř 418 tisíc žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření škol a dětských zařízení,

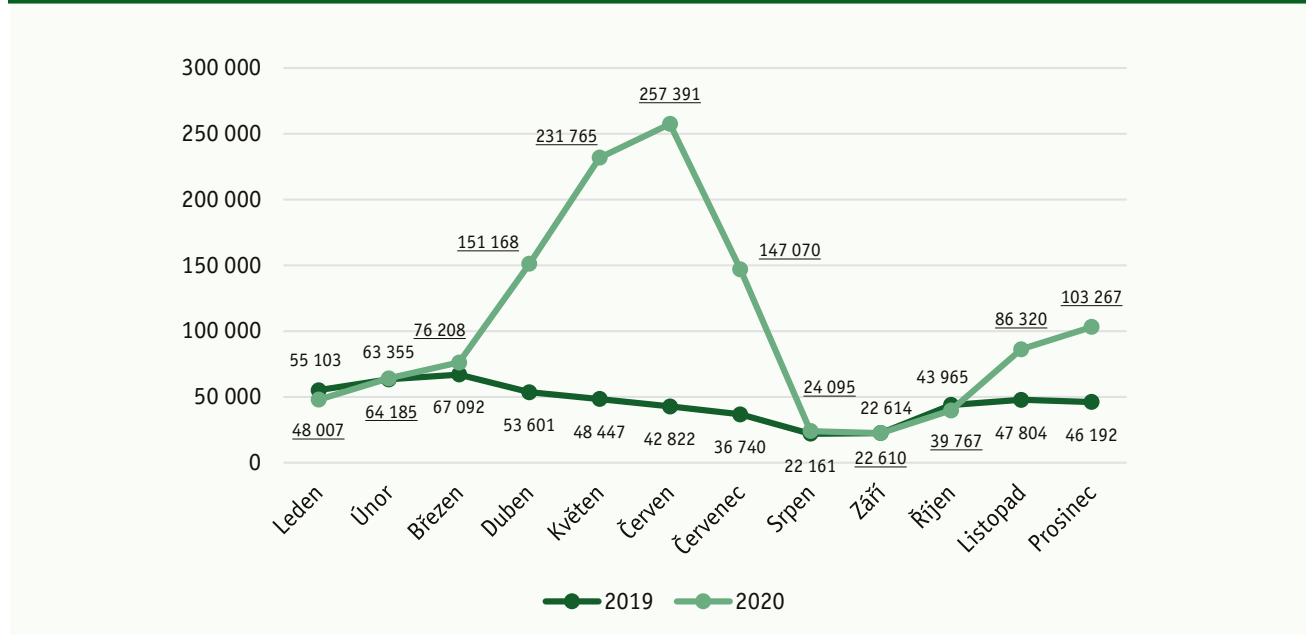
což představuje dramatický nárůst oproti roku 2019, kdy bylo evidováno za celý rok pouze 50 těchto žádostí. Vývoj počtu žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření školy nebo dětského zařízení je uveden níže v grafu č. 6, přičemž v grafu jsou uvedeny pouze počty „prvotních“ žádostí, zahrnuty naopak nejsou opakující se žádosti o ošetřovné či výkony péče, které byly podkladem pro výplatu ošetřovného v případech uzavření školského zařízení trvajících po více měsíců, jejichž množství reflektuje graf č. 7.

S nepředvídatelným a skokovým nárůstem potřeby

Graf č. 6: Vývoj počtu doručených žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření škol a dětských zařízení

Graf č. 7: Počet zpracovaných dávek ošetřovného včetně doplatků

ošetřovat nemocného člena domácnosti a nutnosti péče o zdravé dítě z důvodu uzavření školského nebo dětského zařízení a s ohledem na výjimečnost epidemické situace bylo během roku 2020 nutné ze strany ČSSZ operativně přistoupit v měsících květen až září k vyplacení ošetřovného mimořádnými postupy formou doplatku, a to s ohledem na nemožnost realizovat úpravu aplikačního programového vybavení pro zpracování dávek v tak krátkém čase. V roce 2020 bylo celkem zpracováno více než 1,2 mil. dávek ošetřovného (včetně jeho doplatků), což představuje oproti roku 2019 nárůst o 127,7 %, přičemž doplatky ošetřovného představovaly 36,4 % z celkového počtu zpracovaných dávek ošetřovného. Z uvedeného grafu č. 7, ve kterém jsou zahrnuty i dávky zpracované na základě opakujících se žádostí o výplatu ošetřovného z důvodu uzavření školy nebo dětského zařízení, je patrný nárůst zpracovaných dávek ošetřovného zejména v prvním pololetí roku 2020, který souvisí s uzavřením školských a dětských zařízení, kdy značnou část případů tvořily doplatky. Opětný nárůst lze zaznamenat v listopadu a v prosinci, a to v souvislosti s omezeními přijatými kvůli podzimní vlně covidu-19.

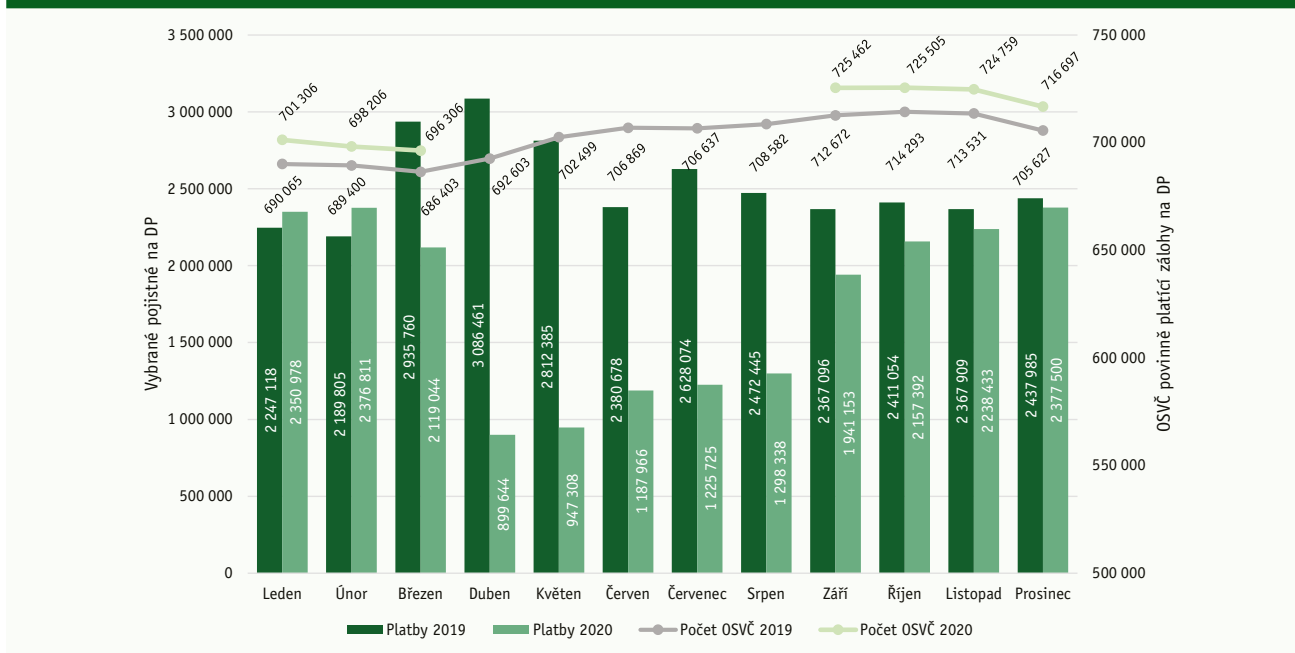
VÝBĚR POJISTNÉHO

V souvislosti s přijatými legislativními změnami na podporu OSVČ a zaměstnavatelů v pandemické době byla ČSSZ nucena rychle uzpůsobit metodické postupy a příslušné aplikační programové vybavení pro bezproblémovou realizaci těchto změn.

Mezi nejvýznamnější legislativní změny na podporu OSVČ, které ČSSZ realizovala, patří zproštění OSVČ od úhrady záloh na pojistné na důchodové pojištění za měsíce březen až srpen 2020, dále prominutí penále z doplatku pojistného za rok 2019 ve stanovených případech a v neposlední řadě hodnocení doby pojištění OSVČ vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost v období od března do srpna 2020 pro účely osobního vyměřovacího základu jako doby vyloučené.

Za opatření se značným dopadem, a to jak pro ČSSZ, tak pro OSVČ, lze považovat zproštění OSVČ od úhrady záloh na pojistné na důchodové pojištění za měsíce březen až srpen 2020, přičemž dopady tohoto opatření jsou zřejmé z grafu č. 8. Zatímco počet OSVČ s povinností platit zálohy na důchodové pojištění se patrně oproti roku 2019 mírně zvýšil, pokles ve výběru (inkasu) pojistného na důchodové pojištění OSVČ v uvedeném období byl výrazný a nižší výběr záloh na pojistné pokračoval i v následujících měsících. Nutno dodat, že i přes zproštění OSVČ od úhrady záloh odváděly některé OSVČ zálohy i za tyto měsíce, přičemž tyto úhrady, nebylo-li jiného splatného závazku, jim budou zúčtovány v rámci vyúčtování podaného přehledu za rok 2020. Lze usuzovat, že zproštění OSVČ od úhrady záloh na pojistné na důchodové pojištění se dotklo přibližně kolem 700 tis. OSVČ. V období březen až srpen 2020 byl zaznamenán pokles výběru pojistného u OSVČ o 8,6 mld. Kč oproti stejnému období roku 2019 (tj. pokles o 52,9 %). Nižší výběr pojistného na důchodové pojištění OSVČ byl zaznamenán i v následujících měsících, a to především

Graf č. 8: Porovnání výběru pojistného na důchodové pojištění OSVČ a počtu OSVČ s povinností platit zálohy na důchodové pojištění (v tis. Kč)

Zkratky použité v grafu: DP – důchodové pojištění.

v souvislosti se zproštěním OSVČ od úhrady záloh na pojistné na důchodové pojištění za měsíce březen až srpen 2020, kdy některé OSVČ i přesto hradily pojistné v tomto období, ale tyto platby byly použity na úhradu záloh na pojistné v následujících měsících, či v souvislosti s ekonomickými obtížemi OSVČ zapříčiněnými pandemickou situací.

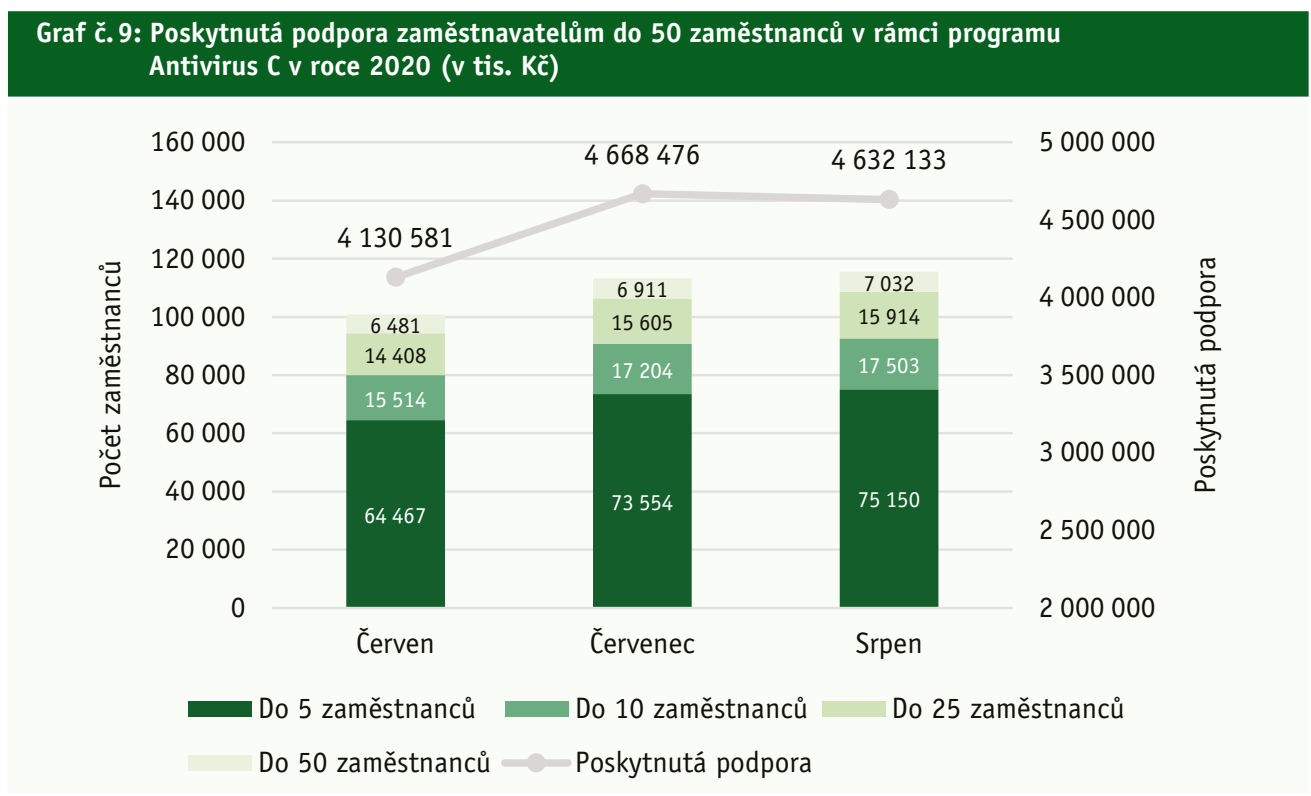
Podpora zaměstnavatelů v pandemické době byla ze strany ČSSZ realizována prostřednictvím dvou opatření. Prvním z těchto opatření bylo prominutí pojistného, resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele, za měsíce červen až srpen 2020, tzv. program Antivirus C. Dopady tohoto programu ilustruje níže uvedený graf č. 9. V jednotlivých měsících tuto podporu čerpalo více než 100 tis. zaměstnavatelů, což představovalo od 35 do 41 % všech komunikujících zaměstnavatelů v daných měsících (bez ohledu na počet jejich zaměstnanců). Jak je z grafu rovněž patrné, nejvíce byla podpora čerpána nejmenšími zaměstnavateli, tj. zaměstnavateli zaměstnávajícími do 5 zaměstnanců. Celková výše poskytnuté podpory (tj. prominutého pojistného) činila za uvedené tři měsíce téměř 13,5 mld. Kč.

Druhé opatření představuje odložení placení pojistného za zaměstnavatele za měsíce květen až červenec 2020, kdy podmínky pro tento odklad z pohledu řádného odvodu pojistného splnilo přibližně 5,5 tis. zaměstnavatelů. Obě výše uvedená opatření na podporu zaměstnavatelů měla dopad do výběru pojistného (inkasa), jenž je patrný z níže uvedeného grafu č. 10,

kdy ke znatelnému poklesu oproti roku 2019 docházelo v měsících květen až září. Naopak v měsících říjen až prosinec je patrný nárůst výběru (inkasa) pojistného, přičemž tomuto stavu napomohla obecně vyšší finanční stabilita zaměstnavatelů s vyšším počtem zaměstnanců, která tlumila dopady pandemie covidu-19 a souvisejících protiepidemických opatření. Nárůstu v posledních třech měsících roku rovněž dopomohlo i pro toto období typické vyplácení odměn a prémie zaměstnavateli svým zaměstnancům. Nutno dodat, že počet zaměstnavatelů v roce 2020 nezaznamenal většího rozdílu oproti roku 2019.

PŘÍJMY Z POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Mimořádně vyplacené dávky důchodového pojištění (jednorázový příspěvek důchodci), nárůst počtu vyplacených dávek nemocenského a ošetřovného a navýšení vyplácené výše ošetřovného vedly ke zvýšení výdajů na sociální zabezpečení. V případě dávek nemocenského pojištění se výdaje oproti roku 2019 zvýšily o 16,3 mld. Kč, tj. o 42 %. Co se týče dávek důchodového pojištění, byl zaznamenán nárůst o 47,1 mld. Kč oproti roku 2019, tj. o 10,2 %. ČSSZ zároveň v návaznosti na přijaté legislativní změny na podporu OSVČ a zaměstnavatelů zaznamenala pokles ve výběru pojistného (inkasa), konkrétně bylo vybráno o 11,6 mld. Kč méně než v roce 2019, tj. o 2,2 %.

KONTROLNÍ ČINNOST A LPS

Pandemie covidu-19 výrazně zasáhla i oblast kontrolní činnosti v sociálním zabezpečení a rovněž oblast LPS. Obecně lze říci, že ČSSZ byla nucena v návaznosti na přijatá opatření k zamezení šíření nákazy omezit počet vykonaných kontrol a v případech jejich vykonání přizpůsobit jejich průběh mimořádné situaci. V rámci kontrolní činnosti u zaměstnavatelů bylo provedeno o 47,2 % méně kontrol než v roce 2019, kontrol dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců bylo provedeno o 71,7 % méně oproti uplynulému roku a v neposlední řadě kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti bylo provedeno o 37,5 % méně než v roce 2019. Ovlivněna byla i LPS, kdy omezení činnosti a prodloužení čekacích lhůt na vyšetření u jednotlivých lékařských odborností spolupracujících s LPS vedlo ke snížení počtu vypracovaných posudků LPS.

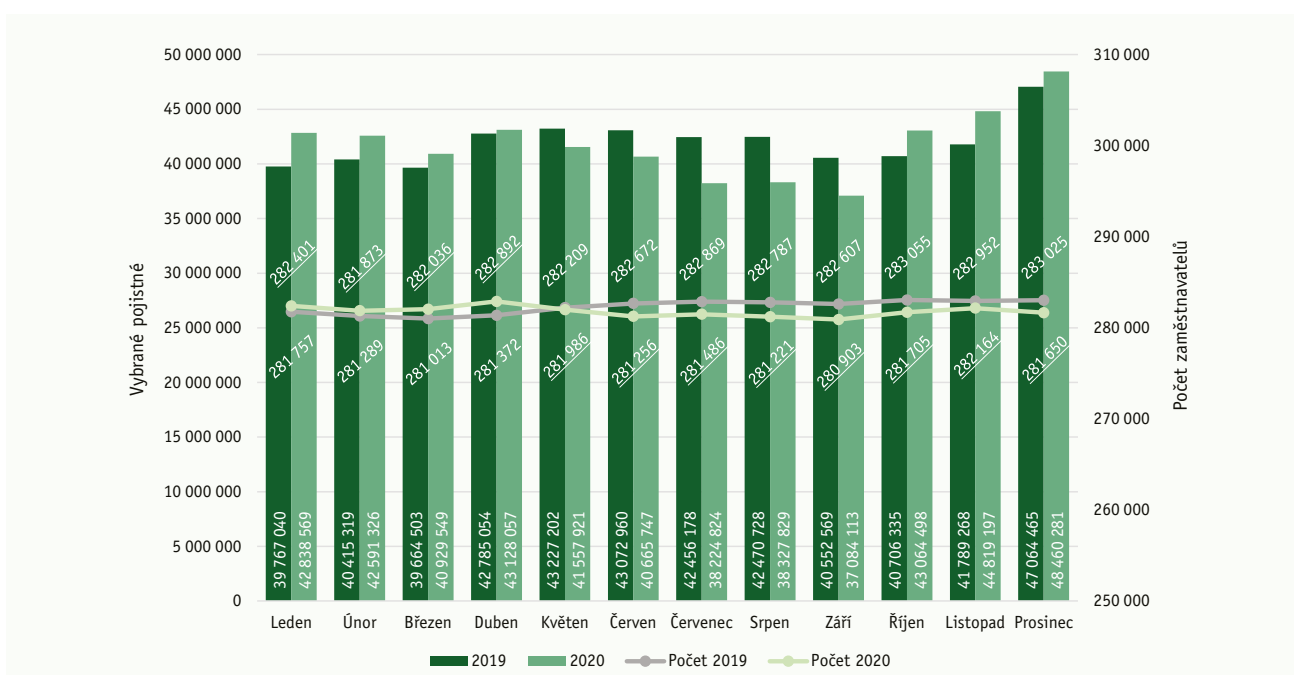
KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

V souvislosti s mimořádnou situací ČSSZ průběžně poskytovala široké veřejnosti aktuální, srozumitelné a odborně kvalifikované informace o novinkách a změnách v sociálním zabezpečení a v souvisejících oblastech. ČSSZ veřejnost informovala především o změnách týkajících se karantény a nároku na ošetřovné, ale značné množství informací bylo poskytováno i k jednorázovému příspěvku důchodcům a k přijatým legislativním změnám na podporu OSVČ a zaměstnavatelů. ČSSZ

kladla důraz na snadnou dostupnost zveřejňovaných informací prostřednictvím webu ČSSZ, sociálních sítí (facebooku) a médií, zejména pak s ohledem na omezení úřední doby klientského centra ČSSZ a jednotlivých OSSZ v návaznosti na přijatá opatření ze strany vlády ČR. O to více ČSSZ zaměřila pozornost na služby pro veřejnost poskytované tzv. na dálku, bez osobního kontaktu, a to prostřednictvím operativně zajištěných telefonních kontaktů nebo elektronické e-mailové adresy. K získání rychlé odpovědi na nejčastější otázky klientů ČSSZ spustila na svých webových stránkách virtuálního rádce, tzv. chatbota. Aby byly co nejrychleji a nejopepativněji řešeny případy eventuálního nevyplacení dávky nemocenského pojištění, byl na webových stránkách zaveden online kontaktní formulář k prověření stavu zpracování. Důležitý komunikační kanál pro klienty rovněž představovala specializovaná call centra ČSSZ.

Dlouhodobý trend každoročního nárůstu telefonátů směřovaných na jednotlivá call centra ČSSZ výrazně zesílila pandemická situace. Častým tématem hovorů v call centru pro nemocenské pojištění byly informace k tzv. krizovému ošetřovnému a karanténě. Vzhledem k výrazně zvýšenému počtu dotazů ČSSZ posílila toto call centrum výpomocí dalších zaměstnanců. V souvislosti s nutností rychlého a správného zpracování neschopenek se na call centrum obraceli také lékaři, zaměstnavatelé a vývojáři lékařských či mzdových programů, což napomohlo k rychlé výplatě nemocenských dávek.

Graf č. 10: Porovnání výběru pojistného za zaměstnavatele a (jejich) zaměstnance (v tis. Kč) a počtu komunikujících zaměstnavatelů

OPERATIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ VYŠŠÍ MÍRY ELEKTRONIZACE

ČSSZ vedle nasazení eNeschopenky rychle přizpůsobovala aplikační programové vybavení pandemické situaci a implementovala do svých systémů legislativní změny. Byly upraveny a vytvořeny nové služby e-Podání

a upraveny a vytvořeny nové interaktivní formuláře, zejména v návaznosti na přijaté legislativní změny na podporu OSVČ a zaměstnavatelů a na uzavření škol a dětských zařízení a s ním související žádosti o ošetřovné. Po celé období byl zajišťován plynulý provoz IIS ČSSZ pro výkon všech klíčových agend.

1 VEDENÍ ČSSZ, ORGANIZACE A PERSONÁLNÍ SPRÁVA

ČSSZ je jednou z největších finančněsprávních institucí v ČR. Je orgánem sociálního zabezpečení, do jehož působnosti náleží provádění nemocenského pojištění, důchodového pojištění a výběr pojistného na sociální zabezpečení. ČSSZ také provádí ve své působnosti mezinárodní agendu podle koordinačních nařízení a mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, kdy zejména přiznává a vyplácí důchody, peněžité dávky v nemoci a mateřství a peněžité dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání vyplývající z důchodového a nemocenského pojištění v případech s mezinárodním prvkem. Posuzuje též příslušnost k právním předpisům vůči ostatním státům EU a Evropského hospodářského prostoru, Švýcarsku a dalším státům, s nimiž má ČR uzavřenou smlouvu o sociálním zabezpečení. V oblasti důchodového a nemocenského pojištění a při posuzování příslušných právních předpisů je ČSSZ styčným místem pro celou ČR. ČSSZ vykonává působnost rovněž v oblasti LPS, v rámci níž posuzuje zdravotní stav klientů pro potřeby systému pojistných i nepojistných dávek.

ČSSZ je řízena MPSV, přičemž při zajišťování svých úkolů ČSSZ spolupracuje s ostatními orgány státní správy, organizacemi a dalšími subjekty, např. s orgány sociálního zabezpečení Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti a dále např.

s Úřadem práce ČR, Českou národní bankou a jinými peněžními ústavami, Českou poštou, s. p., zdravotnickými zařízeními, ústavami sociální péče a dalšími.

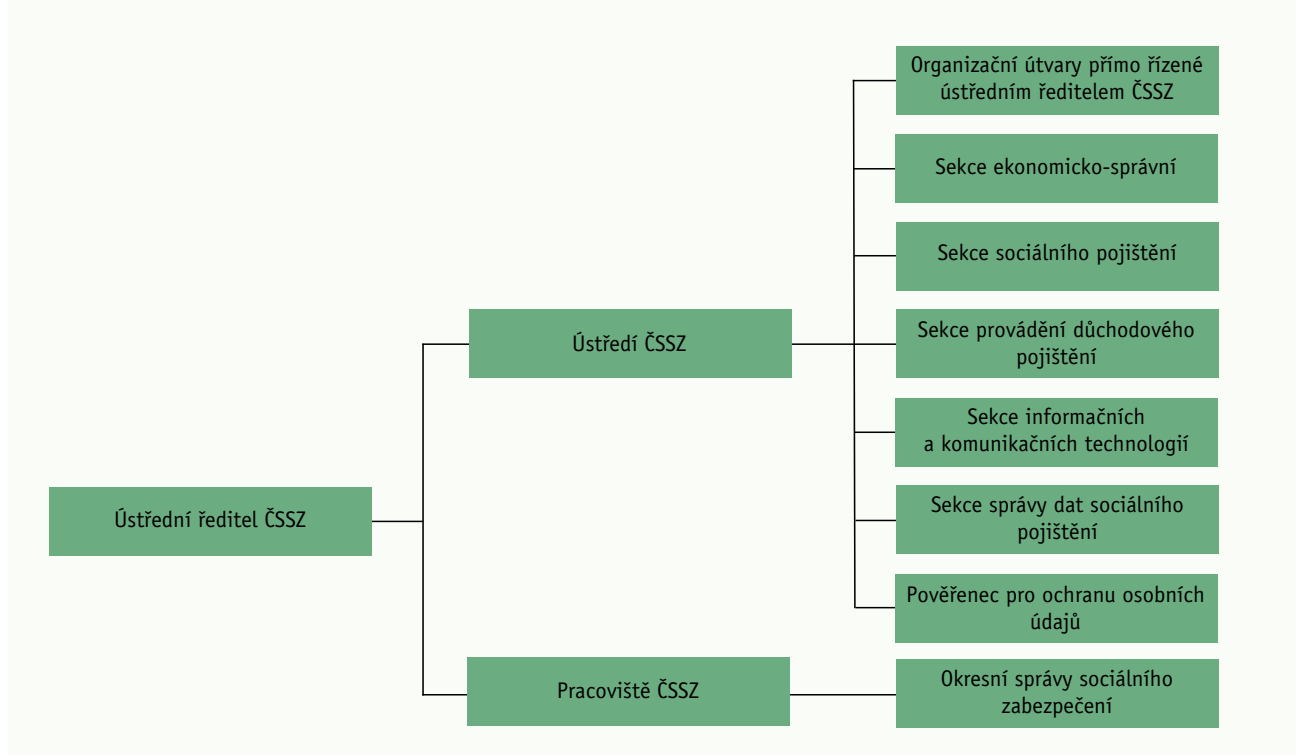
Činnost ČSSZ se týká téměř všech občanů v různých etapách života a životních situacích. ČSSZ proto trvale usiluje o to, být efektivně fungující institucí, pružně reagující na aktuální společenské změny a potřeby klientů. Při plnění úkolů a poskytování služeb v oblasti sociálního zabezpečení synergicky využívá moderní informační a komunikační technologie a lidský i odborný potenciál svých zaměstnanců. Cílem ČSSZ je být spolehlivým a důvěryhodným úřadem, jenž poskytuje občanům jistotu a pomoc při řešení záležitostí souvisejících s jejich sociálním zabezpečením.

1.1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ

Organizační strukturu ČSSZ tvoří ústředí ČSSZ, 7 (regionálních) pracovišť ČSSZ a 77 OSSZ včetně PSSZ a jejich územních pracovišť a MSSZ Brno. V čele ČSSZ stojí ústřední ředitel, kterým je Mgr. František Boháček.

Ústředí ČSSZ je centrální organizační jednotkou ČSSZ, která má řídicí, koncepční, koordinační, metodickou a kontrolní působnost. Také přímo vykonává některé agendy sociálního zabezpečení, např. rozhodování

Organizační struktura ČSSZ k 31. 12. 2020

o důchodech a jejich vyplácení. Organizační útvary ústředí ČSSZ rovněž realizují podpůrné činnosti, které zajišťují fungování ČSSZ jako instituce (strategie a plánování, finance a účetnictví, logistika, organizace a právní služby, všeobecná kontrola, péče o lidské zdroje a personální činnost, komplexní bezpečnost a služby v oblasti informačních a komunikačních technologií).

Pracoviště ČSSZ jsou územní organizační jednotky ČSSZ s výkonem působnosti ve stanovených oblastech pro určené územní obvody. Pracoviště ČSSZ se podílí na tvorbě celostátní koncepce v oblasti provádění důchodového pojištění, nemocenského pojištění, LPS, pojistného a exekučních srážek z dávek důchodového pojištění. Pracoviště ČSSZ řídí a metodicky vedou činnost OSSZ. V rámci své působnosti zastupují ČSSZ v jednání před příslušnými soudy a podávají návrhy v probíhajícím soudním řízení ve věcech nemocenského pojištění a pojistného, důchodového pojištění aj. OSSZ se jako územní organizační jednotky ČSSZ v jednotlivých okresech podílejí na realizaci sociálního pojištění ve vymezených oblastech. OSSZ se rovněž podílejí na tvorbě koncepce výkonu správy důchodového pojištění, nemocenského pojištění a pojistného. OSSZ plní významnou roli v zajišťování odborného poradenství a informačního servisu pro klienty. OSSZ s působností na území hlavního města Prahy je PSSZ, která svoji činnost rovněž vykonávala prostřednictvím pěti územních pracovišť. OSSZ s působností na území města Brna je MSSZ Brno.

Organizační struktura ČSSZ vykazovala dlouhodobou stabilitu. V roce 2020 však bylo třeba reagovat na požadavek vlády týkající se úsporných opatření v jednotlivých resortech státní správy. V rámci naplnění tohoto požadavku byla posouzena stávající organizační struktura včetně systemizace služebních a pracovních míst (bližší viz kapitola 1.2.2) a byla provedena jejich optimalizace, aniž by bylo nutné omezit výkon státní správy v oblasti svěřené působnosti. Nejvýraznější organizační změnou bylo zrušení sekce ústředního ředitele ČSSZ. Činnosti, které tato sekce zajišťovala, se přesunuly buď do přímé podřízenosti ústřednímu řediteli ČSSZ, nebo do jiných organizačních útvarů. V důsledku výše uvedených změn byly některé organizační útvary ústředí ČSSZ zrušeny a nově vytvořeny jako organizační útvary nižšího stupně řízení. Organizační změna se v uplynulém roce rovněž dotkla agendy call centra technické podpory eSlužeb, která byla z ústředí ČSSZ přesunuta do působnosti OSSZ Olomouc, v jehož prostorách je toto call centrum fyzicky dislokováno, a posléze bylo vytvořeno oddělení telefonických informací pro oblast eSlužeb přímo podřízené řediteli OSSZ Olomouc. Na ústředí ČSSZ došlo rovněž k menším organizačním změnám v rámci samostatného odboru LPS, které souvisely s optimalizací agend obslužného charakteru, a v odboru hospodářské správy sekce ekonomicko-správní ke změnám souvisejícím s ucelením pohledu na účetnictví ústředí ČSSZ.

Územní působnost jednotlivých (regionálních) pracovišť ČSSZ a jejich sídla

Mimo ústředí ČSSZ došlo v roce 2020 ke dvěma organizačním změnám, a to ke zrušení územního pracoviště PSSZ Praha 10 v ulici V Korytech a dále ke zrušení oddělení vnitřní správy v rámci MSSZ Brno. Ke zrušení územního pracoviště V Korytech došlo v souvislosti s pokračující racionalizací a optimalizací územních pracovišť PSSZ umístěných na území hlavního města Prahy. Jeho působnost i systemizovaná místa byly převedeny na územní pracoviště PSSZ Praha 1 v ulici Biskupská, část působnosti a systemizovaných míst (zejména agenda účtárny pojistného a dávek) byla přesunuta na útvary PSSZ Trojská.

1.2 PERSONÁLNÍ OBLAST

Hlavním cílem ČSSZ v personální oblasti bylo i v roce 2020 zajištění existence dostatečného počtu míst s odpovídajícími charakteristikami, jejich rychlé obsazení vhodnými uchazeči a vytvoření a udržování pracovních podmínek umožňujících bezproblémové zpracování svěřených úkolů. Právě naplnění těchto cílů umožňuje řádný a včasný výkon agend v působnosti ČSSZ. Samozřejmostí je snaha o vytváření optimálních podmínek pro sladění pracovního života zaměstnanců s životem osobním a rodinným. Nutno dodat, že naplňování cílů v personální oblasti v roce 2020 výrazně ovlivnila pandemie covidu-19.

1.2.1 ZÁKON O STÁTNÍ SLUŽBĚ

Nejvýznamnější událostí v personální oblasti v uplynulém roce bylo schválení obsáhlé novely zákoníku práce, která přinesla mnoho větších i menších změn, přičemž tato novela se vztahuje i na státní zaměstnance ve služebním poměru. Nejzásadnější byla změna koncepce dovolené, která se s účinností od 1. 1. 2021 namísto dosavadního počítání ve dnech počítá v hodinách a nárok na dovolenou zaměstnanci vzniká postupně podle počtu odpracovaných hodin. Dále tato novela obsahuje například praktické změny v oblasti doručování pracovních písemností. V neposlední řadě náměstek ministra vnitra pro státní službu v uplynulém roce vydal metodiku ke skončení služebního poměru, což by mělo zamezit rozdílným přístupům jednotlivých úřadů napříč státní správou. Veškeré tyto změny bylo nutné v roce 2020 promítnout do metodických postupů a rovněž do aplikačního programového vybavení, zejména do elektronického personálně-mzdového systému a personálního portálu. V roce 2020 bylo vyřízeno 9 stížností v oblasti státní služby.

1.2.2 SYSTEMIZACE A ANALÝZA PERSONÁLNÍ SITUACE

ČSSZ bylo pro rok 2020 přiděleno celkem 8 584,6 systemizovaných míst, což představuje snížení počtu

Tabulka č. 1: Systemizovaná místa a fluktuace k 31. 12.

Pracoviště ČSSZ	2018			2019			2020		
	Plán SM	PPEP	% fluktuace	Plán SM	PPEP	% fluktuace	Plán SM	PPEP	% fluktuace
Brno	1 515,00	1 496,89	8,86	1 512,00	1 504,50	10,94	1 472,55	1 476,52	9,26
České Budějovice	476,00	463,37	9,45	475,00	470,41	7,68	462,00	465,04	8,09
Hradec Králové	722,00	702,92	8,25	719,00	701,55	8,86	701,50	698,03	10,34
Ostrava	1 131,00	1 106,32	9,76	1 128,00	1 116,59	9,31	1 104,00	1 107,93	10,26
Plzeň	631,60	610,13	10,06	629,00	611,85	10,74	614,50	608,00	9,64
Praha a střední Čechy	1 920,00	1 794,60	16,53	1 913,00	1 805,22	17,70	1 860,00	1 757,37	15,81
Ústí nad Labem	840,00	812,31	10,62	835,00	815,21	9,67	815,00	803,00	11,71
Pracoviště ČSSZ celkem	7 236,00	6 986,54	11,26	7 211,00	7 025,33	11,77	7 029,55	6 915,89	11,42
Ústředí	1 608,00	1 474,88	11,00	1 594,00	1 463,76	9,04	1 548,05	1 445,58	8,85
Celkem ČSSZ	8 844,00	8 461,42	11,21	8 805,00	8 489,09	11,31	8 577,60	8 361,47	10,98

Zkratky použité v tabulce: SM – systemizovaná místa; PPEP – průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců.

o 220,4 systemizovaných míst oproti roku 2019. Toto snížení reagovalo na požadavek vlády na úspory v jednotlivých resortech státní správy. V průběhu roku 2020 došlo k další redukci systemizovaných míst, a to celkem o 7. V tomto případě se jednalo o delimitaci (převod) míst na MPSV z důvodu navyšování počtu inspektorů sociálních služeb zařazených v rámci státní služby na MPSV. V roce 2020 činil průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců 8 361,47, z čehož vyplývá průměrně 216,13 neobsazených míst, tj. 2,51% neobsazenost. Dlouhodobě nepříznivá personální situace přetrvává u posudkových lékařů OSSZ. Tomuto problému ČSSZ a jednotlivé OSSZ věnují značnou pozornost a vyvíjí aktivity podporující nábor nových lékařů (v uplynulém roce např. zveřejňování inzerátů na internetových portálech s nabídkami práce, příprava inzerce v odborných

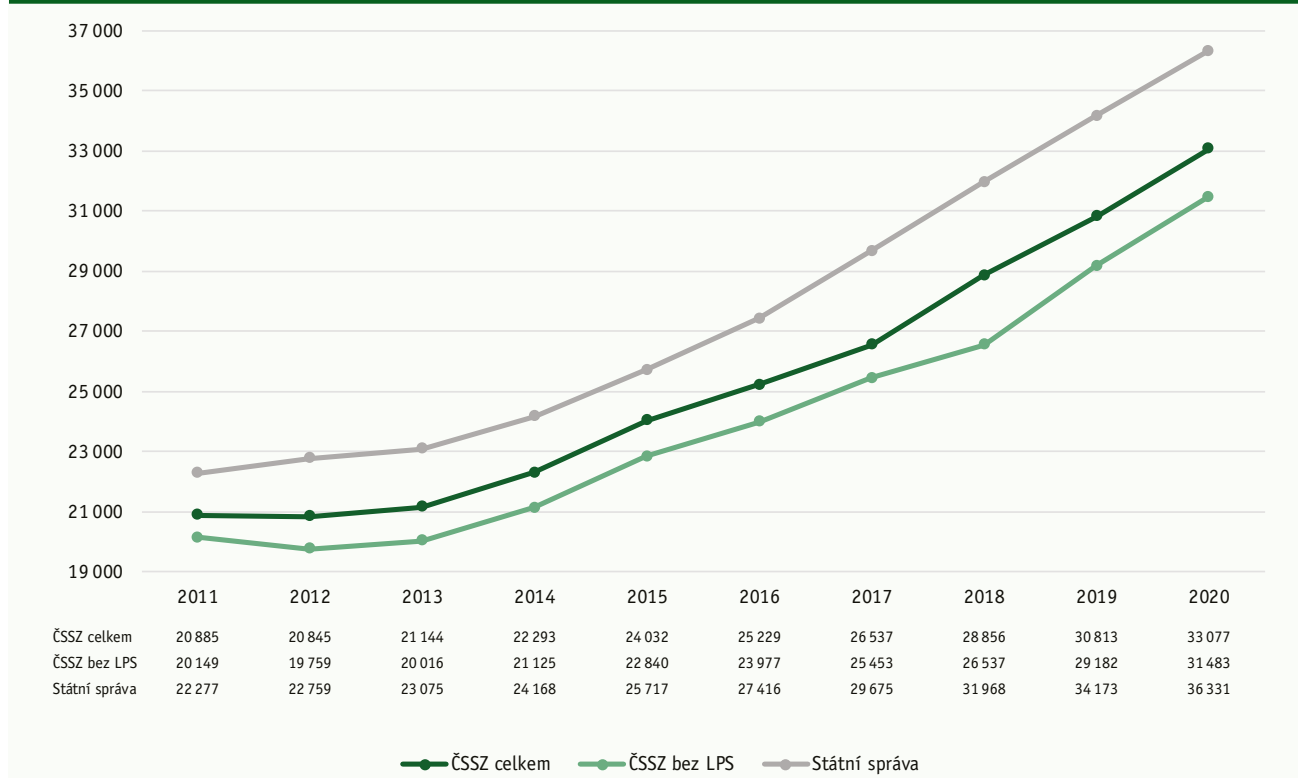
lékařských periodikách apod.). Ve srovnání s předchozím rokem došlo k velmi mírnému poklesu celkové fluktuace zaměstnanců o 0,3 %. Fluktuace zaměstnanců za celou ČSSZ činila 10,98 %. Celkem v tomto roce na ČSSZ ukončilo služební nebo pracovní poměr 949 zaměstnanců. Stejně tak jako v předchozích letech zaměstnanci nejčastěji končili služební poměr na vlastní žádost podle § 73 zákona o státní službě, pracovní poměr zaměstnanců ČSSZ skončil v nejvíce případech uplynutím sjednané doby určité. Do služebního nebo pracovního poměru bylo ve sledovaném roce přijato celkem 967 zaměstnanců, což je o 118 zaměstnanců více než v roce 2019. K mírnému poklesu fluktuace mohla přispět epidemická situace v ČR a z ní vyplývající zájem o zaměstnání u stabilního zaměstnavatele.

Tabulka č. 2: Vývoj počtu systemizovaných míst posudkových lékařů LPS a jejich průměrné obsazení k 31. 12.

Rok	Plán SM	PPEP	Neobsazeno na úvazek
2018	371,00	297,93	73,07
2019	351,00	285,11	65,89
2020	336,00	273,19	62,81

Zkratky použité v tabulce: SM – systemizovaná místa; PPEP – průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců.

Graf č. 11: Vývoj průměrného rozpočtovaného platu

1.2.3 MZDOVÉ PROSTŘEDKY

Na základě zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2020 byl ČSSZ stanoven rozpis rozpočtu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 3 426,1 mil. Kč. V průběhu roku 2020 byla v tomto rozpisu provedena dvě rozpočtová opatření. Prvním rozpočtovým opatřením, učiněným v únoru, bylo ČSSZ povoleno čerpání profilujících nároků z nespotřebovaných výdajů na platy a ostatní osobní výdaje ve výši 83,8 mil. Kč. Druhým rozpočtovým opatřením, učiněným v listopadu, byly ČSSZ navýšeny prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci o 28,1 mil. Kč. Tyto prostředky byly určeny a vyplaceny zaměstnancům na služebních místech, kteří se podíleli na realizaci opatření přijatých vládou ČR v době nouzového stavu v souvislosti s výskytem covidu-19 (výplata ošetřovného). Po provedených rozpočtových opatřeních byl k 31. 12. 2020 stanoven konečný rozpis rozpočtu

prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši přes 3 538 mil. Kč.

1.2.4 VĚKOVÁ A KVALIFIKAČNÍ STRUKTURA

Věková struktura zaměstnanců ČSSZ je dlouhodobě neměnná. V roce 2020 došlo v porovnání s předchozím rokem pouze k mírnému nárůstu v kategorii 41 až 50 let o necelý procentní bod. V ostatních věkových kategoriích nalezneme minimální rozdíly v řádu desetin procentního bodu.

Obdobně neměnná zůstává také kvalifikační struktura zaměstnanců ČSSZ. Procentní podíly jednotlivých kategorií vzdělání se od roku 2019 prakticky nezměnily (blíže viz tabulka č. 4). Od věkového rozložení zaměstnanců ČSSZ se odlišuje věková struktura LPS, ve které je nejpočetnější věková kategorie mezi 60 a 70 lety (37,6 %).

Tabulka č. 3: Členění zaměstnanců podle věku k 31. 12.

Věk	2018		2019		2020	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Do 20 let	15	0,2	14	0,2	24	0,3
21–30 let	860	9,8	759	8,8	713	8,2
31–40 let	1 659	19,0	1 544	17,9	1 513	17,5
41–50 let	2 796	32,1	2 877	33,3	2 954	34,2
51–60 let	2 564	29,4	2 541	29,4	2 546	29,5
61 let a více	827	9,5	899	10,4	894	10,3
Celkem	8 721	100,0	8 634	100,0	8 644	100,0

Tabulka č. 4: Členění zaměstnanců podle vzdělání k 31. 12.

Dosažené vzdělání	2018		2019		2020	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Základní	71	0,8	68	0,8	59	0,7
Vyučen/a	340	3,9	332	3,8	309	3,6
Úplné střední odborné	5 489	62,9	5 397	62,5	5 393	62,4
Vyšší odborné	249	2,9	259	3,0	269	3,1
Vysokoškolské	2 572	29,5	2 578	29,9	2 614	30,2
Celkem	8 721	100,0	8 634	100,0	8 644	100,0

1.2.5 PROFESNÍ ROZVOJ ZAMĚSTNANCŮ

Rozvoji odborných kompetencí svých zaměstnanců věnuje ČSSZ dlouhodobě zvýšenou pozornost a realizuje řadu vzdělávacích aktivit. Důraz je kladen především

na prohlubování odborného rozvoje zaměstnanců s přihlédnutím ke specifickým činnostem vykonávaných v rámci hlavních agend v působnosti ČSSZ. Nedílnou součástí procesu vzdělávání jsou i školení a kurzy zaměřené na

Tabulka č. 5: Počet absolventů prezenčních forem vzdělávání

Vzdělávací aktivity	Počet zaměstnanců		
	2018	2019	2020
1. Nástavbové prezenční kurzy odborných agend			
Dávkový kurz – základní část	47	40	0
2. Jazykové vzdělávání			
Individuální výuka	9	8	6
Intenzivní jazykové kurzy	28	25	22
3. Specializační kurzy			
Právnická fakulta Univerzity Karlovy	59	60	30
Právnická fakulta Univerzity Palackého	58	60	30
Vysoká škola ekonomická	30	30	15
Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut	60	115	30
Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové	63	32	0
4. Odborná školení realizovaná externími vzdělávacími subjekty			
Odborná školení realizovaná externími vzdělávacími subjekty	2 925	2 530	220
5. Aktualizační školení			
Průběžné vzdělávání při legislativních změnách, metodické porady apod.	12 696	9 750	2 986
Kurzy právních aktualit	98	104	0
Školení zaměstnanců klientských center a call center	73	30	6
6. Zvyšování kvalifikace (uzavřené kvalifikační dohody)			
Vyšší odborná škola	0	0	1
Vysoké školy	36	22	22
Celkem proškoleno zaměstnanců	16 182	12 806	3 368

tzv. měkké dovednosti. K prezenčním vzdělávacím akcím ČSSZ slouží dvě výuková střediska, a to v Kroměříži a v Křešicích. Vzhledem k epidemické situaci byla tato střediska v roce 2020 pro vzdělávací akce využívána minimálně. Řada plánovaných vzdělávacích akcí musela být zrušena či přesunuta na následující rok, protože nepříznivá epidemická situace neumožňovala realizovat prezenční školení. Přesto se podařilo nezanedbatelnou

část školení nahradit online formou. Obdobná situace nastala i u konání metodických porad, které jsou pro zaměstnance ČSSZ základním pilířem odborného vzdělávání, přičemž se částečně podařilo uskutečnit je online formou. Mezi úspěšné projekty online vzdělávání v roce 2020 patřilo především školení pro zaměstnance připravovaného call centra pro oblast nemocenského pojištění při OSSZ Děčín. Pro vedoucí zaměstnance

Tabulka č. 6: Vzdělávací akce ve výukových střediscích ČSSZ

Výukové středisko	Počet akcí			Počet dnů			Počet účastníků		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Kroměříž	24	28	0	32	34	0	484	714	0
Křešice	62	54	7	129	110	14	1 313	1 169	95
Celkem	86	82	7	161	144	14	1 797	1 883	95

Tabulka č. 7: Počet absolventů elektronických kurzů

Název kurzů (bloků)	Počet absolventů		
	2018	2019	2020
1. Program vstupního vzdělávání			
Bezpečnost informací a ochrana osobních údajů	885	675	671
Vstupní vzdělávání úvodní	550	387	386
2. Program prohlubujícího vzdělávání			
Úvod do důchodového pojištění	185	125	95
Úvod do nemocenského pojištění	223	149	99
Úvod do pojistného na sociální zabezpečení	274	178	122
Správní řízení	283	198	109
Klient – zásady jednání	549	344	306
Exekuční srážky z dávek důchodového pojištění	52	37	19
Úvod do provádění evropského práva soc. zabezpečení	34	36	36
Školení řidičů vozidel do 3,5 t	700	702	677
Celkem absolventů	3 735	2 831	2 520

a personalisty byl v souvislosti s významnými změnami v oblasti pracovního práva zpracován interní elektronický kurz, který plně nahradil plánovaná prezenční školení. V závěru roku se podařilo připravit online výuku pro zaměstnance na pozici odborného asistenta posudkového lékaře. V průběhu roku 2020 pokračovala dlouhodobá spolupráce s vysokými školami, kdy řada seminářů v rámci dvousemestrálních specializačních kurzů proběhla distanční formou. V roce 2020 se odbor personální podílel také na přípravě projektu „Jazykové vzdělávání zaměstnanců ČSSZ“ a projektu „Vzdělávání zaměstnanců ČSSZ“ (blíže k těmto projektům viz kapitola 5.4.1).

V roce 2020 téměř 300 státních zaměstnanců úspěšně vykonalo úřednickou zkoušku. Většina z nich skládala zvláštní část úřednické zkoušky z oboru sociální pojištění, a to před zkušebními komisemi zřízenými na pracovištích a na ústředí ČSSZ. Realizace úřednických zkoušek probíhala za zvýšených hygienických opatření (dodržování rozestupů, nošení roušek/respirátorů, dezinfekce povrchů), bylo vyhlášeno více termínů úřednických zkoušek pro omezený počet zkoušených.

1.2.6 SOCIÁLNÍ OBLAST

V roce 2020 měli zaměstnanci ČSSZ poprvé možnost čerpat příspěvek na penzijní spoření (penzijní připojištění) ve výši 125 Kč měsíčně za každý celý kalendářní měsíc trvání služebního nebo pracovního poměru. Jestliže zaměstnanec neměl zájem čerpat benefit formou příspěvku na penzijní spoření, čerpal ho jako

v předchozích letech formou příspěvku na kulturu, tělovýchovu a zdraví v podobě víceúčelové poukázky. V souladu se *Zásadami ČSSZ pro čerpání příspěvků z FKSP na rok 2019 a 2020* byly zaměstnancům ČSSZ poskytnuty víceúčelové poukázky v hodnotě 1 500 Kč prostřednictvím internetové platformy dodavatele poukázek. Zaměstnanci tak měli možnost vybrat si čerpání víceúčelové poukázky elektronicky nebo formou klasických papírových poukázek. S účinností od 1. 1. 2020 byla novelizována vyhláška č. 114/2002 Sb. a v návaznosti na tuto novelu byly rozšířeny možnosti čerpat příspěvky na kulturu, tělovýchovu a zdraví na nákup tištěných knih a dioptrických brýlí, kontaktních čoček nebo speciálních optických pomůcek. Nově byly rovněž přidány možnosti čerpat příspěvek na sportovní a jiné akce v ČSSZ a v neposlední řadě byla zvýšena horní hranice částek sociální výpomoci a sociálních zápujček.

Pracovnílékařské služby byly na ČSSZ v roce 2020 zajišťovány v souladu se zákoníkem práce, zákonem č. 373/2011 Sb., vyhláškou č. 79/2013 Sb. a dalšími příslušnými právními předpisy, které upravují tuto oblast. V uvedeném roce byl v porovnání s předchozími lety proveden výrazně nižší počet pracovnílékařských prohlídek jak v jednotlivých kategoriích těchto prohlídek, tak celkově, což dokládají údaje v tabulce č. 8. Důvodem byla opětovně vyhlášená krizová opatření vlády k provádění pracovnílékařských prohlídek související s pandemií covidu-19. V důsledku těchto opatření byl výkon pracovnílékařských prohlídek významně omezen a v některých obdobích roku zcela zastaven.

Tabulka č. 8: Pracovnílékařská preventivní péče

Druh činnosti lékařské preventivní péče	Počet		
	2018	2019	2020
Vstupní prohlídky	1 131	915	750
Periodické prohlídky ¹⁾	1 329	1 623	1 016
Mimořádné prohlídky	64	97	59
Celkem	2 524	2 635	1 825

¹⁾ Údaj o počtu periodických prohlídek zahrnuje i prohlídky vyplývající pro jednotlivé profese ze zákonných předpisů (řidiči, řidiči referentských vozidel, noční práce, obsluha tlakových nádob, způsobilost elektro) a periodické a výstupní prohlídky zaměstnanců vykonávajících práci na pracovištích ústředí zařazených rozhodnutím Hygienické stanice hlavního města Prahy do 3. kategorie rizikových prací pro faktor fyzické zátěže.

2 HLAVNÍ ČINNOSTI V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ A LPS

Za hlavní činnosti v ČSSZ lze považovat výkon agendy důchodového a nemocenského pojištění a s tím související výběr pojistného. Mezi významné činnosti ČSSZ patří rovněž výkon působnosti v oblasti LPS, která zajišťuje posuzování zdravotního stavu pro pojistné i nepojistné systémy. V neposlední řadě ČSSZ vykonává působnost v oblasti tzv. odškodňovacích dávek.

ČSSZ v průběhu roku pravidelně poskytovala veřejnosti kvalifikované informace o novinkách a změnách v agendách v působnosti ČSSZ, a to především prostřednictvím webových stránek ČSSZ a spoluprací s médii. ČSSZ rovněž poskytovala široký klientský servis a odpovědi na individuální dotazy a požadavky svých klientů prostřednictvím tří specializovaných call center ČSSZ (call centrum pro důchodové pojištění, call centrum pro nemocenské pojištění a call centrum technické podpory eSlužeb) a odborným poradenstvím v klientských prostorech a centrech. Veškeré tyto aktivity jsou blíže popsány v kapitole 4.

2.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

ČSSZ v roce 2020 standardně zajišťovala nejen běžné agendy spadající do oblasti důchodového pojištění, ale věnovala se i dalším činnostem souvisejícím s danou problematikou. Stejně jako v minulých letech ČSSZ spolupracovala s veřejným ochráncem práv při objasňování důchodových záležitostí konkrétních pojištěnců i při nápravě případných pochybení.

V rámci připravované důchodové reformy se ČSSZ v průběhu roku 2020 ve velké míře zabývala zpracováním připomínek k zásadám a následně i k paragrafovanému znění navrhovaných zákonů, které by měly v následujících letech (za předpokladu, že budou přijaty) zásadním způsobem novelizovat zákon o důchodovém pojištění a další právní předpisy z oblasti důchodového pojištění. Konkrétně se jednalo o problematiku řešení tzv. nultého a prvního pilíře důchodového pojištění, výchovního a snížení důchodového věku pro tzv. riziková povolání. Zároveň ČSSZ k těmto jednotlivým návrhům zákonů poskytovala odborná vyjádření, a to jak z hlediska proveditelnosti, tak i z hlediska aplikovatelnosti, včetně dopadů do stávající právní úpravy.

Další změnou, která v roce 2020 významně zasáhla do činnosti a chodu celé ČSSZ, bylo přijetí zákona č. 469/2020 Sb., účinného od 1. 12. 2020, který stanovil, že stát poskytne poživatelům všech typů důchodů jako finanční výpomoc jednorázový příspěvek ve výši 5 000 Kč, který v prosinci 2020 vyplatí bez žádosti orgán sociálního zabezpečení příslušný k výplatě důchodu. ČSSZ tak musela ve velice krátkém časovém úseku zpracovat postupy potřebné pro poskytnutí příspěvku

a provést i potřebnou změnu aplikačního a programového vybavení tak, aby mohla v první polovině prosince 2020 vyplatit příspěvek všem klientům, kterým vyplácí důchod a kterým vznikl nárok na příspěvek.

2.1.1 DŮCHODOVÉ ŘÍZENÍ

ČSSZ rozhoduje o všech dávkách důchodového pojištění, tedy o důchodech starobních (vč. předčasných starobních), invalidních (pro invaliditu prvního, druhého a třetího stupně) a pozůstalostních (vdovských, vdoveckých a sirotčích). Řízení o dávkách důchodového pojištění se zahajuje uplatněním žádosti o konkrétní dávku na příslušné OSSZ. O nároku na důchod a jeho výši rozhoduje ČSSZ. Řízení ve věci dávek důchodového pojištění je ukončeno vydáním rozhodnutí. V roce 2020 byl výkon agend ovlivněn nouzovým stavem a krizovými opatřeními vyhlášenými vládou ČR v březnu a v říjnu z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu nemoci covid-19 v ČR. Mezi průběžně vykonávané činnosti v době nouzového stavu patřilo i rozhodování o dávkách důchodového pojištění a zajištění jejich pravidelných výplat. Prioritním úkolem ČSSZ bylo dodržovat zákonnost a věcnou správnost rozhodování, provádět výplatu dávek a poskytovat informace i za ztížených podmínek. Byla přijata řada organizačních opatření, aby byl výkon agend zajištěn i při dodržování všech vládních opatření, zejména při doporučeném omezení kontaktu zaměstnanců na pracovišti.

V roce 2020 bylo ČSSZ doručeno 196 910 nových žádostí o dávky důchodového pojištění (tento počet zahrnuje i žádosti uplatněné v závěru roku 2019 a doručené v roce 2020). Doručených žádostí bylo o 17 tisíc méně než v roce 2019. Výrazně menší počet žádostí o důchod byl doručen v prvním pololetí v souvislosti s jarní vlnou pandemie, kdy pojištěnci odkládali podání žádosti o důchod, pokud to nebylo nezbytné, na pozdější dobu. Největší podíl standardně tvořily žádosti o starobní důchod, kterých bylo 49,5 %, žádosti o invalidní důchod tvořily 26,1 % a žádosti o pozůstalostní důchody (což jsou vdovské, vdovecké a sirotčí důchody) představovaly 24,4 % z celkového počtu žádostí. Celkem bylo v uplynulém roce vyřízeno 185 624 žádostí o důchod, a to včetně žádostí doručených v závěru roku 2019.

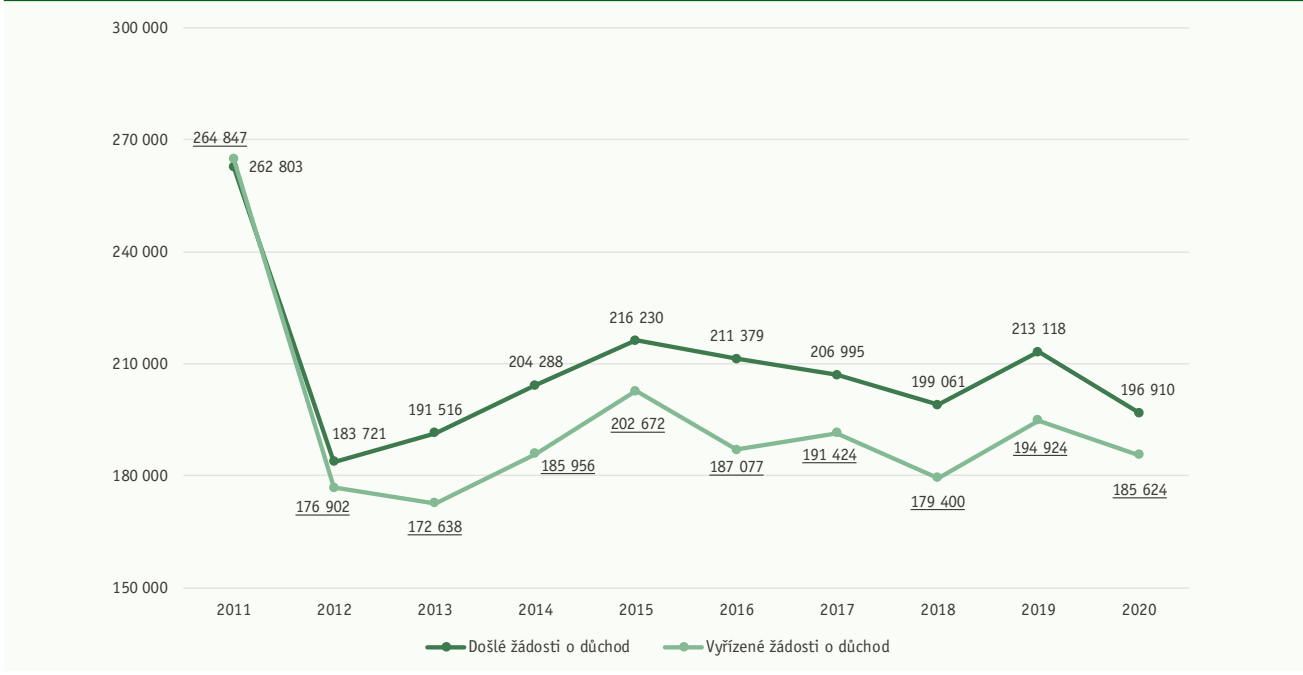
Kromě těchto žádostí ČSSZ obdržela také přes 320 tisíc dalších podání týkajících se důchodových záležitostí klientů. K těmto podáním patří zejména žádosti o změnu stupně invalidního důchodu, žádosti o obnovu pozůstalostních dávek, podání týkající se prokázání dalšího nároku na dávky důchodového pojištění, dotazy klientů apod. Významnou část těchto podání tvořily žádosti o úpravu (přepočítání) starobních důchodů

po vzniku nároku na tento důchod z důvodu výdělečné činnosti, kterých bylo uplatněno 64 510, což představuje meziroční pokles o více než 25 %. Důvodem tohoto poklesu je zejména situace související s pandemií covidu-19. Vzhledem k tomu, že personální kapacity ústředí ČSSZ nezaručovaly vyřízení

všech těchto žádostí v zákonné lhůtě 90 dnů, byla v roce 2020 přesunuta část řízení na OSSZ, kde byly zpracovány dvě třetiny uplatněných žádostí, a tento krok významně přispěl ke zkrácení doby řízení.

Prostřednictvím OSSZ bylo ve sledovaném období uplatněno 12 940 žádostí o změnu výše invalidního

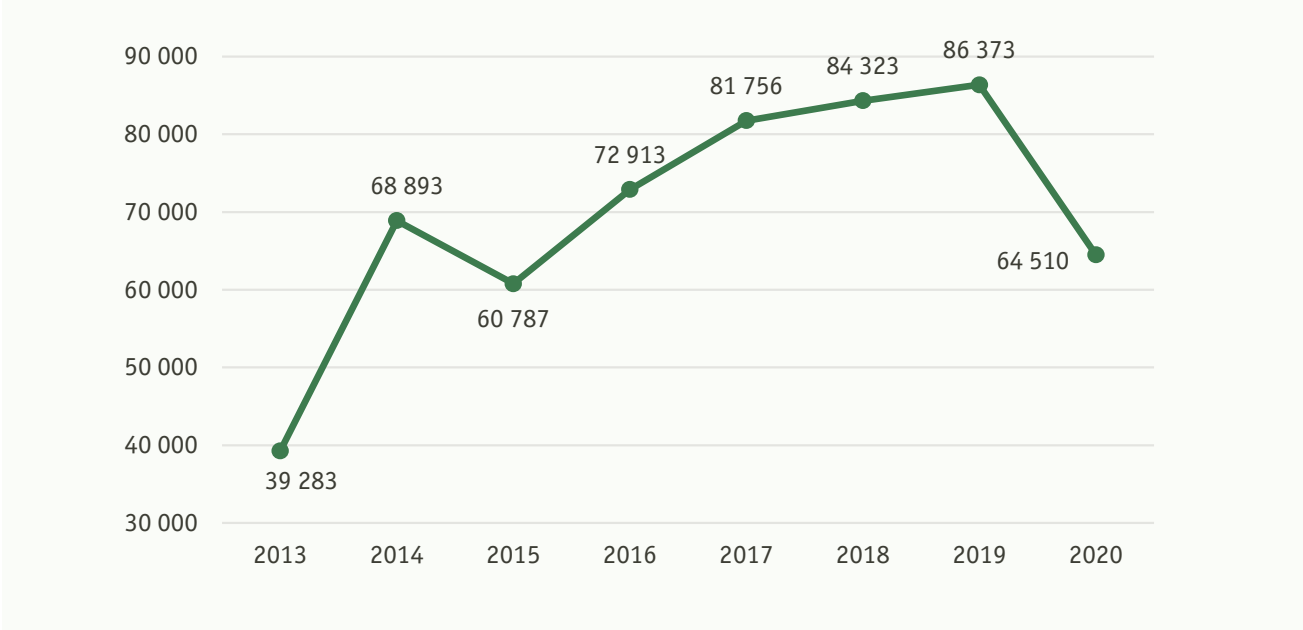
Graf č. 12: Vývoj počtu podaných a vyřízených^{1), 2)} žádostí o důchod

¹⁾ Do vyřízených žádostí za daný rok je započítáno i vyřízení nedodělků z předchozího roku.

²⁾ Od roku 2019 zahrnuje údaj i žádosti o invalidní důchod nebo o změnu stupně invalidity zamítnuté z důvodu nedostatečného poklesu pracovní schopnosti.

Graf č. 13: Vývoj počtu podaných žádostí o přepočítání důchodu

důchodu, 59 127 žádostí o zastavení výplaty / uvolnění / úpravu starobního důchodu a podáno 3 733 námitek proti rozhodnutí ČSSZ. OSSZ v důchodovém řízení rovněž rozhodují o době rozsahu péče o osobu závislou na pomoci jiné osoby (do 31. 12. 2006 osobu bezmocnou nebo dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči). V roce 2020 bylo vydáno celkem 4 943 těchto rozhodnutí.

Vlastní výkon rozhodovací činnosti spočívá v rozhodování o dávkách důchodového pojištění (tj. o starobních, invalidních, vdovských, vdoveckých a sirotčích důchodech) podle vnitrostátních předpisů. Při rozhodování o důchodových nárocích pojištěnců, kteří kromě dob v českém důchodovém pojištění získali též doby pojištění v jiných členských státech EU nebo ve smluvních státech, se vedle vnitrostátní právní úpravy aplikují i koordinační pravidla obsažená v právu EU nebo v mezinárodních smlouvách o sociálním zabezpečení.

V roce 2020 bylo vydáno přes 309 tisíc prvostupňových rozhodnutí, která kromě rozhodnutí o nových žádostech o důchod zahrnují též rozhodnutí z důvodu

změny výše důchodu, změny stupně invalidního důchodu, zániku nároku na důchod (zánik invalidity, zánik nároku na pozůstalostní důchod atd.), obnovy nároku na důchod a povinnosti vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění.

2.1.1.1 DŮCHODY VYŘIZOVANÉ PODLE VNITROSTÁTNÍCH PŘEDPISŮ

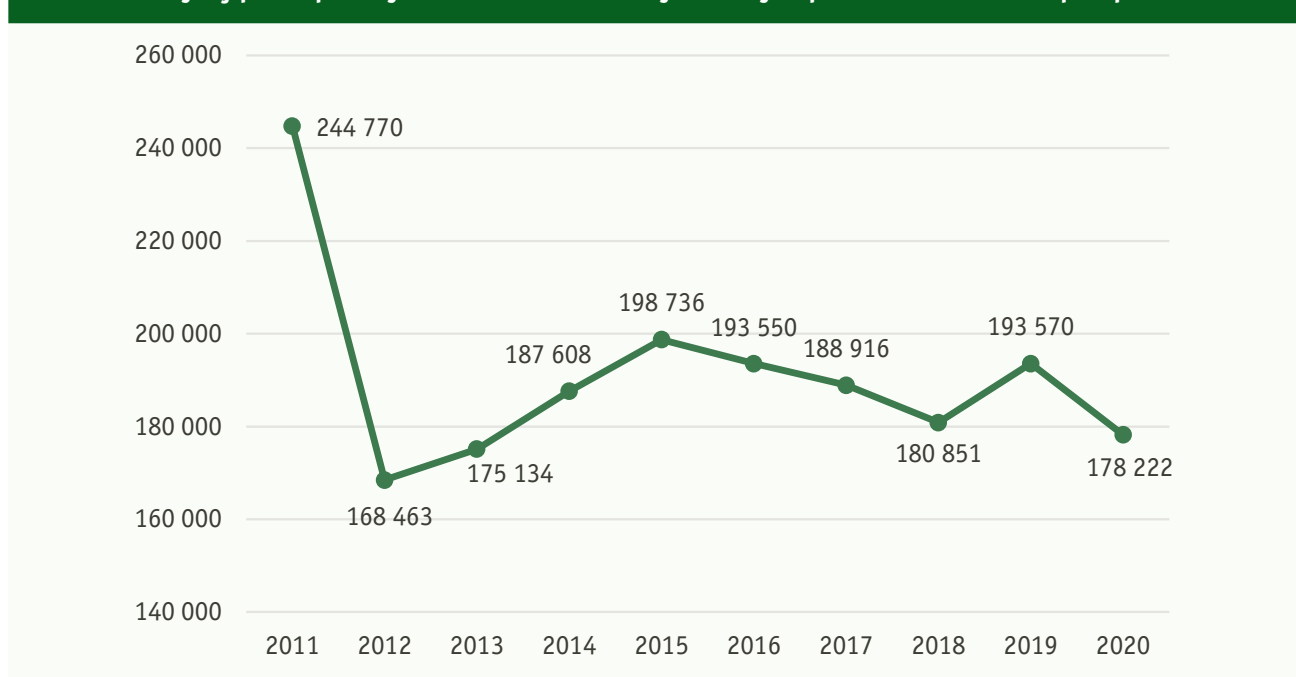
V roce 2020 bylo vzhledem k nepříznivé epidemické situaci související s covidem-19 prioritním úkolem udržet stabilní výkon v oblasti rozhodování o dávkách důchodového pojištění. Ke stabilnímu výkonu agend přispěla také skutečnost, že v roce 2020 bylo podáno přes 178 tisíc žádostí o důchod podle vnitrostátních předpisů, což je o 15 tisíc méně než v předchozím roce (mezi těmito podanými žádostmi jsou i nadále žádosti o tzv. hornické důchody, jejichž vyřizování je velmi složité).

U důchodů (starobních, invalidních a pozůstalostních) bylo v uplynulém roce dosaženo průměrné doby řízení pohybující se – až na výjimky – pod zákonem stanovenou lhůtou 90 dnů. Starobní důchody byly

Tabulka č. 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí

	2018	2019	2020
Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí celkem	375 597	348 794	309 619
z toho: počet rozhodnutí vyhotovených automatizovaně	217 797	234 091	217 029
počet rozhodnutí vyhotovených manuálně	157 800	114 703	92 590

Graf č. 14: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů

vyřizovány v průměru za 46 dnů, invalidní za 74 dnů a pozůstalostní za 40 dnů.

Uvedené výjimky se týkaly zejména žádostí o invalidní důchod a byly způsobeny především v důsledku situace spojené s pandemií, která měla negativní dopad na průběh a délku procesu posuzování invalidity. Nejdelší byly doby řízení v prvním pololetí, v druhé polovině roku byly již srovnatelné s předchozími roky,

především díky optimalizaci opatření přijatých ke stabilizaci výkonu agend v době pandemie.

2.1.1.2 DŮCHODY S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

K rozhodovacímu procesu o dávkách důchodového pojištění patří i důchodová agenda s mezinárodním prvkem, u níž je na rozdíl od vnitrostátní agendy nutné aplikovat koordinační nařízení EU a mezinárodní

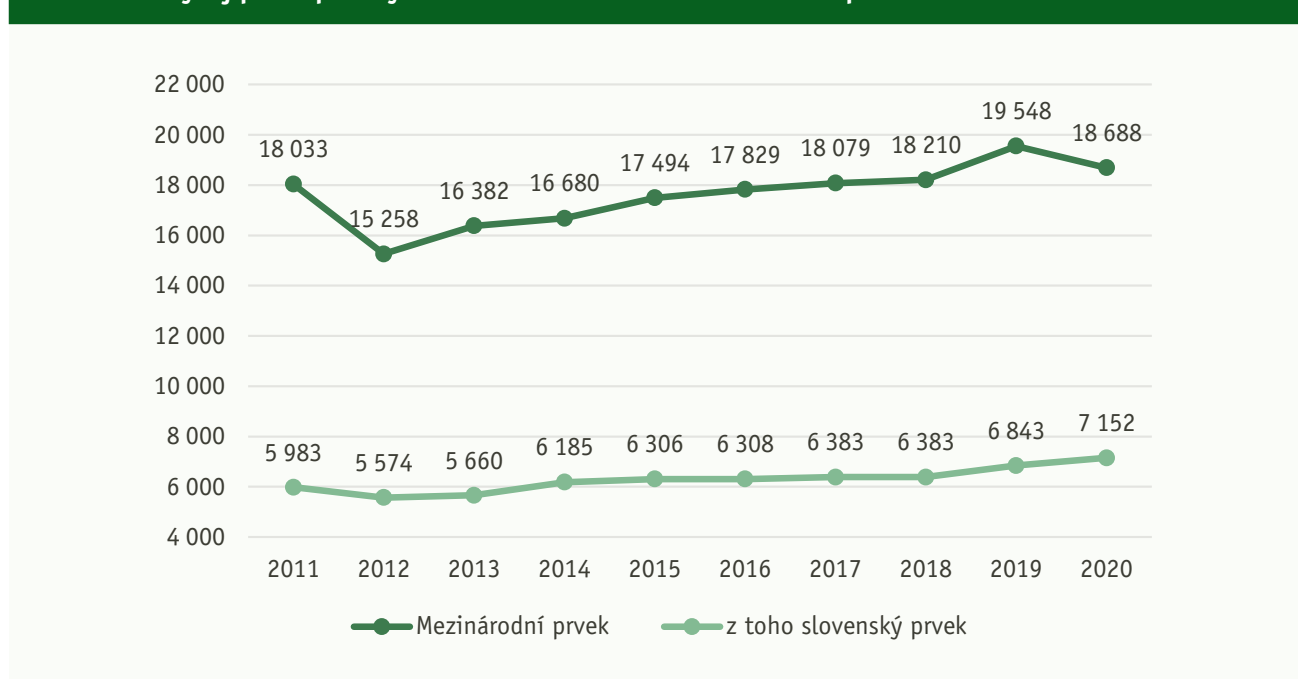
Tabulka č. 10: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů – nové žádosti (ve dnech)

Stav za období	Starobní důchody	Invalidní důchody			Pozůstalostní důchody		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	vdovecké	vdovské	sirotčí
2018	43	66	68	66	40	40	41
2019	39	64	64	64	36	35	39
2020	46	72	74	75	40	40	40

Tabulka č. 11: Počet případů vyřizených po lhůtě (v %) – nové žádosti

Rok	Starobní důchod	Invalidní důchod	Pozůstalostní důchod
2018	2,2	15,6	0,9
2019	1,2	13,1	0,8
2020	3,7	22,6	3,8

Graf č. 15: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod s mezinárodním prvkem

smlouvy o sociálním zabezpečení. Z pohledu rozhodování a provádění je tato agenda administrativně složitější a časově náročnější než agenda vyřizovaná podle vnitrostátních předpisů, neboť předpokládá znalosti vnitrostátního a komunitárního práva sociálního pojištění i mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, ale také komunikaci s cizími nositeli pojištění a ověřování řady údajů o pojištěncích.

V roce 2020 bylo doručeno 18 688 žádostí o důchody s mezinárodním prvkem a dále téměř 97 tisíc podání vztahujících se k mezinárodnímu důchodovému řízení. Ode dne vstupu v platnost, tj. od 1. 6. 2020, je aplikována nová bilaterální smlouva o sociálním zabezpečení mezi ČR a Sýrií, uzavřená dne 25. 3. 2010 a publikovaná pod číslem 21/2020 Sb. m. s.

U starobních a pozůstalostních důchodů bylo dosaženo vyřizování těchto žádostí ve lhůtě kratší než 90 dnů. U invalidních důchodů, kde je časově náročné pořízení překladů zdravotnické dokumentace z cizího jazyka a posouzení zdravotního stavu lékařem LPS, byla

lhůta 90 dnů pro vyřízení překročena u invalidních důchodů druhého stupně.

2.1.1.3 ROZHODOVÁNÍ O NÁMITKÁCH

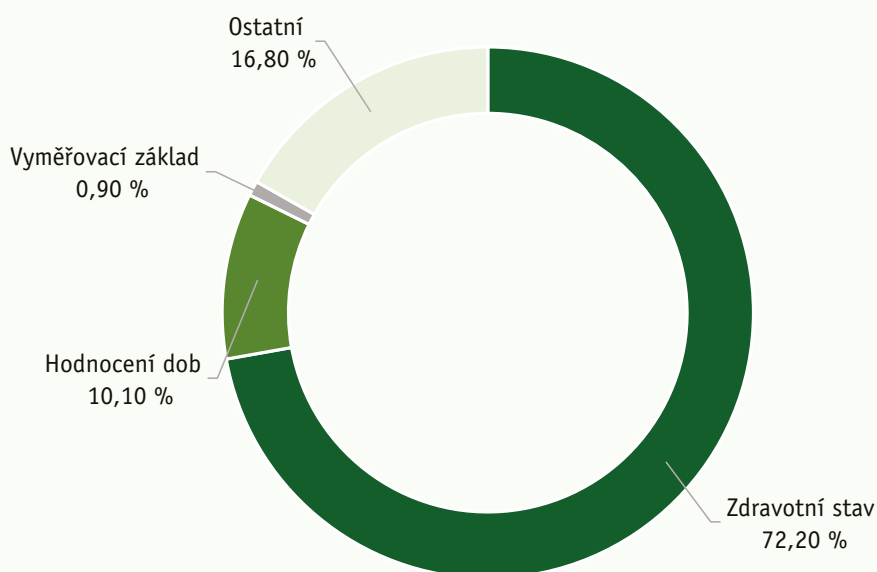
Proti rozhodnutí ČSSZ ve věcech důchodového pojištění lze podat jako řádný opravný prostředek písemné námitky. V řízení o námitkách je napadené prvostupňové rozhodnutí v plném rozsahu přezkoumáno a následně je buď potvrzeno jako správné, nebo může být změněno či zrušeno. O podaných námitkách rozhoduje opět ČSSZ, avšak odděleně od rozhodování v prvním stupni. Pokud lze námitkám plně vyhovět, je možné tak učinit i formou tzv. autoremedury, tedy opětovným vydáním prvostupňového rozhodnutí. Námitkové řízení je nezbytným předpokladem k tomu, aby se věcí mohl zabývat soud v rámci případně později uplatněné správní žaloby.

V roce 2020 bylo podáno 12 873 námitek, počet vyřízených námitek činil 12 531, což odpovídá 97,3 % doručených námitek. Rozdíl mezi podanými a vyřízenými

Tabulka č. 12: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem (ve dnech)

Stav za období	Starobní důchody	Invalidní důchody			Pozůstalostní důchody		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	vdovecké	vdovské	sirotčí
2018	62	84	100	95	63	58	73
2019	58	80	97	96	58	58	68
2020	64	88	111	75	67	63	72

Graf č. 16: Struktura podstaty podaných námitek v roce 2020

námítkami z velké části vznikl v závěru roku 2020, kdy bylo doručeno podstatně více námitek než v minulých letech. Naopak velmi nízký počet námitek oproti předchozím rokům byl podán v dubnu. Celkově se však počet podaných a vyřízených námitek od minulých let výrazně neliší. Nejčastějším důvodem pro podání námitek byl nesouhlas s posouzením zdravotního stavu, který byl podstatou námitek v 72,2 % řízení (blíže viz graf č. 16). Struktura podstaty podaných námitek tak zůstala téměř stejná jako v minulém roce.

Většina prvostupňových rozhodnutí byla v řízení o námítkách potvrzena, konkrétně 69,4 % případů. Změněno nebo zrušeno bylo 25 % rozhodnutí. Ještě výraznější podíl potvrzených prvoinstančních rozhodnutí vykazovala ČSSZ v řízeních, jejichž výsledek závisel na vypracování posudku o zdravotním stavu. V těchto případech bylo potvrzeno 79,5 % rozhodnutí a ve 20,2 % případů došlo ke změně nebo zrušení napadeného rozhodnutí. Zbytek celku tvoří řízení o námítkách, kdy nebylo meritorně rozhodnuto, protože řízení o námítkách bylo zastaveno nebo byly námítky zamítnuty z procesních důvodů. Oproti minulému roku se snížil podíl změněných nebo zrušených rozhodnutí o 1 procentní bod a v případech s posouzením zdravotního stavu o 1,8 procentního bodu.

2.1.1.4 SOUDNÍ ŘÍZENÍ

ČSSZ zajišťuje též vyřizování soudní agendy spojené s žalobami proti rozhodnutí ve věcech dávek důchodového pojištění, s kasačními stížnostmi a ústavními stížnostmi. Při nesouhlasu s rozhodnutím, které ČSSZ vydala v rámci námitkového řízení, lze podat u příslušného soudu správní žalobu. V období od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 bylo ČSSZ doručeno celkem 609 nových žalob proti rozhodnutím ve věcech důchodového pojištění, ve srovnání s rokem 2019 tedy o 12 žalob více. Ve stejném období bylo ukončeno celkem 542 soudních řízení o žalobách, v nichž se pojištěnci převážně domáhali nároku na invalidní důchod, stanovení stupně invalidity, jeho zvýšení či změny data vzniku invalidity. V ostatních soudních sporech pojištěnci namítali zejména nezhodnocení doby pojištění, určení vyměřovacích základů či nesouhlasili se stanovenou výší důchodu. Z tohoto celkového množství ukončených soudních

sporů bylo v 352 případech rozhodnuto v neprospěch žalobce, ve 188 případech bylo rozhodnutí ČSSZ zrušeno a ve 2 případech byla provedena submise, tj. požadavku žalobce bylo vyhověno správním rozhodnutím až po podání žaloby na základě nově doložených či zjištěných skutečností.

Celková úspěšnost ČSSZ v soudních sporech o žalobách dosahovala 65 %, a došlo tedy ke snížení úspěšnosti o pět procentních bodů oproti roku 2019. Nejčastějším důvodem zrušení rozhodnutí ČSSZ bylo odlišné posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí MPSV, která pro účely soudního řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav pojištěnců. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu jsou posudky této komise zpravidla rozhodujícím důkazem při posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí, které jsou krajské soudy povinny provést.

V případě kasačních stížností podaných k Nejvyššímu správnímu soudu proti rozsudkům krajských soudů byli žalobci úspěšní v 8 případech, v 65 případech bylo rozhodnuto v neprospěch žalobce, tj. kasační stížnost byla buď zamítnuta, nebo byla odmítnuta v důsledku procesního pochybení či pasivity žalobce (např. z důvodu opožděného podání kasační stížnosti), v 7 případech bylo řízení o kasační stížnosti zastaveno. Dále bylo ČSSZ doručeno na vědomí 5 rozhodnutí Ústavního soudu o podaných ústavních stížnostech, které se týkaly aplikace důchodových předpisů a které byly odmítnuty pro zjevnou neopodstatněnost.

Získané poznatky při provádění soudní agendy jsou využívány pro zefektivnění a zvyšování kvality rozhodovací činnosti ČSSZ. V rámci kontrolně metodické činnosti jsou průběžně analyzovány zejména rozsudky týkající se přezkumu zdravotního stavu a problematiky tzv. hornických důchodů.

2.1.1.5 VÝPLATA DÁVEK DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Výplata dávek důchodového pojištění je završením rozhodovacího procesu v případě, kdy o žádosti o důchod bylo kladně rozhodnuto. Výplaty důchodů v ČR jsou prováděny převážně dvěma základními způsoby, a to převodem na bankovní účty prostřednictvím České

Tabulka č. 13: Průměrná výše vypláceného starobního důchodu (v Kč) k 31. 12. 2020

	2018	2019	2020
Muži i ženy	12 418	13 468	14 479
Muži	13 683	14 783	15 868
Ženy	11 281	12 277	13 204

národní banky nebo v hotovosti prostřednictvím České pošty, s. p. ČSSZ zajišťuje také výplaty do zařízení sociálních služeb v případě, že klient nebo jeho opatrovník s tímto způsobem výplaty souhlasí. ČSSZ respektuje požadavky klientů na způsob výplaty dávky důchodového pojištění, který mohou kdykoliv v budoucnu změnit.

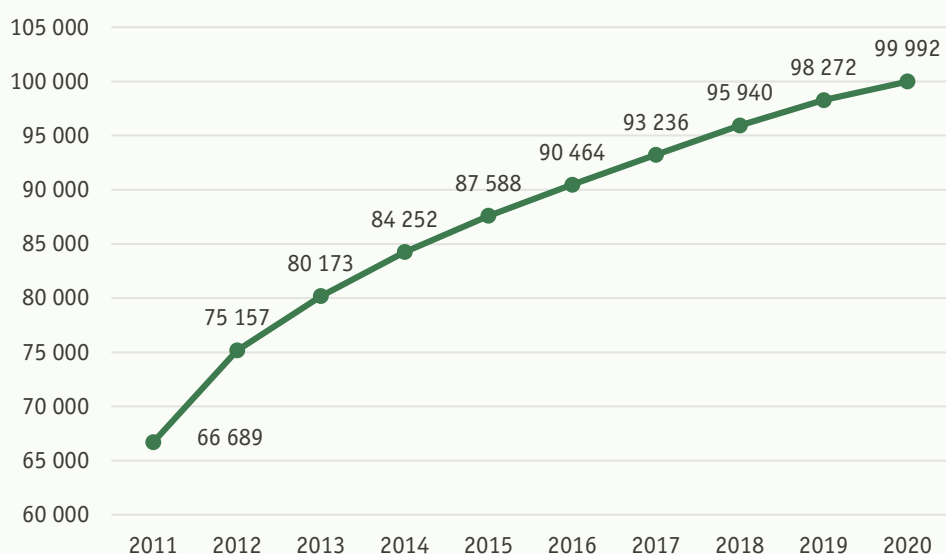
Zajištění pravidelné výplaty důchodů, ať již na účet, v hotovosti, nebo do zahraničí, patřilo vzhledem k nestandardní pandemické situaci v roce 2020 k prioritním úkolům. ČSSZ se snažila v co nejširší míře zajistit klientům, kteří většinou patří k pandemií nejohroženější skupině obyvatel, výplatu dávky tak, aby se co nejméně vystavovali riziku nákazy. V době nouzového stavu přistoupila ČSSZ k jednání s Českou poštou, s. p., jehož výsledkem byla dohoda umožňující provádět výplatu důchodu v hotovosti na základě plné moci, takže osoby staršího věku a osoby s oslabenou imunitou mohly

požádat o převzetí důchodu své příbuzné nebo jiné důvěryhodné osoby. Zároveň ČSSZ na přechodnou dobu uvolnila podmínky pro prokazování nároku na výplatu důchodu důchodcům žijícím v zahraničí, kteří z důvodu pandemie neměli možnost tyto podmínky dodržet.

Od ledna 2020 byla výše všech vyplácených důchodů upravena nařízením vlády č. 260/2019 Sb. a výše příplatků k důchodu nařízením vlády č. 261/2019 Sb. Základní výměra všech důchodů se zvýšila o 220 Kč na částku 3 490 Kč. Procentní výměra důchodů a částky příplatků k důchodům se zvýšily o 5,2 % a o dodatečnou částku 151 Kč. Při dosažení věku 85 let bylo automatizovaně v průběhu roku 2020 provedeno zvýšení procentní výměry starobního nebo vdovského/vdoveckého důchodu 32 078 důchodcům. Průměrná výše vypláceného starobního důchodu v roce 2020 činila 14 479 Kč, což představuje meziroční nárůst o 7,5 %.

Tabulka č. 14: Nejčastější výplaty důchodcům do ciziny v roce 2020

Stát	Počet důchodců	Stát	Počet důchodců
Slovensko	35 493	Spojené státy americké	3 096
Německo	19 685	Švýcarsko	3 084
Polsko	16 895	Austrálie	2 388
Kanada	4 105	Bulharsko	2 098
Rakousko	3 291	Řecko	1 889

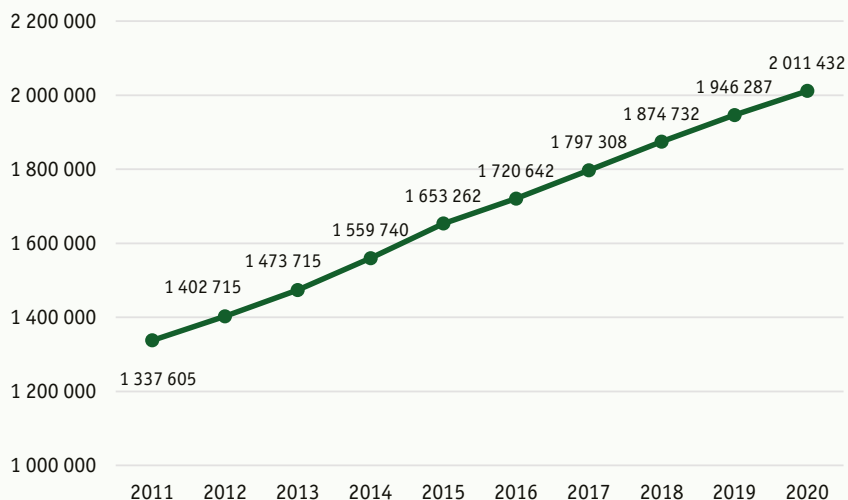
Graf č. 17: Vývoj počtu důchodců s výplatou do ciziny k 31. 12.

Rozdíl mezi důchodem ženy a muže v uplynulém roce činil 2 664 Kč, přičemž tento rozdíl se oproti minulému roku zvýšil o 6,3 %.

Celkový počet měsíčních výplat důchodů do ČR nevykazoval žádné zásadní výkyvy, k 31. 12. 2020 činil 2,86 milionu, což ve srovnání s předchozím rokem

představuje nepatrný pokles. Trvalý nárůst naopak vykazují výplaty důchodcům s bydlištěm v cizině. V roce 2020 jich bylo evidováno téměř 100 tisíc s meziročním nárůstem o přibližně 1 700 případů. Nejvíce důchodů je vypláceno na Slovensko (35 tisíc vyplácených důchodů), následuje Spolková republika Německo (20 tisíc

Graf č. 18: Vývoj počtu výplat důchodů na osobní účty k 31. 12.

Tabulka č. 15: Statistické údaje výplat důchodů k 31. 12.

	2018		2019		2020	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Počet důchodců						
Počet důchodců s bydlištěm v ČR	2 896 973	96,79	2 897 527	96,72	2 881 424	96,65
Počet důchodců s bydlištěm v cizině	95 940	3,21	98 272	3,28	99 992	3,35
Celkem	2 992 913	100,00	2 995 799	100,00	2 981 416	100,00
Počet vyplácených důchodů						
Počet důchodů s bydlištěm příjemce v ČR	3 506 002	97,24	3 502 183	97,17	3 477 421	97,10
Počet důchodů s bydlištěm příjemce v cizině	99 646	2,76	102 131	2,83	103 904	2,90
Celkem	3 605 648	100,00	3 604 314	100,00	3 581 325	100,00
Počet výplat důchodů do ČR dle způsobu výplaty						
V hotovosti (prostřednictvím České pošty, s. p.)	973 508	33,83	904 234	31,41	824 843	28,81
Bezhotovostně (na účty u bank v ČR)	1 874 732	65,15	1 946 287	67,62	2 011 432	70,25
Do zařízení sociálních služeb	29 397	1,02	28 062	0,97	26 942	0,94
Ostatní statistické údaje výplat důchodů						
Počet změn výplat důchodů zaslaných v souborech České pošty, s. p.	343 928	–	321 527	–	584 693	–
Žádosti o výplatu důchodu na osobní účet mimo nové žádosti vyřízeno	127 592	–	131 016	–	132 911	–
Potvrzení o výši důchodu a jiných skutečnostech klientům vydáno	12 461	–	13 235	–	10 235	–

vyplácených důchodů) a Polsko (17 tisíc vyplácených důchodů).

V souvislosti s pandemickou situací je důchodci stále více preferována bezhotovostní výplata důchodu. Přestože počet hotovostních výplat důchodu prokazuje stabilně meziroční pokles, bylo v roce 2020 snížení hotovostních výplat ve prospěch výplat důchodu na účty markantní a pokles činil 80 tisíc výplat, přičemž prostřednictvím České pošty, s. p., bylo k 31. 12. 2020 vypláceno 825 tisíc důchodů. Pokles počtu hotovostních výplat je částečně ovlivněn důsledky onemocnění covid-19, nicméně hlavní důvod výrazného poklesu počtu hotovostních výplat spočívá ve skutečnosti, že téměř všichni noví důchodci požadují výplatu důchodu na účet.

S výplatou důchodů souvisí i průběžná kontrola oprávněnosti výplat a jejich zastavování v případě, že již nárok na výplatu důchodu netrvá. V roce 2020 bylo zpracováno 235 085 informací o úmrtí zaslanych matričními úřady nebo čerpaných ze základních registrů (meziroční nárůst o 13 %). Z důvodu úmrtí důchodce bylo zastaveno 114 tisíc výplat s následným vyžadováním částek po úmrtí neoprávněně vyplacených při bezhotovostní výplatě důchodu na účty v počtu 40 tisíc případů. Nárok na výplatu invalidního důchodu z důvodu trvání invalidity byl zkontrolován u téměř 39 tisíc případů. Trvání podmínek pro výplatu sirotčích důchodů bylo v roce 2020 ověřováno u 26 tisíc případů prostřednictvím dotazníku pro potvrzení nezaopatřenosti dítěte. U výplat důchodu do ciziny byla před vlastním zařízením výplaty ověřována podle příslušných právních

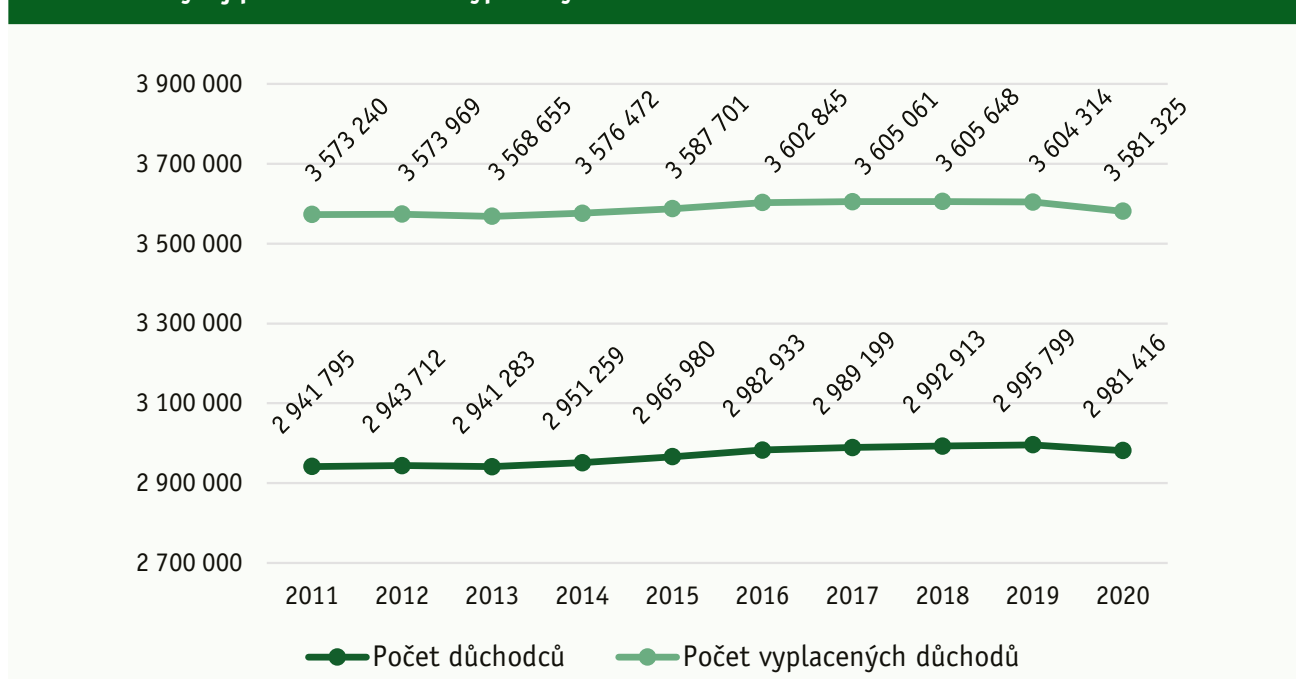
předpisů podmínka žití důchodce, přičemž v roce 2020 bylo takto ověřeno a zajištěno 255 tisíc výplat.

V prosinci 2020 byla v reakci na pandemii covidu-19 na základě zákona č. 469/2020 Sb. zajištěna výplata jednorázového příspěvku důchodci, přičemž již od září probíhaly rozsáhlé přípravy pro jeho výplatu na základě vládního návrhu tohoto zákona, protože bylo zřejmé, že vzhledem k délce legislativního procesu nebude prostor na přípravu realizace až po nabytí platnosti zákona. Automatizovaně bylo důchodcům, kteří pobírali důchod v listopadu 2020, vyplaceno 2,05 milionu příspěvků na účet, 832 tisíc příspěvků poštovní poukázkou a 61 tisíc příspěvků do zahraničí. Důchodcům, kteří splňovali nárok na výplatu příspěvku, ale výplata jejich důchodu nebyla v listopadu zahájena, byl příspěvek vyplacen dodatečně. Do 31. 12. 2020 bylo takto poukázáno dalších 5 tisíc příspěvků na účet a přibližně 2 tisíce poštovní poukázkou.

2.1.2 ZPRACOVÁNÍ DŮCHODŮ S EXEKUČNÍMI SRÁŽKAMI

Při provádění exekučních/insolvenčních srážek z dávek důchodového pojištění ČSSZ neplní úlohu správního orgánu, ale má stejné postavení jako jakýkoliv jiný plátcce mzdy, resp. jiného příjmu, řídí se nařízením příslušného vydávajícího orgánu a lhůtami stanovenými občanským soudním řádem a insolvenčním zákonem. Stejně jako v předchozím roce 2019 i v roce 2020 ČSSZ zajišťovala provádění srážek ze všech druhů vyplácených důchodů, tedy ze starobních, invalidních a pozůstalostních důchodů. Agenda zahrnuje jak zařizování/

Graf č. 19: Vývoj počtu důchodců a vyplácených důchodů k 31. 12.

převzetí srážek u nových žadatelů o důchod, tak zajištění srážek u již vyplácených důchodů, přičemž výkon této agendy spočívá v rozhodování po věcné stránce (zjištění zabavitelné částky, stanovení výše exekučních srážek), v účetním zpracování a v neposlední řadě v kontrole a evidenci všech případů zatížených exekuční srážkou.

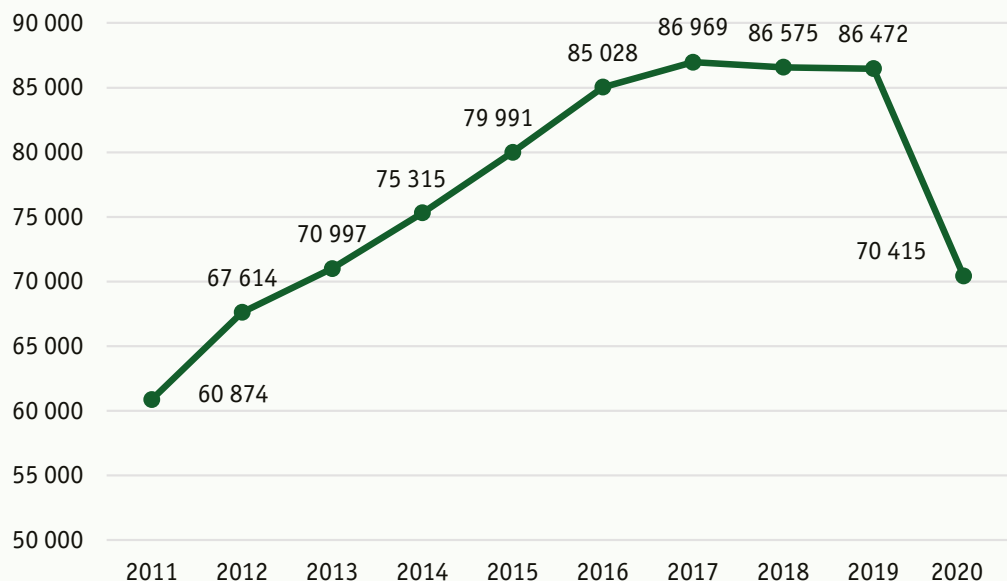
V roce 2020 došlo k řadě legislativních změn ovlivňujících výpočet tzv. základní nezabavitelné částky, které bylo nutné následně promítnout do výše prováděných srážek. Na základě valorizace důchodů a změny výše tzv. normativních nákladů na bydlení byly začátkem minulého roku přepočteny všechny exekuční srážky z důchodu. Následně v souvislosti s nařízením vlády č. 61/2020 Sb. došlo s účinností od 1. 4. 2020 ke zvýšení částek existenčního a životního minima a všechny exekuční srážky byly opětovně přepočteny. Poslední změnou legislativy, která vedla k přepočtu exekučních srážek z důchodu, bylo nařízení vlády č. 62/2020 Sb., kdy se s účinností od 1. 7. 2020 změnil způsob výpočtu

nezabavitelných částek na povinného a jím vyživované osoby. Povinným tak zůstala vyšší částka, jelikož došlo ke zvýšení nezabavitelné částky.

K 30. 6. 2020 ČSSZ evidovala 82 921 důchodů s prováděnou srážkou, zatímco k 31. 12. 2020 pouze 70 415 důchodů se srážkou (z tohoto počtu se u 72,9 % důchodů prováděla exekuční srážka a u 27,1 % důchodů insolvenční srážka). Do snížení počtu důchodů s prováděnou exekuční srážkou se promítla změna ve struktuře výpočtu nezabavitelné částky od 1. 7. 2020, popsaná v předchozím odstavci. Narostl tak počet důchodů, z nichž vzhledem k nízké výši nelze srážku provést.

ČSSZ v roce 2020 zaevidovala 838 794 podnětů z oblasti exekučních srážek z důchodů, což znamená meziroční pokles o 5,7 %. Počet exekučních příkazů, které jsou nejpočetnější skupinou těchto podnětů, se v roce 2020 téměř nezměnil – jednalo se přibližně o 15,5 % těchto podnětů (129 607). Významnou část těchto podání rovněž tvořily zastavení výkonu rozhodnutí (popř. částečné zastavení), vyrozumění o nabytí právní moci,

Graf č. 20: Vývoj výplat důchodů s exekuční srážkou k 31. 12.

Tabulka č. 16: Počet přijatých podnětů¹⁾ v provádění exekučních srážek z důchodů

Typ agendy	2018	2019	2020
Počet přijatých podnětů	841 619	889 166	838 794
z toho: nových exekučních příkazů	133 476	130 577	129 607

¹⁾ Podnětem se rozumí jednak podání ve věci exekučních srážek doručené fyzicky nebo prostřednictvím datových schránek do ČSSZ, jednak další iniciační skutečnosti (např. splacení pohledávky, návštěva klienta v klientském centru).

usnesení o rozšíření na dalšího plátce mzdy, vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení apod.

Součástí exekuční agendy je také poskytování informací soudním exekutorům a jiným oprávněným subjektům. Poskytování údajů soudním exekutorům probíhá převážně elektronicky, přičemž tímto způsobem bylo v roce 2020 přijato a vyřízeno téměř 7 milionů podání.

Metodická činnost, kterou výrazně ovlivnila mimořádná pandemická situace, byla zaměřena na další zefektivnění a zrychlení procesu zpracování exekuční agendy a promítnutí výsledků do aplikačního programového vybavení.

2.1.3 DOBROVOLNÉ DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

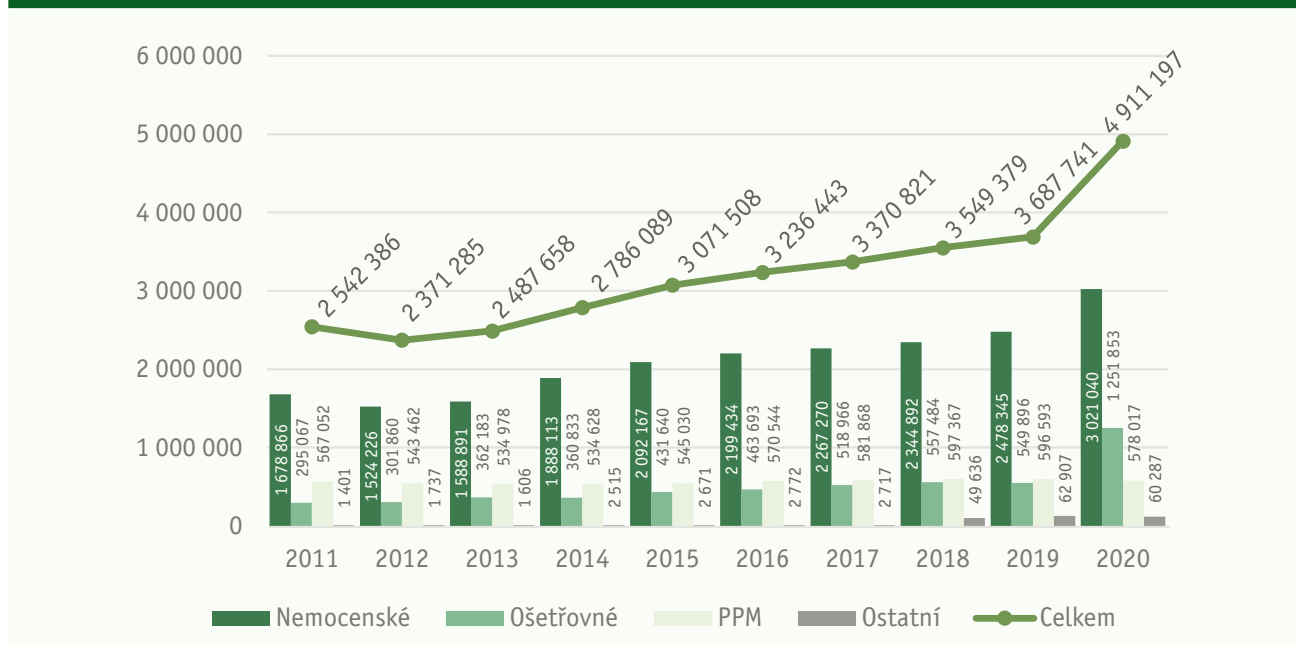
Osoby, které nejsou v určité době účastny důchodového pojištění z titulu výdělečné činnosti a tato doba není ani náhradní dobou pojištění (např. studenti, nezaměstnaní aj.), mají možnost využít institutu dobrovolného důchodového pojištění. Dobrovolného důchodového pojištění mohou být účastny osoby starší 18 let, které podaly přihlášku k účasti na dobrovolném pojištění na místně příslušné OSSZ, a to z důvodů taxativně stanovených zákonem o důchodovém pojištění nebo tzv. bez uvedení důvodu. K datu 31. 12. 2020 bylo v evidenci OSSZ celkem 9 459 pojištěnců přihlášených k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění. V průběhu roku 2020 se k této účasti nově přihlásilo 3 210

pojištěnců, z nichž bezmála dvě třetiny (1 989 osob) tak učinily tzv. bez uvedení důvodu (§ 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění). Za účelem získání nároku na dávku důchodového pojištění doplacením pojistného na dobrovolné důchodové pojištění poskytly OSSZ klientům během roku 2020 celkem 6 524 odborných konzultací.

2.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Výkon agendy nemocenského pojištění byl v roce 2020 výrazně ovlivněn pandemií covidu-19. Přestože tato agenda neustále meziročně narůstá, pandemie způsobila její výrazně větší, skokový nárůst. To dokumentuje jak celkové číslo udávající počet vyplacených dávek v roce 2020, tak i počet případů dočasné pracovní neschopnosti. Pandemie covidu-19 se právě v tomto projevila extrémně – oproti předešlému roku bylo zpracováno o 1,2 milionu dávek více, což znamená meziroční nárůst o 33 %. Dílem šlo o nárůst výplat nemocenského (o 0,5 milionu více), zejména se však jednalo o výplatu tzv. krizového ošetřovného (výplat ošetřovného bylo o 0,7 milionu více než v předešlému roce). Takzvané krizové ošetřovné je ošetřovné, které bylo vypláceno na základě dvou zákonů v návaznosti na uzavření škol a dětských zařízení. Podle zákona č. 133/2020 Sb. v jarním období (do 30. 6. 2020) a podle zákona č. 438/2020 Sb. pak na podzim 2020.

Graf č. 21: Zpracované dávky nemocenského pojištění^{1), 2)}

¹⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění jsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku.

²⁾ V položce ostatní je do roku 2017 zahrnut pouze vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, od roku 2018 jsou součástí položky vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, otcovská a dlouhodobé ošetřovné.

Zkratky použité v grafu: PPM – peněžitá pomoc v mateřství.

Tento druhý zákon limituje nároky na dávky přiznané podle něj datem 30. 6. 2021. Tzv. krizové ošetřovné se zpracovává spolu s ošetřovným, na které je nárok podle zákona o nemocenském pojištění.

V uplynulém roce (od 1. 1. 2020) bylo spuštěno v ostrém provozu nové řešení eNeschopenky, a to bez přechodného (zkušební) období. Přestože tak došlo k nárazovému masivnímu nárůstu elektronické komunikace ze strany lékařů i zaměstnavatelů, kteří se do systému až na malé výjimky ihned zapojili, nový systém fungoval od počátku roku bezproblémově. Z pohledu ČSSZ rovněž eNeschopenka v období koronavirové epidemie fakticky vyřešila situaci ve zdravotnickém systému, zejména ve vztahu k praktickým lékařům, neboť především ti potřebovali vystavovat neschopenky a karantény distančně, bez kontaktu s pacientem. Díky eNeschopence také pacient nemusí sám žádat o náhradu mzdy a následně o nemocenské, zákon o nemocenském pojištění nově od 1. 1. 2020 uplatňuje tzv. fikci žádosti. Pacienti, kteří byli v období koronavirové epidemie obslouženi eNeschopenkou, již proto nemuseli odnášet žádné papírové díly formuláře svému zaměstnavateli.

Systém eNeschopenky byl využit i v nařizování karantén – ČSSZ již na počátku března 2020 nabídla Ministerstvu zdravotnictví a lékařským sdružením možnost využít technické řešení eNeschopenky i pro vydání potvrzení o nařízení karantény, a to z téhož důvodu jako u neschopenek, tj. eliminovat rizikové kontakty pacienta s lékařem. Tato možnost byla ze strany lékařské veřejnosti velmi vstřícně přijata a je nadále v praxi využívána. Od ledna do prosince bylo vydáno celkem 2 588 674 nových neschopenek (včetně karantén), z toho s příznakem karantény jich od března 2020 bylo 344 468. Nejvíce neschopenek bylo vystaveno v říjnu, kdy jich celkem přišlo 429 276, rekordní počet nově hlášených neschopenek v jednom dni činil 41 835 (včetně karantén).

Řídící, metodická a publikační činnost se v agendě nemocenského pojištění na počátku roku věnovala především spuštění eNeschopenky. V průběhu roku pak byla tato činnost v souvislosti s pandemií covidu-19 maximálně podřízena jak vlastnímu zajištění agendy výplat dávek nemocenského pojištění, tak i informování veřejnosti o nových nárocích. Rovněž bylo zapotřebí,

Tabulka č. 17: Počet zaměstnavatelů a pojištěnců k 31. 12.

Kraj	Počet zaměstnavatelů			Počet zaměstnaných pojištěnců		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Hl. m. Praha	77 691	78 656	79 689	1 251 341	1 249 379	1 235 306
Jihočeský	14 407	14 477	14 285	223 839	223 972	222 111
Jihomoravský	33 264	33 264	33 094	491 695	493 002	492 713
Karlovarský	6 036	6 025	5 808	84 190	83 057	78 556
Královéhradecký	12 222	12 238	12 000	193 606	194 170	192 256
Liberecký	9 298	9 312	9 169	151 859	150 423	146 664
Moravskoslezský	25 453	25 401	25 062	468 804	465 045	457 488
Olomoucký	14 019	13 902	13 729	233 459	233 756	230 435
Pardubický	11 124	11 111	11 008	198 766	198 686	197 710
Plzeňský	12 431	12 394	12 357	224 450	223 598	220 676
Středočeský	27 024	26 969	26 700	440 979	442 651	445 636
Ústecký	15 284	15 092	14 843	279 769	277 838	272 753
Vysočina	10 324	10 275	10 175	173 439	172 962	170 308
Zlínský	13 945	13 909	13 731	217 034	217 571	214 155
Celkem	282 522	283 025	281 650	4 633 230	4 626 110	4 576 767

s ohledem na výše uvedené, ve velmi krátkém čase přizpůsobit aplikační programové vybavení, publikovat formuláře žádostí o nové dávky včetně návodů k jejich vyplnění a současně zajistit informovanost široké veřejnosti.

Pro účely provádění nemocenského pojištění a plnění dalších úkolů stanovených zákonem o nemocenském pojištění ČSSZ spravuje registr pojištěnců a registr zaměstnavatelů. Vliv pandemie covidu-19 na počet

evidovaných ekonomických subjektů v roce 2020 nebyl výrazný. K 31. 12. 2020 evidovala ČSSZ celkem 4 576 767 zaměstnaných pojištěnců u 281 650 zaměstnavatelů. Oproti roku 2019 klesl počet zaměstnavatelů o 0,49 % a počet zaměstnaných pojištěnců o 1,07 %.

2.2.1 ŘÍZENÍ O DÁVKÁCH NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

V roce 2020 agenda nemocenského pojištění vykazuje

Tabulka č. 18: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění

Stav za období	NEM	OŠE	PPM	VPTM	OPP ¹⁾	DLO ²⁾	Celkem
2018	2 344 892	557 484	597 367	2 619	43 731	3 286	3 549 379
2019	2 478 345	549 896	596 593	2 659	49 285	10 963	3 687 741
2020 ³⁾	3 021 040	796 736	578 017	1 678	46 200	12 409	4 456 080
Leden	236 437	48 007	49 413	203	3 759	1 099	338 918
Únor	222 169	64 185	48 097	174	4 017	992	339 634
Březen	246 899	76 208	46 826	208	3 968	979	375 088
I. čtvrtletí	705 505	188 400	144 336	585	11 744	3 070	1 053 640
Duben	298 796	151 168	46 303	165	3 012	796	500 240
Květen	283 647	102 949	45 704	93	3 250	1 033	436 676
Červen	259 614	61 857	47 272	104	4 168	1 080	374 095
II. čtvrtletí	842 057	315 974	139 279	362	10 430	2 909	1 311 011
I. a II. čtvrtletí	1 547 562	504 374	283 615	947	22 174	5 979	2 364 651
Červenec	219 131	26 325	48 015	105	4 088	953	298 617
Srpen	210 911	15 796	49 094	118	4 227	1 041	281 187
Září	202 648	20 887	49 761	145	4 718	1 045	279 204
III. čtvrtletí	632 690	63 008	146 870	368	13 033	3 039	859 008
I. až III. čtvrtletí	2 180 252	567 382	430 485	1 315	35 207	9 018	3 223 659
Říjen	238 359	39 767	49 500	129	3 857	1 051	332 663
Listopad	310 324	86 320	49 497	133	3 600	1 058	450 932
Prosinec	292 105	103 267	48 535	101	3 536	1 282	448 826
IV. čtvrtletí	840 788	229 354	147 532	363	10 993	3 391	1 232 421

¹⁾ Dávka otcovského zavedena od 1. 2. 2018.

²⁾ Dávka dlouhodobého ošetřovného zavedena od 1. 6. 2018.

³⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění nejsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku. Touto formou bylo zpracováno v květnu 128 816, v červnu 195 534, v červenci 120 745, v srpnu 8 299 a v září 1 723 dávek ošetřovného.

Zkratky použité v tabulce: NEM – nemocenské; OŠE – ošetřovné; PPM – peněžitá pomoc v mateřství; VPTM – vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství; OPP – otcovská; DLO – dlouhodobé ošetřovné.

výrazný nárůst v počtu zpracovaných dávek oproti předchozímu roku, zapříčiněný především vzniklou pandemickou situací. ČSSZ, resp. jednotlivé OSSZ zpracovaly téměř 5 mil. dávek, což představuje meziroční nárůst o 33 %. V uvedené hodnotě je započteno celkem 4 456 080 dávek nemocenského pojištění zpracovaných běžným způsobem a 455 117 dávek ošetřovného zpracovaných v měsících květnu až září 2020 mimořádnými postupy formou doplatku. Zavedení mimořádného ošetřovného bylo z důvodu pandemické situace provedeno urychleně, bez času na přípravu a úpravy aplikačního programového vybavení pro zpracování dávek. Bylo proto třeba podniknout nestandardní kroky, aby klientům bylo ošetřovné co nejdříve vyplaceno, a zajistit zpracování jiným než obvyklým způsobem.

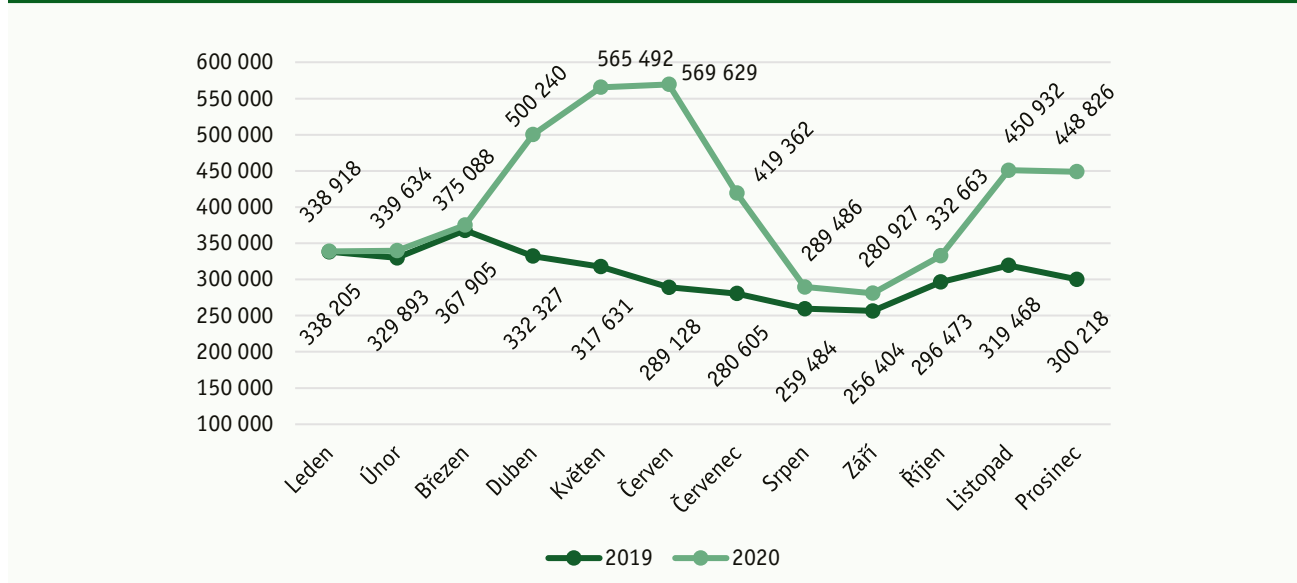
Žádosti o dávky nemocenského pojištění se předkládají příslušné OSSZ, která rozhoduje o nároku na dávku a provádí její výplatu. Většinu ze zpracovaných dávek již tradičně tvořilo nemocenské (61,51 %), následovalo ošetřovné (25,49 %) a peněžitá pomoc v mateřství (11,77 %). Zanedbatelné množství v počtu zpracovaných dávek tvořila otcovská (0,94 %), dlouhodobé ošetřovné (0,25 %) a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (0,03 %). V porovnání s rokem 2019 bylo zpracováno o zhruba 1,2 mil. dávek více, což představuje nárůst o 33 %. Nejvíce dávek nemocenského pojištění bylo zpracováno v měsících dubnu až červnu (více než 0,5 mil. měsíčně). Za příčinu lze označit i právě zmíněnou pandemickou krizi v souvislosti s onemocněním covid-19 a pro chladnější měsíce roku typický nárůst ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti v souvislosti s onemocněním dýchací soustavy (v roce 2020 se jednalo o téměř 29,5 % z celkového

počtu ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti; onemocnění covid-19 není do skupiny nemocí dýchací soustavy řazeno). V roce 2020 rovněž došlo k poměrně výraznému nárůstu (o více než 258 % oproti roku 2019) ve skupině označené souhrnně jako „nemoci ostatní“ (necelých 29 % z celkového počtu ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti). Důvodem je, že do této skupiny byly ve většině případů začleněny nařízené karantény a izolace v souvislosti s výskytem onemocnění covid-19.

Je-li nesporné splnění podmínek nároku na dávku nemocenského pojištění, její výplatu a výši dávky (tzv. zkrácené řízení), je dávka pojištěnci vyplacena a obdrží písemné oznámení o druhu dávky, denní výši dávky, výši denního vyměřovacího základu a době, za kterou byla dávka vyplacena. Lhůta pro výplatu dávek nemocenského pojištění činí 30 dní od doručení kompletních podkladů potřebných pro zpracování a výpočet dávky. Dávky vyplácené OSSZ se pojištěnci poukazují na jeho účet u peněžního ústavu v ČR nebo se vyplácejí v hotovosti prostřednictvím držitele poštovní licence. S ohledem na velmi výrazný nárůst zpracovaných dávek se v roce 2020 mírně snížil počet dávek vyplacených do 10 dnů od doručení všech potřebných dokladů (79,9 %), do 30 dnů však bylo vyplaceno 99,8 % dávek (bližší viz tabulka č. 19).

Ve sledovaném roce byly v oblasti nemocenského pojištění vydávány jednotlivými OSSZ správní rozhodnutí týkající se především vzniku, trvání a zániku nemocenského pojištění (vznikl-li spor o účast na nemocenském pojištění), přiznání dávek a jejich odnětí, zastavení výplaty dávek a změny jejich výše, vrácení přeplatku na dávce, výplaty nemocenského po uplynutí podpůrčí

Graf č. 22: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění včetně doplatků v jednotlivých měsících roku 2020 v porovnání s předešlým rokem 2019

doby, ukončení dočasné pracovní neschopnosti (ve stanovených případech), regresních náhrad (úhrada vyplacené dávky nemocenského pojištění třetí osobou v situacích, kdy došlo k vyplacení dávky nemocenského pojištění pojištěnci v důsledku protiprávního jednání zaviněného touto třetí osobou) a přestupků. Proti vydaným rozhodnutím je možné podat odvolání a případně žalobu.

Pokud se jedná o rozhodovací činnost v oblasti nemocenského pojištění za užití správního řádu, pak ve sledovaném roce bylo OSSZ vydáno celkem 68 455 správních rozhodnutí, a to včetně 166 rozhodnutí vydaných v rámci přestupkové agendy, což v porovnání s výsledky roku 2019 představuje nárůst celkového počtu vydaných rozhodnutí cca o 4,3 %. Z celkového počtu 68 455 správních rozhodnutí jich bylo 40 565 vydáno

Tabulka č. 19: Doba řízení o dávkách nemocenského pojištění celkem

Stav za období	Počet všech dávek celkem	Z toho							
		do 10 dnů		11–30 dnů		celkem do 30 dnů		nad 30 dnů	
		Absolutní počet	%	Absolutní počet	%	Absolutní počet	%	Absolutní počet	%
2018	3 549 379	2 941 821	82,88	607 177	17,11	3 548 998	99,99	381	0,01
2019	3 687 741	3 129 623	84,87	557 740	15,12	3 687 363	99,99	378	0,01
2020 ¹⁾	4 456 080	3 560 512	79,90	886 765	19,90	4 447 277	99,80	8 803	0,20
Leden	338 918	238 974	70,51	99 872	29,47	338 846	99,98	72	0,02
Únor	339 634	257 148	75,71	82 436	24,27	339 584	99,99	50	0,01
Březen	375 088	276 076	73,60	98 791	26,34	374 867	99,94	221	0,06
I. čtvrtletí	1 053 640	772 198	73,29	281 099	26,68	1 053 297	99,97	343	0,03
Duben	500 240	376 322	75,23	123 508	24,69	499 830	99,92	410	0,08
Květen	436 676	311 595	71,36	122 551	28,06	434 146	99,42	2 530	0,58
Červen	374 095	307 741	82,26	63 527	16,98	371 268	99,24	2 827	0,76
II. čtvrtletí	1 311 011	995 658	75,95	309 586	23,61	1 305 244	99,56	5 767	0,44
I. a II. čtvrtletí	2 364 651	1 767 856	74,76	590 685	24,98	2 358 541	99,74	6 110	0,26
Červenec	298 617	258 962	86,72	38 453	12,88	297 415	99,60	1 202	0,40
Srpen	281 187	254 802	90,62	25 769	9,16	280 571	99,78	616	0,22
Září	279 204	259 762	93,04	19 236	6,89	278 998	99,93	206	0,07
III. čtvrtletí	859 008	773 526	90,05	83 458	9,72	856 984	99,76	2 024	0,24
I. až III. čtvrtletí	3 223 659	2 541 382	78,84	674 143	20,91	3 215 525	99,75	8 134	0,25
Říjen	332 663	307 116	92,32	25 363	7,62	332 479	99,94	184	0,06
Listopad	450 932	348 150	77,21	102 587	22,75	450 737	99,96	195	0,04
Prosinec	448 826	363 864	81,07	84 672	18,87	448 536	99,94	290	0,06
IV. čtvrtletí	1 232 421	1 019 130	82,69	212 622	17,25	1 231 752	99,95	669	0,05

¹⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění nejsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku. Touto formou bylo zpracováno v květnu 128 816, v červnu 195 534, v červenci 120 745, v srpnu 8 299 a v září 1 723 dávek ošetřovného.

na základě žádosti pojištěnce o výplatu nemocenského po uplynutí podpůrčí doby (meziroční nárůst o 8 118 rozhodnutí, tj. o 25 %), což znamená, že v ostatních druzích řízení došlo k mírnému poklesu počtu vydaných rozhodnutí.

V roce 2020 bylo v oblasti nemocenského pojištění podáno celkem 1 755 odvolání, což je oproti předchozímu roku nárůst přibližně o 13 %, přičemž z tohoto počtu směřovalo 1 234 odvolání proti rozhodnutím vydaným v řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrčí doby (v roce 2019 bylo proti těmto rozhodnutím podáno 868 odvolání, tj. meziroční nárůst o přibližně 42 %). V ostatních řízeních je počet podaných odvolání srovnatelný s předchozím rokem, přičemž odvolání směřovala zejména proti rozhodnutím vydaným v řízení o přiznání dávek a v řízení o ukončení dočasné pracovní neschopnosti rozhodnutím OSSZ, v nižším počtu případů pak byla podávána např. proti rozhodnutím vydaným v řízení o povinnosti zaplatit regresní náhradu anebo v řízení o krácení či odnětí nemocenského z důvodu porušení režimu dočasné pracovní neschopnosti rozhodnutím OSSZ (1).

pojištěnce nebo nesplnění povinnosti součinnosti při kontrole tohoto režimu.

Proti rozhodnutím ČSSZ, kterými byla potvrzena prvoinstanční rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění, bylo podáno celkem 14 žalob. V průběhu roku pak ČSSZ obdržela 16 rozsudků krajských soudů, kterými byla přezkoumávána rozhodnutí ČSSZ vydaná ve věcech nemocenského pojištění, a tato rozhodnutí byla ve 12 případech potvrzena. Nízký počet soudních sporů představuje dlouhodobý trend. V loňském roce krajské soudy rozhodovaly o žalobách podaných proti rozhodnutím ČSSZ potvrzujícím prvoinstanční rozhodnutí vydané v řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrčí doby (4), o nároku na dávku a její výplatu (3), o povinnosti zaplatit regresní náhradu (3), o účasti na nemocenském pojištění (2), o povinnosti zaplatit přeplatek na dávce nemocenského pojištění (2), o krácení nemocenského z důvodu porušení režimu dočasné pracovní neschopnosti rozhodnutím OSSZ (1) a o ukončení dočasné pracovní neschopnosti rozhodnutím OSSZ (1).

Tabulka č. 20: Přehled o rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění

Činnost	2018	2019	2020
Počet vydaných rozhodnutí (oznámení) ve věcech nemocenského pojištění ¹⁾	3 617 999	3 760 130	5 022 187
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění ve správním řízení ²⁾	61 001	64 934	68 289
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím ve věcech nemocenského pojištění	1 210	1 551	1 755
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech pojistného	240 589	226 040	126 894
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech pojistného ve správním řízení (bez výkazů nedoplatků)	132 266	123 903	60 717
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím ve věcech pojistného	349	327	204
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě ve věcech nemocenského pojištění	918	718	166
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě ve věcech pojistného dle zákona č. 589/1992 Sb.	5 641	4 005	631
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě dle zákona č. 582/1991 Sb. a kontrolního řádu	2 191	1 476	349
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím v přestupkové agendě	173	134	30
Počet vydaných rozhodnutí v odvolacím řízení	1 516	1 733	1 762
Počet podaných opravných prostředků (žalob) proti rozhodnutím ČSSZ	22	14	16

¹⁾ Uvedený počet sleduje celkový počet rozhodnutí (oznámení) vydaných jak ve výsledku zkráceného řízení, tak ve výsledku řízení správního.

²⁾ Uvedený počet sleduje celkový počet rozhodnutí vydaných ve výsledku správního řízení ve smyslu správního řádu bez přestupkové agendy.

2.2.2 VÝVOJ DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

V roce 2020 se počet ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti meziročně zvýšil zejména v souvislosti s pandemií covidu-19 zhruba o 25,2 % na hodnotu 2 293 733. V tomto počtu jsou však zahrnuty i případy karantény potvrzené ošetřujícími lékaři prostřednictvím eNeschopenky (mimořádný postup, který byl umožněn z důvodu epidemické situace). Tento nárůst byl zaznamenán ve všech krajích ČR, nejvyšší v kraji Olomouckém (43,5 %), nejnižší v kraji Karlovarském (8,1 %). Se zvýšeným počtem ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti ve sledovaném roce souvisí i meziroční nárůst počtu prostonaných dnů, přičemž rozdíl oproti roku 2019 činí 11 398 370. Zatímco u výše uvedených hodnot byl zaznamenán v roce 2020 nárůst, průměrná doba trvání jednoho případu se naopak zkrátila, a to

o více než 3 dny, přičemž důvodem tohoto zkrácení je pravděpodobně započtení případů karantén. Vývoj hodnot v jednotlivých krajích ČR byl rozdílný – nejkratší průměrná doba trvání jednoho případu byla již tradičně v Praze (30,09), nejdelší byla naopak v kraji Moravskoslezském (43,38).

2.2.3 ZPRACOVÁNÍ DÁVEK NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ S EXEKUČNÍ SRÁŽKOU

Ačkoliv počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění i počet ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti v roce 2020 oproti roku 2019 výrazně vzrostl, počet exekučních srážek v roce 2020 naopak poprvé v historii sledování tohoto ukazatele oproti předchozímu roku klesl, a to o 12,5 %. K tomuto poklesu došlo zejména z důvodu změny výpočtu nezabavitelné částky (ke změně právních předpisů týkajících

Tabulka č. 21: Porovnání počtu případů ukončených dočasných pracovních neschopností, počtu prostonaných dnů a průměrného trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti

Kraj	Ukončené případy DPN			Prostonané dny			Průměrné trvání 1 případu DPN		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
HL. m. Praha	194 987	198 131	254 789	5 992 050	6 160 975	7 666 255	30,73	31,1	30,09
Jihočeský	114 898	117 269	143 722	4 771 696	5 060 804	5 597 287	41,53	43,16	38,95
Jihomoravský	189 376	189 688	247 228	7 807 400	8 165 942	9 766 685	41,23	43,05	39,50
Karlovarský	49 415	49 419	53 400	1 792 161	1 891 578	2 049 351	36,27	38,28	38,38
Královéhradecký	101 766	100 166	129 803	3 904 401	3 924 389	4 741 151	38,37	39,18	36,53
Liberecký	85 275	89 815	107 250	3 102 126	3 438 899	3 897 423	36,38	38,29	36,34
Moravskoslezský	194 301	206 217	274 050	9 200 528	10 242 095	11 888 652	47,35	49,67	43,38
Olomoucký	107 304	107 864	154 824	4 613 438	4 656 815	5 962 060	42,99	43,17	38,51
Pardubický	91 840	94 132	116 422	3 591 744	3 797 153	4 359 740	39,11	40,34	37,45
Plzeňský	114 591	120 215	136 776	4 194 841	4 645 127	5 041 876	36,61	38,64	36,86
Středočeský	205 925	219 486	248 063	7 331 023	8 152 946	8 523 126	35,6	37,15	34,36
Ústecký	140 057	146 604	171 360	5 367 472	5 862 217	6 419 773	38,32	39,99	37,46
Vysočina	88 671	92 363	116 476	3 783 786	4 095 367	4 629 587	42,67	44,34	39,75
Zlínský	94 059	101 044	139 570	4 512 314	4 964 415	5 914 126	47,97	49,13	42,37
Celkem ČR	1 772 465	1 832 413	2 293 733	69 964 980	75 058 722	86 457 092	39,47	40,96	37,69

Zkratky použité v tabulce: DPN – dočasná pracovní neschopnost.

se nezabavitelné částky viz kapitola 2.1.2). V průměru bylo měsíčně provedeno více než 18 000 exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění. Celkový roční počet těchto srážek činil 218 022.

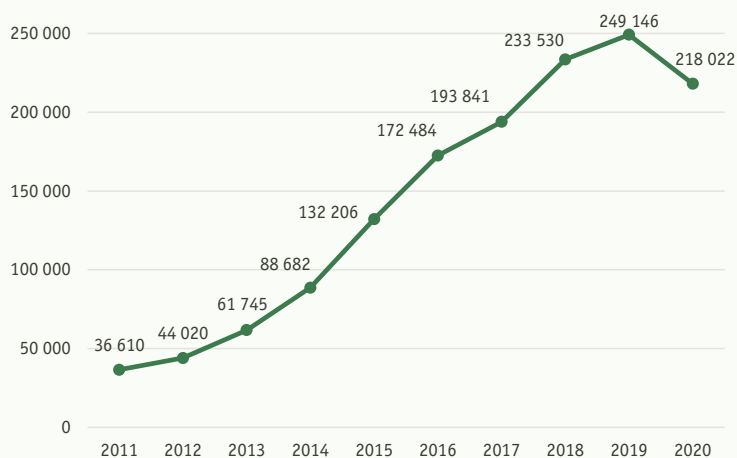
2.2.4 URČOVÁNÍ PŘÍSLUŠNOSTI K PRÁVNÍM PŘEDPISŮM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

V nemocenském pojištění zahraniční agendu představuje určování příslušnosti k právním předpisům sociálního zabezpečení. Opatření pro zamezení šíření pandemie covidu-19 přijatá členskými státy EU i smluvními

státy, spočívající mimo jiné v omezení volného pohybu osob, se promítla do počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení. Podobně jako v roce 2019 ČSSZ spolupracovala v roce 2020 při ověřování příslušnosti k právním předpisům ukrajinských pracovníků polských firem vyslaných k výkonu činnosti do ČR se Státním úřadem inspekce práce.

V roce 2020 pracovníci OSSZ vystavili přibližně o 20 tisíc méně potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení podle

Graf č. 23: Počet exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění

Tabulka č. 22: Údaje o počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení (formuláře A1/E101 a osvědčení dle mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení)

Agenda	2018	2019	2020
Vyslání ¹⁾	10 734	11 259	7 249
Souběhy ²⁾	52 723	69 465	53 725
Výjimky z příslušnosti k cizím právním předpisům / výjimky z příslušnosti k českým právním předpisům ³⁾	236 / 449	226 / 403	237 / 447
Mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení	6 682	10 972	9 465
Celkem ⁴⁾	70 375	91 922	70 676

¹⁾ Situace, kdy migrující osoba (migrující osobou je vždy jak zaměstnanec, tak OSVČ, ale i státní úředník, smluvní zaměstnanec Evropských společenství, člen letového personálu apod.) přechodně vykonává činnost na území jiného členského státu EU, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarska.

²⁾ Situace, kdy migrující osoba současně vykonává činnost na území dvou nebo více členských států EU, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarska.

³⁾ Situace, kdy dva nebo více států dohodnou v zájmu určitých osob výjimku z příslušnosti k právním předpisům. Nevystavují se formuláře A1/E101 a osvědčení dle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení.

⁴⁾ Do celkové hodnoty nejsou započítány výjimky z příslušnosti k českým právním předpisům, ke kterým ČSSZ vydává stanovisko pro zahraniční instituci (tj. ČSSZ v těchto případech nevystavuje potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům).

koordinčních nařízení EU (formuláře A1 CZ) a pracovníci pracovišť ČSSZ přibližně o 1 500 méně bilaterálních formulářů a potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům oproti roku 2019.

Od listopadu 2020 je agenda příslušné legislativy plně připojena k elektronické výměně údajů mezi institucemi sociálního zabezpečení (EESSI), údaje mezi institucemi sociálního zabezpečení jsou tak předávány v reálném čase.

2.3 DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

V roce 2020 se zvýšil počet registrovaných OSVČ pouze

o necelá 2 % (viz tabulka č. 23), avšak absolutní počet registrovaných OSVČ dosáhl historicky nejvyšší hodnoty. Oproti roku 2019 je tento nárůst bezmála z dvou třetin celkového nárůstu tvořen těmi OSVČ, pro které je podnikání hlavním zdrojem příjmů a vykonávají samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní. Ruku v ruce s růstem počtu registrovaných OSVČ se však nevyvíjel počet OSVČ účastných nemocenského pojištění, kde byl zaznamenán nárůst pouze o necelé 0,2 %.

2.3.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Vedle základních činností agendy důchodového pojištění OSVČ byl rok 2020 především rokem implementace

Tabulka č. 23: Počet OSVČ dle druhu samostatné výdělečné činnosti a účasti na pojištění k 31. 12.

Kraj	OSVČ							
	Vykonávají činnost			Platí zálohy na důchodové pojištění			Dobrovolně účastny	
	hlavní	vedlejší	celkem	hlavní činnost	vedlejší činnost	celkem	DP	NP
Celkem 2018	590 705	420 650	1 011 355	590 055	108 675	698 730	2 964	93 704
Celkem 2019	598 086	433 279	1 031 365	595 059	110 568	705 627	2 943	97 273
Celkem 2020	611 383	439 796	1 051 179	607 582	109 115	716 697	2 349	97 439
HL. m. Praha	116 042	73 853	189 895	115 415	22 520	137 935	216	9 444
Jihočeský	35 001	28 636	63 637	34 807	6 037	40 844	144	8 364
Jihomoravský	66 663	49 508	116 171	66 285	12 013	78 298	439	11 394
Karlovarský	13 536	9 390	22 926	13 473	2 318	15 791	24	1 507
Královéhradecký	30 797	24 567	55 364	30 583	5 335	35 918	135	6 015
Liberecký	24 740	17 030	41 770	24 543	4 160	28 703	67	3 571
Moravskoslezský	54 233	40 411	94 644	53 861	9 130	62 991	215	10 527
Olomoucký	30 499	22 538	53 037	30 283	5 266	35 549	137	5 232
Pardubický	27 288	21 409	48 697	27 078	4 744	31 822	150	5 473
Plzeňský	28 382	23 813	52 195	28 234	5 337	33 571	94	4 276
Středočeský	87 324	59 955	147 279	86 947	15 670	102 617	206	12 718
Ústecký	36 908	23 911	60 819	36 669	6 352	43 021	207	4 163
Vysočina	27 640	21 137	48 777	27 405	4 846	32 251	209	5 776
Zlínský	32 330	23 638	55 968	31 999	5 387	37 386	106	8 979

Zkratky použité v tabulce: DP – důchodové pojištění; NP – nemocenské pojištění.

legislativních změn v oblasti pojistného OSVČ přijímaných na podporu ekonomiky během pandemie covidu-19. Mezi nejvýznamnější legislativní změny lze zařadit zproštění placení pojistného na důchodové pojištění v období od března do srpna 2020, dále prominutí penále z doplatku pojistného za rok 2019, byl-li přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2019 podán nejpozději do 18. 9. 2020 a do tohoto data byl také uhrazen případný doplatek pojistného na důchodové pojištění za rok 2019, a v neposlední řadě změna vyhodnocení doby pojištění OSVČ vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost v období od března do srpna 2020, kdy tato je pro účely osobního vyměřovacího základu považována za dobu vyloučenou. Prioritou bylo rychlé přijetí opatření a úprav pro správu evidence OSVČ a výběr pojistného, jakož i poskytování rychlých a operativních informací o změnách, důsledcích a postupech, které byly OSVČ předávány nejen prostřednictvím webu ČSSZ, ale také vydáváním tiskových zpráv, využíváním sociálních sítí a zodpovídáním velkého počtu individuálních dotazů klientů, a to v průběhu celého roku. V návaznosti na nově zavedená opatření musely být aktualizovány příslušné metodické postupy a upraveno potřebné aplikační programové vybavení. V roce 2020 byly také zahájeny intenzivní přípravy pro zajištění zavedení režimu paušální daně (paušálního režimu), příslušný zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2021.

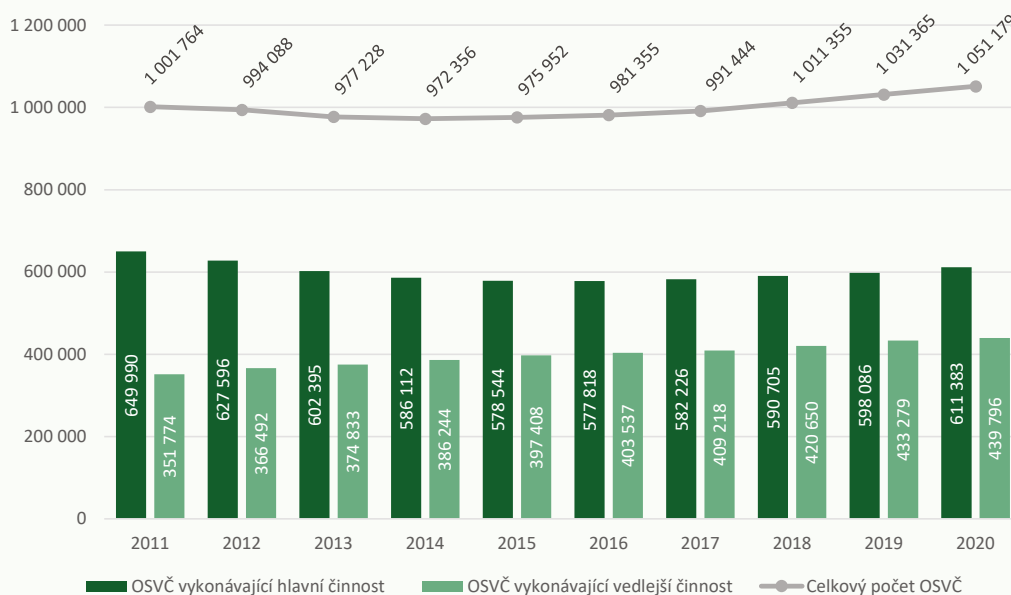
Ve sledovaném roce OSSZ rovněž zabezpečovaly běžné činnosti, zejména včasnou evidenci pojistných vztahů OSVČ a z toho vyplývající kontrolu dodržování oznamovacích lhůt. Na evidenci pojistného vztahu navazuje

výběr pojistného. Bylo sledováno včasné zpracování přehledů o příjmech a výdajích a následné informování OSVČ prostřednictvím zaslaného vyúčtování o stavu jejich pohledávek a přeplatků. Nepodané přehledy byly dostupnými prostředky vyžadovány a rovněž nezaplacené pohledávky byly vyčíslovány právními tituly a následně vymáhány, avšak v důsledku výše uvedeného prominutí penále z doplatku pojistného za rok 2019, kterým de facto došlo k odkladu zákonné lhůty pro podání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2019, byly úkony spojené s vyžadováním a vyčíslováním pohledávek činěny v pozdější lhůtě a také v menším množství. Kontrola OSVČ byla i v roce 2020 zaměřena nejen na správnost podání, ale zejména na plnění povinností OSVČ a zajištění správné evidence všech údajů potřebných pro budoucí důchodové nároky v centrálních evidencích ČSSZ.

2.3.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Po změně splatnosti pojistného na nemocenské pojištění OSVČ v roce 2019 byl i v roce 2020 udržen trend snížení zániků nemocenského pojištění OSVČ z důvodu pozdní úhrady pojistného, přičemž počet OSVČ účastných tohoto pojištění je bez výrazných změn. Kontroly byly v této oblasti zaměřeny, obdobně jako v letech předchozích, především na ověřování správného určení výše dávek nemocenského pojištění. Součástí kontrol bylo i dodržování lhůt výplaty dávek a lhůt pro oznámení zániku nemocenského pojištění OSVČ. Ve sledovaném roce byl kladen důraz na včasné zjištění přeplatku a na stanovení jeho výše včetně jeho řešení v zákonem

Graf č. 24: Vývoj počtu OSVČ k 31. 12.

stanovené lhůtě. Kontrola byla zaměřena i na výplatu dávek nemocenského pojištění zavedených v roce 2019, na které mají nárok OSVČ, jsou-li účastny dobrovolně nemocenského pojištění, tedy na nárok a výplatu otcovské a dlouhodobého ošetřovného.

2.4 VÝBĚR POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

ČSSZ vybírá pojistné podle zákona č. 589/1992 Sb. od roku 1993. Příjmy z pojistného představují více než jednu třetinu celkových příjmů státního rozpočtu. Vývoj příjmů z pojistného je ovlivněn zejména vývojem počtu plátců pojistného (tedy i vývojem zaměstnanosti), výší průměrné platby připadající na jednoho pojištěnce (oba ukazatele jsou předurčeny demografickým a sociálně-ekonomickým vývojem) a úspěšností výběru pojistného (podíl výběru pojistného k předpisům pojistného). Pojistné zahrnuje platby na nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Povinnost platit pojistné mají zaměstnavatelé, zaměstnanci, kteří jsou účastníci nemocenského pojištění, OSVČ a lidé, kteří se dobrovolně důchodově pojistili.

Výdaje na sociální zabezpečení tvoří především výdaje na dávky důchodového pojištění a dávky nemocenského pojištění v souladu s příslušnými právními předpisy. Výdaje na dávky důchodového pojištění (důchody) představovaly v roce 2020 obdobně jako v minulých letech největší výdajovou položku státního rozpočtu. Dynamiku výdajů na sociální zabezpečení ovlivňují různé faktory. Jedním z nich je demografická situace, která

souvisí především s věkovou strukturou obyvatelstva a jeho stárnutím. Druhým významným faktorem je zdravotní stav obyvatelstva, který sehrál v roce 2020 důležitou roli v souvislosti s pandemií covidu-19 ve zvýšení výdajů na dávky nemocenského pojištění.

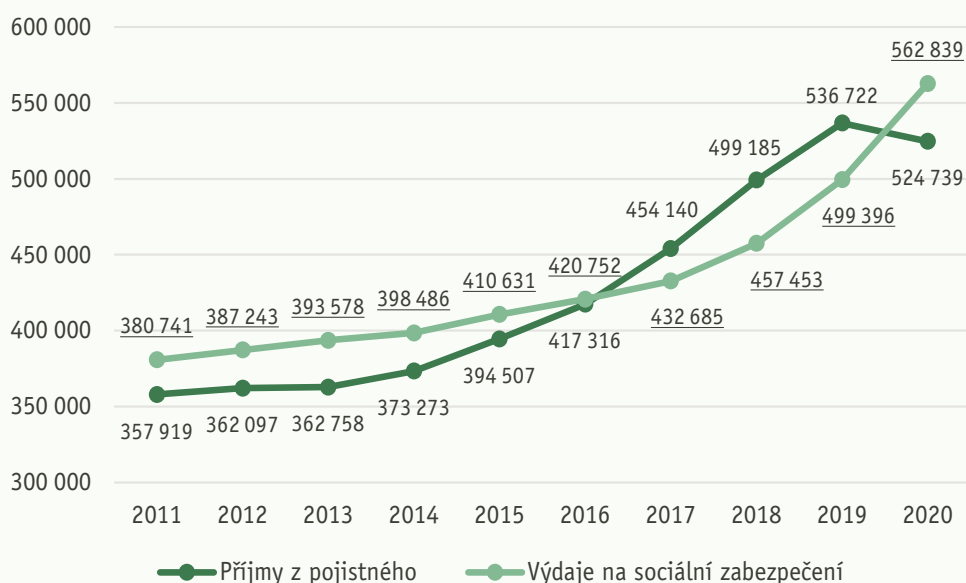
2.4.1 PŘÍJMY Z POJISTNÉHO

Celkové příjmy z pojistného v roce 2020 dosáhly 524 739 mil. Kč (zaokrouhleno). Z toho ČSSZ vybrala:

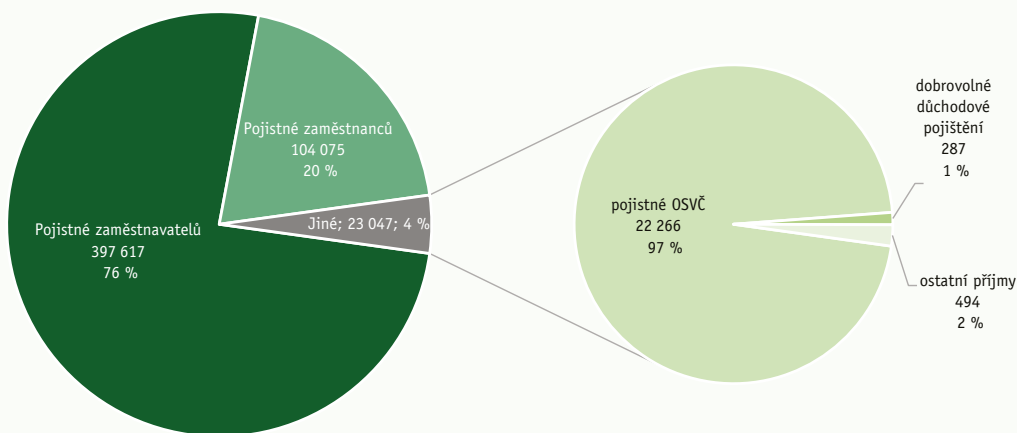
- 470 629 mil. Kč na pojistném z důchodového pojištění, tj. pokles o 2,01 % oproti roku 2019;
- 33 946 mil. Kč na pojistném z nemocenského pojištění, tj. snížení o 5,33 % oproti roku 2019;
- 20 163 mil. Kč na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, tj. snížení o 2,01 % oproti roku 2019.

Výběr pojistného vykazoval v roce 2020 výkyvy. Nejméně bylo vybráno v období od července do září. Nejvíce ČSSZ vybrala v závěru roku 2020. Oproti předchozímu roku 2019 došlo ve výběru pojistného k poklesu o 2,2 %. Na snížení výběru pojistného v roce 2020 měla zásadní vliv legislativní opatření přijatá v souvislosti s mimořádnými opatřeními při pandemii covidu-19. Za období březen až srpen 2020 byla zrušena povinnost platit zálohy na důchodové pojištění pro OSVČ (zákon č. 136/2020 Sb.). Na straně zaměstnavatele měla dopad dvě opatření, a to prominutí pojistného, resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele, za kalendářní měsíce červen až srpen 2020 (zákon č. 300/2020 Sb.) a odložení placení pojistného za zaměstnavatele za kalendářní měsíce květen až červenec 2020 (zákon č. 255/2020 Sb.).

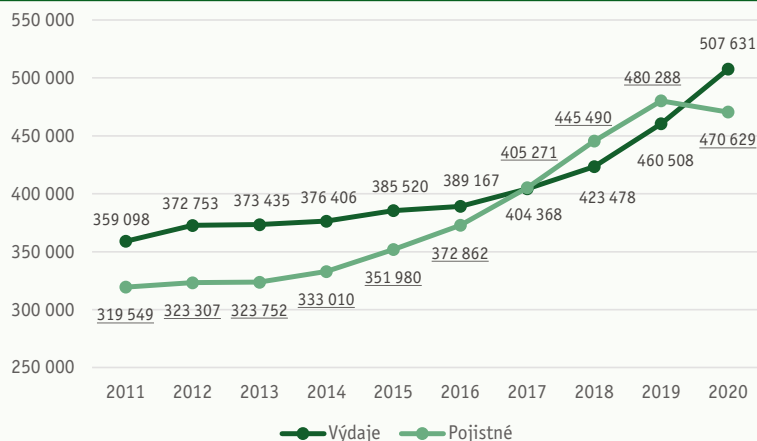
Graf č. 25: Vývoj příjmů z pojistného a výdajů na sociální zabezpečení (v mil. Kč)

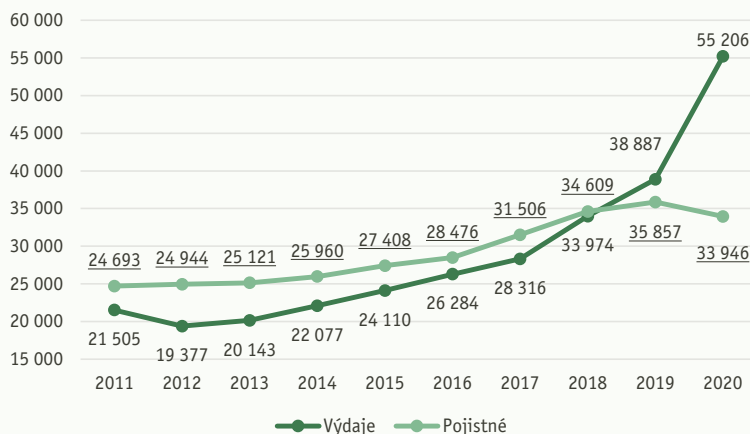
Graf č. 26: Rozdělení příjmů z pojistného a příslušenství k 31. 12. 2020 (v mil. Kč)

Graf č. 27: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky důchodového pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)

Graf č. 28: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky nemocenského pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)

Rozdíl mezi příjmy a výdaji u důchodového a nemocenského pojištění zaznamenal ke konci roku 2020 deficit ve výši 58 262 mil. Kč. V předchozím roce vykazovalo saldo přebytek 16 751 mil. Kč. Hodnoty za rok 2020 jsou negativně ovlivněny probíhající situací okolo onemocnění covid-19. Souhrn příjmů z důchodového a nemocenského pojištění klesl v roce 2020 oproti minulému období o 2,24 %, zatímco souhrn výdajů na důchodové a nemocenské pojištění vzrostl o 12,7 % oproti roku 2019.

2.4.2 VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Celkové výdaje na sociální zabezpečení a ostatní sociální dávky byly v roce 2020 ve výši 562 839 mil. Kč (zaokrouhleno). Z toho připadlo:

- 507 631 mil. Kč na výdaje na důchodové pojištění, tj. zvýšení o 10,23 % oproti roku 2019;
- 55 206 mil. Kč na výdaje na nemocenské pojištění,

tj. zvýšení o 41,97 % oproti roku 2019;

- 1 mil. Kč na ostatní sociální dávky (tj. důchodové připojištění a vyrovnání důchodů ze Slovenska), jejichž výše je téměř neměnná.

Výdaje na důchodové pojištění mají rostoucí tendenci. V roce 2020 rostly tyto výdaje vyšším tempem, oproti roku 2019 vzrostly o 10,23 %. Výdaje na důchodové pojištění za rok 2020 jsou ovlivněny vyplácením jednorázového příspěvku důchodci v prosinci daného roku v souvislosti s pandemií covidu-19. Výdaje na jednorázový příspěvek důchodci za prosinec 2020 činily 14 691 mil. Kč. Zvýšení výdajů na důchodové pojištění je také způsobeno valorizací důchodů, jejichž náklady jsou odhadovány v přibližné výši 30 907 mil. Kč. Nejvýznamnější položku z vyplácených dávek představují starobní důchody.

Velmi výrazně vzrostly výdaje na nemocenské pojištění. Celkové zvýšení o 41,97 % v roce 2020 je

Tabulka č. 24: Vyplacené dávky a podpory (v tis. Kč)

	2018		2019		2020	
	Hodnota	%	Hodnota	%	Hodnota	%
Starobní důchody	351 071 620	76,74	383 210 685	76,73	411 292 190	73,07
Invalidní důchody pro invaliditu 3. stupně	25 025 989	5,47	26 091 290	5,22	26 996 034	4,80
Invalidní důchody pro invaliditu 2. stupně	6 656 335	1,46	7 460 947	1,49	8 127 205	1,44
Invalidní důchody pro invaliditu 1. stupně	13 035 779	2,85	14 607 019	2,92	15 917 165	2,83
Vdovské důchody	21 686 263	4,74	22 659 074	4,54	23 653 780	4,20
Vdovecké důchody	2 793 699	0,61	2 956 762	0,59	3 112 471	0,55
Sírotčí důchody	3 207 561	0,70	3 522 295	0,71	3 840 548	0,68
Jednorázový příspěvek důchodci (2016)	904	0,00	289	0,00	116	0,00
Jednorázový příspěvek důchodci (2020)	–	–	–	–	14 691 440	2,61
Dávky důchodového pojištění celkem	423 478 150	92,57	460 508 361	92,21	507 630 947	90,19
Nemocenské	22 676 591	4,96	26 669 625	5,34	32 766 449	5,82
Ošetrovné	1 632 137	0,36	1 726 341	0,35	11 441 630	2,03
Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství	8 463	0,00	9 365	0,00	6 589	0,00
Peněžitá pomoc v mateřství	9 403 415	2,06	10 097 956	2,02	10 584 880	1,88
Otcovská ¹⁾	221 446	0,05	273 292	0,05	269 232	0,05
Dlouhodobé ošetrovné ²⁾	31 645	0,01	109 974	0,02	137 715	0,02
Dávky nemocenského pojištění celkem	33 973 697	7,43	38 886 553	7,79	55 206 495	9,81
Ostatní sociální dávky	1 356	0,00	1 309	0,00	1 201	0,00
Dávky a podpory sociálního zabezpečení celkem	457 453 203	100,00	499 396 223	100,00	562 838 644	100,00

K důchodům jsou zahrnuty zálohy poštám na výplatu důchodů v následujícím měsíci. V roce 2020 jde o zálohu ve výši 2,6 mld. Kč na výplatu důchodů v lednu 2021. Výše zahrnutých záloh pro předchozí roky: 2018 (1,4 mld. Kč), 2019 (2,6 mld. Kč).

¹⁾ Dávka otcovského zavedena od 1. 2. 2018.

²⁾ Dávka dlouhodobého ošetrovného zavedena od 1. 6. 2018.

způsobeno mimořádnými opatřeními vlády pro boj s pandemií covidu-19. Největší výdajové zvýšení, a to o 562,77 %, nastalo ve výdajích na dávku ošetřovného a bylo způsobeno změnami nároku na tuto dávku v průběhu roku 2020 – např. čerpání dávky po celou dobu uzavření školních a dětských zařízení (v jarní i v podzimní vlně pandemie), zvýšení věkové hranice dítěte pro nárok na dávku, zvýšení denního vyměřovacího základu a rozšíření skupiny obyvatel s nárokem na dávku o osoby pracující na tzv. dohody atd. Nezanedbatelný vliv na celkové zvýšené čerpání v oblasti nemocenského pojištění mělo samozřejmě i zvýšení počtu vyplacených případů dávky nemocenského způsobené jak vyššími počty nemocných s covidem-19, tak i zrušením karenční doby v druhé polovině roku 2019. U obou zmíněných dávek dochází také každoročně ke zvyšování průměrné výše vyplacené dávky, což je způsobováno především neustálým zvyšováním platové úrovně v ČR. Čerpání ostatních dávek nevykazovalo výrazné meziroční výkyvy nebo má v celkovém kontextu zanedbatelný vliv.

Grafické znázornění výdajů na sociální zabezpečení, resp. na dávky důchodového či nemocenského pojištění, v porovnání s příjmy z pojistného, resp. jeho jednotlivých složek, je k dispozici v grafech č. 25, 27 a 28 (viz kapitola 2.4.1).

2.4.3 STAV VÝBĚRU POJISTNÉHO

V roce 2020 činil předpis pojistného upravený o pro-
minuté penále 522 191 mil. Kč a celkové inkaso neboli příjmy 524 739 mil. Kč. V předchozích letech oba ukazatele dlouhodobě rostly, nicméně v roce 2020 došlo oproti minulému období k poklesu. Předpis se snížil o 3,24 % a inkaso o 2,23 %. Snížení předpisů a příjmů bylo způsobeno pandemií covidu-19. Podle zákona č. 300/2020 Sb. týkajícího se prominutí pojistného placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 bylo umožněno zaměstnavatelům, kteří splňovali podmínky dané tímto zákonem, uplatnit snížený vyměřovací základ za zaměstnavatele za pojistné období červen až srpen 2020. Využití této možnosti ze strany zaměstnavatelů rovněž vedlo ke snížení výběru pojistného. V souvislosti s mimořádnými opatřeními při pandemii covidu-19 byla v roce 2020 na základě zákona č. 136/2020 Sb. pro měsíce březen až srpen 2020 pro OSVČ zrušena povinnost platit zálohy na důchodové pojištění, čímž byla úspěšnost výběru pojistného za rok 2020 výrazně zkreslena, a tedy není pro rok 2020 uváděna. V návaznosti na tato opatření musela ČSSZ také upravit metodické postupy a aplikační programové vybavení pro výběr pojistného.

Tabulka č. 25: Vývoj celkové úspěšnosti výběru pojistného a příslušenství (v mil. Kč)

Rok	Předpis	Prominuté penále	Předpis upravený o prominuté penále	Inkaso	Úspěšnost výběru snížená o prominuté penále (%)	Úspěšnost výběru (%)
2018	501 051	117	501 168	499 185	99,6	99,6
2019	539 595	86	539 682	536 722	99,5	99,5
2020	522 121	70	522 191	524 739	N/A ¹⁾	N/A ¹⁾

¹⁾ V souvislosti s mimořádnými opatřeními při pandemii covidu-19 byla v roce 2020 pro měsíce březen až srpen 2020 pro OSVČ zrušena povinnost platit zálohy na důchodové pojištění (dle zákona č. 136/2020 Sb.), přičemž tato skutečnost zkresluje úspěšnost výběru pojistného, a proto není hodnota v tabulce uvedena.

Tabulka č. 26: Vydané platební výměry a výkazy nedoplatků

Rok	Platební výměry	Výkazy nedoplatků			
	Počet vydaných PV	Počet vydaných VN	Počet podaných námitek k vydaným VN	Počet rozhodnutí, jimiž byl VN zrušen	Počet rozhodnutí, jimiž byl VN potvrzen
2018	94 720	108 323	17	2	9
2019	97 881	102 137	16	3	12
2020	45 532	66 177	112	0	89

Zkratky použité v tabulce: PV – platební výměr; VN – výkaz nedoplatků.

Vzniklé pohledávky na pojistném a penále jsou předepisovány k úhradě plátcům pojistného výkazy nedoplatků nebo platebními výměry, a nedojde-li ani následně k úhradě těchto pohledávek, jsou tato vykonatelná rozhodnutí předána k vymáhání. Zaměstnavatelům jsou tyto pohledávky předepsány výkazy nedoplatků, proti nimž mohou zaměstnavatelé v zákonné lhůtě 8 dnů podat námítky. Minimální počet těchto námitek v porovnání s vysokým počtem vydaných výkazů nedoplatků svědčí o jejich kvalifikovaném vydávání.

Pohledávky OSVČ jsou předepsány k úhradě platebními výměry, proti nimž mohou OSVČ v zákonné lhůtě 15 dnů podat odvolání. V roce 2020 bylo vydáno celkem 45 532 platebních výměrů, tj. o 52 349 méně než v roce 2019, kdy jich bylo vydáno celkem 97 881. Tento výrazný pokles je způsoben omezením některých činností v agendě vymáhání pohledávek z důvodu vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s pandemií covidu-19 a přijatými karanténními opatřeními.

V obecné rovině má na úspěšnost výběru pojistného rovněž vliv vymáhání pohledávek (blíže kapitola 2.4.4.1 a kapitola 2.4.4.2), které pozitivně přispívá k úhradě pohledávek ČSSZ. Vymáhání je v ČSSZ realizováno všemi dostupnými zákonnými způsoby. Úspěšnost výběru pojistného je také ovlivňována dalšími řízeními, která pozitivně přispívají k úhradě pohledávek ČSSZ. Jsou jimi řízení o povolení placení dlužného pojistného

a penále ve splátkách podle ustanovení § 20a zákona č. 589/1992 Sb. a řízení o prominutí penále podle ustanovení § 104ch zákona č. 582/1991 Sb.

Řízení o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách se týká především těch dlužníků, kteří sice nejsou schopni pohledávku uhradit najednou, ale mohou vedle placení běžného pojistného splácet svůj dluh vůči OSSZ alespoň po částech. Celkem bylo v roce 2020 vydáno 7 330 rozhodnutí o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, tj. o 5 027 méně než v roce 2019, kdy jich bylo vydáno celkem 12 357. Tento výrazný pokles je způsoben omezením některých činností v agendě vymáhání pohledávek z důvodu vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s šířením nemoci covid-19 a přijatými karanténními opatřeními. OSSZ zpravidla vyčísluvaly pohledávky až ke konci roku 2020 a dlužníci většinou žádají o splátky až po zaslání výzvy nebo po vydání exekučního titulu. Z tohoto důvodu byl proto zaznamenán takto vysoký pokles v počtu vydaných rozhodnutí o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách.

Za předpokladu plné úhrady dluhu na pojistném může plátcé pojistného požádat o prominutí penále. V roce 2020 bylo v ČSSZ rozhodováno o 2 929 žádostech o prominutí penále, tj. o 12 méně než v roce 2019, kdy bylo rozhodováno o 2 941 žádostech. Zcela nebo částečně bylo vyhověno 1 825 žádostem, což představuje pokles

Tabulka č. 27: Povolení splátek dle § 20a zákona č. 589/1992 Sb.

Rok	Povolení splátek				Celkový počet podaných odvolání	Počet odvolání, jimž bylo vyhověno	Počet odvolání, jimž bylo vyhověno (%)
	Celkový počet rozhodnutí	z toho					
		vyhověno	nevyhověno	zrušeno povolení			
2018	12 296	8 251	509	3 522	349	37	10,60
2019	12 357	8 310	484	3 543	317	30	9,46
2020	7 330	5 308	297	1 710	204	30	14,70

Tabulka č. 28: Rozhodování o prominutí penále dle § 104ch zákona č. 582/1991 Sb. a vyhlášky č. 161/1998 Sb.

Rok	Řízení o prominutí penále			
	Celkový počet žádostí	Celkově vyhověno	Celkově nevyhověno	Celkově vyhověno (%)
2018	3 441	2 191	1 250	64
2019	2 941	1 831	1 110	62
2020	2 929	1 825	1 104	62

o 6 oproti roku 2019, kdy bylo zcela nebo částečně vyhověno 1 831 žádostem. Celkem bylo v roce 2020 prominuto penále ve výši 49,7 mil. Kč, tj. o 12,5 mil. Kč méně než v roce 2019, kdy bylo prominuto penále ve výši 62,2 mil. Kč. Tento pokles ve výši prominutého penále souvisí se skutečností, že jsou v důsledku plnění povinností plátců vykazovány nižší částky penále, o jejichž prominutí plátcí pojistného žádají.

2.4.4 SPRÁVA POHLEDÁVEK A JEJICH VYMÁHÁNÍ

K 31. 12. 2020 dosáhly neuhrazené kumulované pohledávky ČSSZ úhrnné výše 57 282 mil. Kč, což představuje nárůst o 168 mil. Kč oproti stavu k 31. 12. 2019, kdy úhrnná výše pohledávek ČSSZ vůči plátcům pojistného činila 57 113 mil. Kč. Z této částky tvoří:

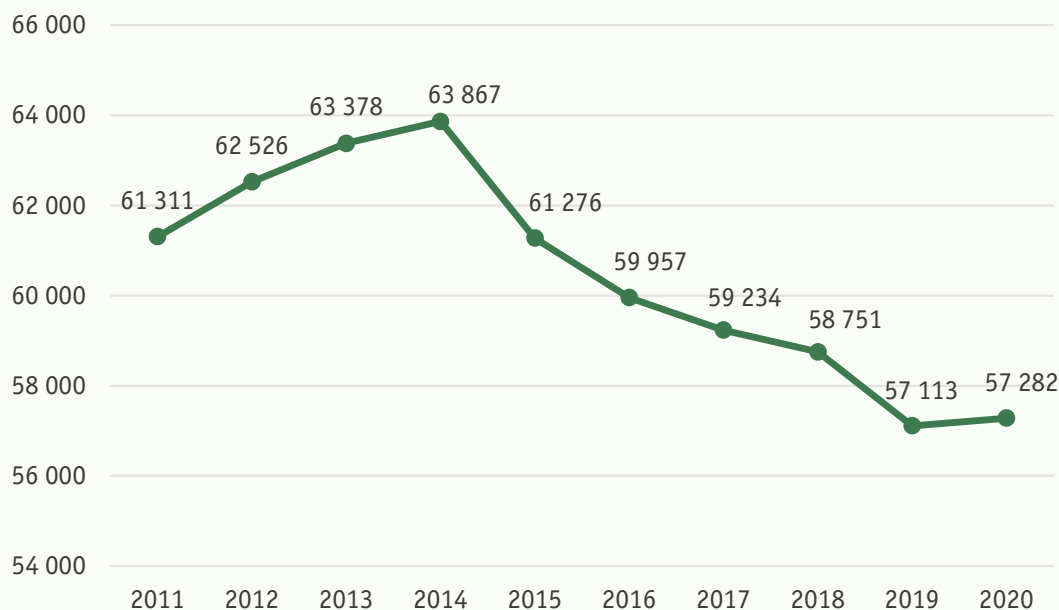
- dluh na pojistném 35 416 mil. Kč (tj. 61,83 %);
- dluh na penále 20 092 mil. Kč (tj. 35,08 %);
- dluh na pokutách 152 mil. Kč (tj. 0,26 %);
- pohledávky ve splátkovém režimu 1 621 mil. Kč (tj. 2,83 %).

Většinu částky (58,72 %) dluží již odhlášení plátcí, přičemž jejich podíl se za poslední roky snižuje.

Celková výše pohledávek se od roku 2015 do roku 2019 snižovala. Naopak v roce 2020 pohledávky vzrostly. Oproti stavu k 31. 12. 2019 vzrostly pohledávky v roce 2020 o 168 mil. Kč (o 0,30 %). Nárůst způsobil zejména zvyšující se počet pohledávek ve splátkovém režimu, kdy řešení vzniklých pohledávek plátců souvisí především se snížením jejich solventnosti v důsledku dopadu celosvětové koronavirové pandemie.

Do celkového úhrnu pohledávek ČSSZ nejsou započteny nedobytné pohledávky, které se nezapočítávají do celkového úhrnu kumulovaných pohledávek ČSSZ a vedou se odděleně. Jednotlivé OSSZ tyto pohledávky nadále sledují, neboť ani jejich odepsání pro nedobytnost neznamená, že nemohou být v budoucnu zcela nebo částečně uhrazeny. OSSZ pravidelně prověřují, zda nenastaly u dlužníka nové skutečnosti, pro které by bylo možné pohledávky znovu vymáhat. K 31. 12. 2020 dosáhla celková výše kumulovaných nedobytných pohledávek ČSSZ 15 774,9 mil. Kč, z toho 15 269,0 mil. Kč (96,8 %) činily nedobytné pohledávky za zaměstnavateli a 505,9 mil. Kč (3,2 %) činily nedobytné pohledávky za OSVČ. V průběhu roku 2020 odepsaly OSSZ v souladu s právní úpravou pohledávky v celkové výši 2 436,5 mil. Kč, z toho 2 264,6 mil. Kč (92,9 %) činil odpis nedobytných pohledávek za zaměstnavateli a 172,0 mil. Kč (7,1 %) činil odpis nedobytných pohledávek za OSVČ. Nejčastějšími důvody odpisu pohledávek pro jejich nedobytnost je u fyzických osob úmrtí dlužníka, kdy dluh nepřešel na dědice. Dále jsou odepisovány pohledávky cizinců, kterým byl ukončen pobyt v ČR a jejich současný pobyt je mimo území států EU a států, se kterými má ČR uzavřenou bilaterální smlouvu. OSSZ odepisují také pohledávky fyzických osob, u kterých bylo dosavadní vymáhání bezvýsledné, v rámci šetření je zjištěna a prokázána jejich nemajetnost a další vymáhání pohledávek by tak nevedlo k jejich uspokojení. U zaměstnavatelů je důvodem odpisu pohledávek pro jejich nemajetnost vždy výmaz z veřejného registru, a to zpravidla po pravomocně skončeném konkurzním nebo insolvenčním řízení a skončené

Graf č. 29: Stav (úhrn) pohledávek ČSSZ za plátcí pojistného k 31. 12. daného roku (v mil. Kč)

likvidaci. Důvodem pro provedení odpisu pohledávek pro jejich nemajetnost je také skutečnost, že plátcem pojistného byla důvodně uplatněna námitka promlčení. Po uplynutí desetileté lhůty stanovené pro evidování nedobytných pohledávek jsou tyto pohledávky jako promlčené vyvedeny z účetnictví ČSSZ v souladu s účetními pravidly ČSSZ.

2.4.4.1 VYMÁHÁNÍ A PRÁVNÍ ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK NA POJISTNÉM A PŘÍSLUŠENSTVÍ

Vymáhání a právní zajištění pohledávek je v ČSSZ realizováno v souladu s platnou právní úpravou, a to všemi dostupnými zákonnými způsoby správní exekuce včetně přihlašování a uplatňování pohledávek v insolvenčních

řízeních podle insolvenčního zákona, v řízeních o pozůstalosti, v likvidačních řízeních a v dražebních řízeních. K zajištění pohledávek jsou zřizována podle ustanovení § 104i zákona č. 582/1991 Sb. zástavní práva. K vymáhání pohledávek lze ve vybraných a odůvodněných případech využít i exekuci prováděnou prostřednictvím soudního exekutora. Vymáhány jsou rovněž pohledávky vzniklé z titulu přeplatku na dávkách důchodového a nemocenského pojištění a regresní náhrady. ČSSZ spolupracuje při vymáhání pohledávek také s jinými členskými státy EU (blíže kapitola 2.4.4.2). Všechny uvedené způsoby vymáhání pohledávek pozitivně přispívají ke snižování pohledávek ČSSZ.

K vymáhání předaly OSSZ v roce 2020 celkem 77 738

Tabulka č. 29: Struktura pohledávek k 31. 12. 2020 (v mil. Kč)

Plátcí	Pohledávky					Procentní podíl ¹⁾	
	celkem	na pojistném	na penále	na pokutách	na ostatním		
Odhlášení plátcí	OSVČ – DP	10 195	6 854	3 285	56	–	
	Zaměstnavatelé	23 439	13 032	10 342	64	–	
	Celkem	33 634	19 886	13 628	120	–	58,72
Neodhlášení plátcí	OSVČ – DP	11 572	8 141	3 415	16	–	
	Zaměstnavatelé	10 455	7 389	3 050	16	–	
	Celkem	22 027	15 530	6 465	32	–	38,45
Splátkový režim	OSVČ – DP	272	–	–	–	272	
	Zaměstnavatelé	1 349	–	–	–	1 349	
	Celkem	1 621	–	–	–	1 621	2,83
Úhrn	OSVČ – DP	22 039	14 995	6 700	72	272	
	Zaměstnavatelé	35 243	20 421	13 392	80	1 349	
	Celkem	57 282	35 416	20 092	152	1 621	100,00
Procentní podíl ¹⁾	100,00	61,83	35,08	0,26	2,83		

¹⁾ Jednotlivé položky jsou matematicky zaokrouhleny na miliony Kč, proto jejich výsledné úhrny neodpovídají prostým úhrnům zobrazených (již zaokrouhlených) dat.

Zkratky použité v tabulce: DP – důchodové pojištění.

Tabulka č. 30: Vývoj pohledávek (v tis. Kč)

Rok	Roční změna pohledávek	Roční index (%)
2018	– 483 131	99,18
2019	– 1 637 344	97,21
2020	168 401	100,30

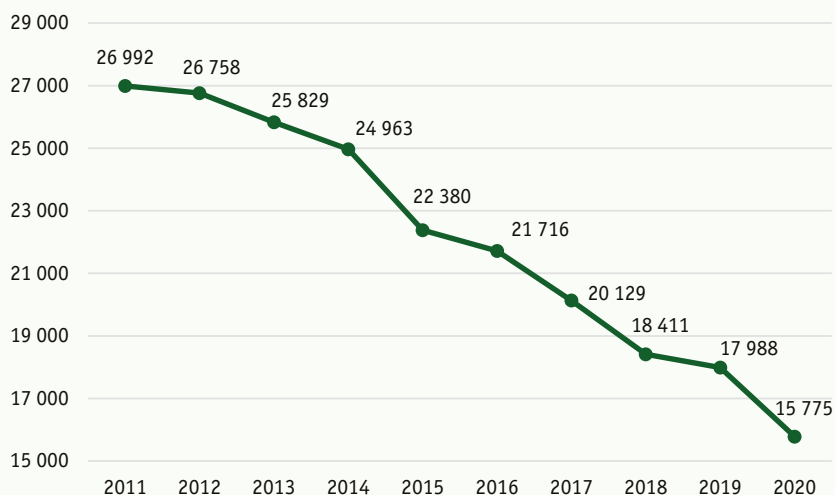
exekučních titulů, tj. o 78 118 méně než v roce 2019, kdy bylo předáno celkem 155 856 exekučních titulů. K vymáhání byly v roce 2020 předány pohledávky v úhrnné výši 5 626 mil. Kč, což představuje pokles o 3 988 mil. Kč, neboť v roce 2019 byly k vymáhání předány pohledávky v úhrnné výši 9 614 mil. Kč. Tyto výrazné poklesy jsou způsobeny omezením některých činností z důvodu vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s pandemií covidu-19 a přijatými karanténními opatřeními.

Ve vymáhání byly uhrazeny pohledávky v úhrnné výši 3 061 mil. Kč, tj. o 2 680 mil. Kč méně než v roce 2019, kdy byly uhrazeny pohledávky v úhrnné výši 5 741 mil. Kč. Zároveň byly v roce 2020 uhrazeny exekuční náklady, které jsou předepisovány podle

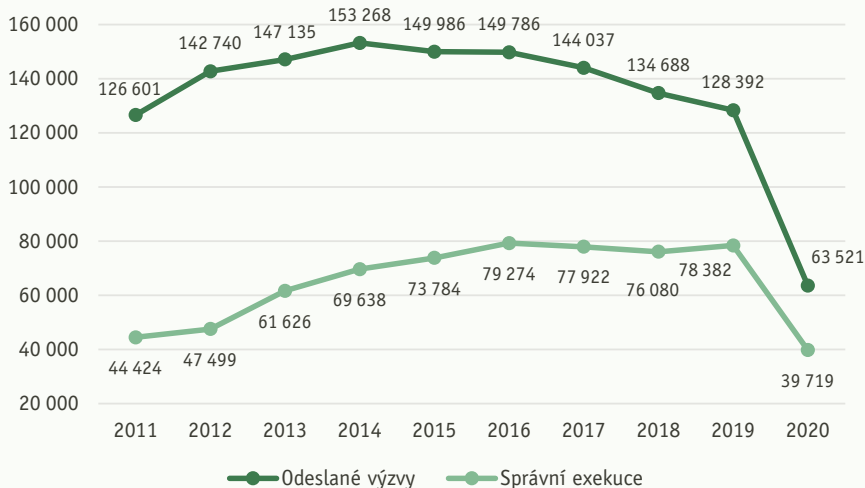
daňového řádu exekučním příkazem, a to v celkové výši 19,8 mil. Kč, tj. o 16,8 mil. Kč méně než v roce 2019, kdy jejich výše činila 36,6 mil. Kč. I tyto výrazné poklesy byly způsobeny omezením některých činností z důvodu vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s pandemií covidu-19 a přijatými karanténními opatřeními.

Nezastupitelnou roli při vymáhání pohledávek má výzva k zaplacení pohledávky, kterou OSSZ zasílají dlužníkovi ještě před vydáním exekučního příkazu. Na základě odeslané výzvy poměrně velká část dlužníků svůj dluh uhradí, a není tak nutné dále nařizovat exekuci vydáním exekučního příkazu. Řada dlužníků po obdržení výzvy také vstoupí do jednání s příslušnou OSSZ a řeší svůj dluh formou splátek, případně podají žádost o prominutí penále. V roce 2020 bylo odesláno 63 521 výzev,

Graf č. 30: Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek k 31. 12. daného roku (v mil. Kč)

Graf č. 31: Vývojový trend odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí

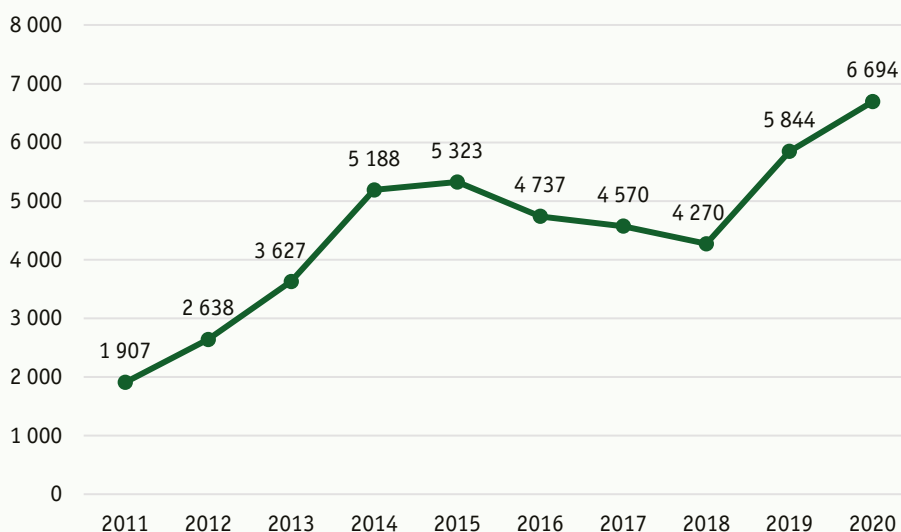
což představuje meziroční pokles o 50,5 %, který je způsoben především pandemií covidu-19 a s tím souvisejícími opatřeními, jež zasáhly i činnost jednotlivých OSSZ. V uplynulém roce bylo ke správní exekuci přistoupeno v 39 719 případech, což je téměř o polovinu méně

než v roce 2019. Tento pokles byl, stejně jako v případě odeslaných výzev, způsoben přijatými opatřeními v souvislosti s pandemií covidu-19. Nejvyužívanější a neúčinnější formy správní exekuce představují přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních

Tabulka č. 31: Počet odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí v roce 2020 podle krajů

Kraj	Odeslané výzvy	Správní exekuce	Kraj	Odeslané výzvy	Správní exekuce
HL. m. Praha	15 950	4 031	Olomoucký	2 963	1 748
Jihočeský	2 986	1 984	Pardubický	3 424	1 881
Jihomoravský	5 481	4 774	Plzeňský	2 312	1 597
Karlovarský	1 174	1 384	Středočeský	6 816	5 384
Královéhradecký	3 497	3 361	Ústecký	5 574	3 738
Liberecký	2 952	2 445	Vysočina	2 506	1 206
Moravskoslezský	5 670	4 215	Zlínský	2 216	1 971

Graf č. 32: Vývojový trend pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení

Tabulka č. 32: Pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v roce 2020 podle krajů

Kraj	Počet	Kraj	Počet
HL. m. Praha	731	Olomoucký	480
Jihočeský	358	Pardubický	301
Jihomoravský	787	Plzeňský	270
Karlovarský	173	Středočeský	683
Královéhradecký	373	Ústecký	703
Liberecký	279	Vysočina	248
Moravskoslezský	1 004	Zlínský	304

služeb a exekuce srážkami ze mzdy. Velmi efektivním a účinným nástrojem při vymáhání pohledávek je institut zajišťování pohledávek podle ustanovení § 104i zákona č. 582/1991 Sb. zřízením zástavního práva na majetku dlužníka. Tento institut vede dlužníky také ke snaze hledat řešení úhrady jejich pohledávek. Celkem bylo v roce 2020 zřízeno 4 571 zástavních práv, což je o 3 298 méně než v roce 2019, kdy jich bylo zřízeno celkem 7 869.

Do insolvenčního řízení bylo v roce 2020 přihlášeno celkem 6 694 pohledávek v celkové výši 2 297 mil. Kč, přičemž nejvíce pohledávek bylo přihlášeno do oddlužení (6 193). Celkem 442 pohledávek bylo přihlášeno do konkurzu a 4 do reorganizace. U celkem 55 zahájených insolvenčních řízení, do nichž ČSSZ přihlásila své pohledávky, nebylo k 31. 12. 2020 rozhodnuto o způsobu řešení úpadku.

2.4.4.2 VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

V roce 2020 vymáhala ČSSZ pohledávky také podle koordinačních nařízení EU. V roce 2020 bylo přijato 141 žádostí k vymáhání pohledávek s mezinárodním prvkem (žádost o informace, žádost o vymáhání pohledávek a žádost o oznámení) v celkové výši 27 mil. Kč. K vymáhání na OSSZ bylo v roce 2020 předáno 23 žádostí pro pohledávky v celkové výši 7,1 mil. Kč. OSSZ se v roce 2020 podařilo pro jiné členské státy EU vymoci pohledávky v úhrnné výši 5,3 mil. Kč.

ČSSZ zaslala v roce 2020 do jiných členských států EU celkem 35 žádostí o spolupráci pro pohledávky v úhrnné výši 5,6 mil. Kč, z toho přímo k vymáhání bylo předáno 20 pohledávek ČSSZ v celkové výši 2,1 mil. Kč. Výše pohledávek, kterou se ČSSZ touto cestou podařilo vymoci v roce 2020, činila 0,3 mil. Kč.

ČSSZ postupuje při vymáhání pohledávek také v souladu s nařízením EU č. 2015/848 a přihlašuje a uplatňuje své pohledávky v těchto řízeních vedených v jiných členských státech EU. V roce 2020 ČSSZ přihlásila a uplatnila své pohledávky do insolvenčních řízení na Slovensku a ve Velké Británii. V roce 2020 bylo odesláno do těchto řízení celkem 10 přihlášek za ČSSZ. Jedná se o náročnou problematiku, protože v insolvenčním řízení se zásadně aplikuje právo státu, který toto řízení zahájil. V roce 2020 došlo k částečné úhradě pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení v Belgii, v Rakousku a na Slovensku.

2.5 KONTROLNÍ ČINNOST V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

ČSSZ a jejím organizačním složkám je předpisy o sociálním zabezpečení svěřena řada kontrolních pravomocí, přičemž za stěžejní lze označit oprávnění kontrolovat plnění povinností zaměstnavatelů vyplývajících pro ně

z předpisů o sociálním zabezpečení. Kontrolní činnost má mj. významnou nápravnou funkci při odhalení nedostatků v postupu zaměstnavatelů v oblasti plnění jejich povinností v sociálním zabezpečení a funkci preventivní. V návaznosti na provedené kontroly je zajišťováno odstranění zjištěných nedostatků a tím mj. dochází k zabezpečení vedení odpovídajících údajů v evidencích ČSSZ (zejména v registru zaměstnavatelů a registru pojištěnců), což je nezbytné z hlediska provádění sociálního zabezpečení, a také k zabezpečení odpovídajících dávkových nároků pojištěnců. Význam preventivní funkce spočívá zejména v tom, že zaměstnavatelé se ze zjištěných nedostatků a pochybení poučí, následně již neopakují nesprávné postupy a své zákonné povinnosti plní odpovídajícím způsobem.

Mezi kontrolní činnosti OSSZ patří i kontrola dodržování režimu dočasně práceneschopného pojištěnce. Stanovení tohoto režimu a kontrola jeho dodržování zajišťují účelné čerpání státních prostředků na výplatu nemocenského. Režim dočasně práceneschopného pojištěnce stanoví ošetřující lékař při rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Pojištěnci, který porušil režim dočasně práceneschopného pojištěnce nebo neposkytl součinnost při kontrole tohoto režimu, může být nemocenské dočasně kráceno nebo odňato. Porušením režimu dočasně práceneschopného pojištěnce se rozumí takové jednání, které nepříznivě působí na léčení a zdraví dočasně práceneschopného pojištěnce a ztěžuje nebo oddaluje obnovení jeho pracovní schopnosti. Nesplněním povinnosti poskytnout součinnost k provedení kontroly je např. neoznačení místa pobytu či zvonku jmenovkou.

V neposlední řadě lékaři LPS provádějí kontrolu postupů ošetřujících lékařů při posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti.

2.5.1 KONTROLA PLNĚNÍ POVINNOSTÍ ZAMĚSTNAVATELŮ V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

Provádění kontrol plnění povinností zaměstnavatelů v nemocenském a důchodovém pojištění a plnění jejich povinností jako plátců pojistného je součástí činnosti OSSZ v rámci věcné působnosti vymezené právními předpisy upravujícími oblast sociálního zabezpečení.

Cílem kontrol je ověření, zda zaměstnavatelé v rámci kontrolovaného období postupovali při aplikaci příslušných právních norem v souladu s nimi a zda plnili povinnosti, které z nich pro ně vyplývaly. Při kontrole je zejména ověřováno stanovení správné výše vyměřovacích základů zaměstnanců a zaměstnavatele a z nich odvozené výše pojistného, plnění povinností v oblasti nemocenského pojištění, jako je ohlašovací a oznamovací povinnost vůči OSSZ, správné posouzení účasti zaměstnanců na pojištění a správnost zaměstnavateli

vykazovaných údajů pro účely stanovení výše dávek nemocenského pojištění. Dále jsou kontroly zaměřeny na plnění povinností v oblasti důchodového pojištění včetně vedení a úplnosti podkladové evidence, vedení a správnosti údajů uváděných v evidenčních listech důchodového pojištění, dokladování žádostí o důchod a plnění ohlašovací povinnosti při zaměstnávání poživatelů důchodu.

Kontrolní činnost je integrální a velmi významnou součástí činnosti ČSSZ, neboť na základě výsledků zajišťuje nápravu v případě odhalení nesprávného postupu zaměstnavatelů při plnění povinností uložených předpisy o sociálním zabezpečení a plní i významnou preventivní funkci. V rámci kontrolní činnosti je ověřováno, zda údaje, které ČSSZ vede ve svých evidencích (registr pojištěnců, registr zaměstnavatelů), odpovídají skutečnosti, jejím prostřednictvím je zajišťováno (resp.

ověřováno a napravováno) vyplácení dávek nemocenského pojištění v odpovídající výši, což má následně dopad na uvádění správných údajů v evidenčních listech důchodového pojištění a do budoucna rovněž na správný výpočet dávek důchodového pojištění. Na základě kontrolní činnosti jsou napravovány zjištěné nedostatky v postupu zaměstnavatelů při odvodu pojistného.

Převážná většina zaměstnavatelů vnímá provádění kontrol jako významné a přínosné právě s ohledem na to, že pokud jsou v rámci kontroly odhaleny nedostatky, v budoucnu se jich vyvarují. Kontrolou zjištěné nedostatky v postupu zaměstnavatelů přitom často vyplývají z nesprávného pochopení právních předpisů z oblasti sociálního zabezpečení, přičemž zpravidla již v průběhu kontroly je ze strany kontrolujících zaměstnavatelů vysvětlen odpovídající postup za účelem správné

Tabulka č. 33: Kontroly plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti sociálního zabezpečení

Stav za období a kraj	Počet provedených kontrol	Vystavené platební výměry na základě provedených kontrol			
		Počet vystavených platebních výměrů	Platebním výměrem předepsaná výše (v tis. Kč) ¹⁾		
			dlužného pojistného	penále	celkem (pojistné + penále)
Celkem 2018	98 181	3 317	36 486	10 190	46 676
Celkem 2019	100 076	3 492	51 052	20 280	71 332
Celkem 2020	52 844	1 503	18 565	7 426	25 991
HL. m. Praha	9 224	212	2 649	1 003	3 652
Jihočeský	3 070	94	653	158	811
Jihomoravský	6 046	125	1 838	538	2 376
Karlovarský	1 070	59	746	255	1 002
Královéhradecký	2 190	90	999	319	1 317
Liberecký	1 916	46	601	102	703
Moravskoslezský	4 842	138	3 003	3 100	6 103
Olomoucký	3 382	96	1 013	258	1 271
Pardubický	2 266	77	1 077	280	1 356
Plzeňský	2 393	77	940	240	1 180
Středočeský	7 367	230	2 138	671	2 808
Ústecký	4 027	113	1 058	239	1 297
Vysočina	2 126	43	412	110	521
Zlínský	2 925	103	1 440	155	1 594

¹⁾ Nepřesnost součtu může být způsobena zaokrouhlením hodnot.

aplikace právních norem. Existuje ovšem i nevýznamný počet zaměstnavatelů, kteří se provedení kontroly vyhýbají, nelze je kontaktovat, považují kontroly za obtěžující a při kontrole neposkytují OSSZ potřebnou součinnost, k níž jsou povinni. Tím se ovšem dopouštějí protiprávního jednání v podobě přestupku. Provádění kontrol je v případě takových zaměstnavatelů komplikované a OSSZ pak za účelem řádného provedení kontroly využívají i donucovacích prostředků v souladu s příslušnými právními předpisy, jako je uložení sankce za spáchaný přestupek či předvedení zaměstnavatele ke kontrole orgány Policie ČR. Z dlouhodobějšího hlediska lze konstatovat, že takových zaměstnavatelů přibývá. OSSZ v souvislosti se samotnou realizací kontrol u zaměstnavatelů, zejména z důvodu jejich nesoučinnosti při kontrole, v rámci řízení o přestupku uložily zaměstnavatelům sankce v podobě pokuty v úhrnné výši 546 tisíc Kč.

V roce 2020 byla kontrolní činnost u zaměstnavatelů značně ovlivněna nepříznivou epidemickou situací, oproti předchozím rokům bylo OSSZ uskutečněno podstatně méně kontrol než v jiných letech, byly provázeny

vyšší náročností ve vazbě na přijatá protiepidemická opatření a v některých případech je nebylo možno realizovat vůbec. V daném roce uskutečnily OSSZ celkem 52 844 kontrol, což představuje v průměru 211 provedených kontrol denně. Z uvedeného počtu bylo 13 049 kontrol provedeno mimo předem stanovený plán. Důvody jejich provedení souvisejí zejména se zánikem kontrolovaných subjektů. V průběhu roku se OSSZ zabývaly také 270 podněty k provedení kontroly, na jejichž základě v některých případech rovněž vyvstala potřeba provedení neplánované kontroly.

Pro účely provedení kontroly bylo ze strany zaměstnavatelů předloženo OSSZ celkem 2 571 170 dokladů v podobě mzdových listů a vedle nich bylo nutné prověřit i další podklady a doklady. Při předkládání potřebných podkladů a dokladů ke kontrole byla s ohledem na epidemickou situaci upřednostňována elektronická forma jejich předání OSSZ, což s sebou ovšem také nese určité komplikace, zejména v případě většího objemu. U 9 388 kontrol byla v roce 2020 OSSZ zaznamenána kontrolní zjištění, v největší míře se týkala plnění povinností zaměstnavatele v důchodovém pojištění.

Tabulka č. 34: Kontroly dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců

Stav za období a kraj	Počet provedených kontrol	Záchyty		Ověřená porušení		Postihy	
		Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %	Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %	Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %
Celkem 2018	139 669	33 404	23,92	4 878	3,49	3 918	2,81
Celkem 2019	129 234	31 021	24,00	4 812	3,72	3 879	3,00
Celkem 2020	36 524	8 578	23,49	1 623	4,44	1 669	4,57
HL. m. Praha	1 538	304	19,77	63	4,10	91	5,92
Jihočeský	1 144	331	28,93	71	6,21	75	6,56
Jihomoravský	3 279	808	24,64	123	3,75	120	3,66
Karlovarský	1 128	240	21,28	60	5,32	99	8,78
Královéhradecký	1 851	366	19,77	68	3,67	100	5,40
Liberecký	1 184	290	24,49	92	7,77	92	7,77
Moravskoslezský	5 243	1 414	26,97	231	4,41	187	3,57
Olomoucký	4 937	1 089	22,06	228	4,62	229	4,64
Pardubický	1 782	435	24,41	68	3,82	84	4,71
Plzeňský	4 579	1 210	26,42	253	5,53	223	4,87
Středočeský	4 467	929	20,80	117	2,62	138	3,09
Ústecký	3 422	728	21,27	146	4,27	119	3,48
Vysočina	1 224	252	20,59	44	3,59	47	3,84
Zlínský	746	182	24,40	59	7,91	65	8,71

Ve výsledku kontrol bylo v roce 2020 vydáno 1 503 rozhodnutí v podobě platebních výměrů, kterými bylo zaměstnavatelům předepsáno k úhradě dlužné pojistné a z něj plynoucí penále v přibližné výši 26 mil. Kč, z toho zhruba 18,6 mil. Kč činilo dlužné pojistné a vypočtené penále z dlužného pojistného pak přibližně 7,4 mil. Kč. Za účelem odstranění zjištěných nedostatků při kontrole OSSZ uložily zaměstnavatelům celkem 301 nápravných opatření, přičemž v největší míře byla nápravná opatření uložena z důvodu neplnění povinností zaměstnavatele v souvislosti s agendou evidenčních listů důchodového pojištění.

2.5.2 KONTROLA DODRŽOVÁNÍ REŽIMU DOČASNĚ PRÁČENESCHOPNÝCH POJIŠTĚNCŮ

Pracovníci vykonávající kontrolu dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců provedli v roce 2020 celkem 36 524 kontrol, což je o 72 % méně než v roce 2019. Tento pokles je zapříčiněn nařízenými protiepidemickými opatřeními v souvislosti s koronakrizí. U 8 578 pojištěnců vzniklo podezření na porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce (tzv. počet záchytů). S ohledem na pandemickou situaci je vhodné na tomto místě uvést, že zákon o nemocenském

pojištění stanovuje povinnost provádět kontroly práceneschopných pojištěnců, nikoliv kontroly v případě nařízené karantény, tudíž OSSZ kontroly v případě nařízené karantény neprovádějí. Podíl záchytů na celkovém počtu provedených kontrol tak činil v roce 2020 23,5 %, což je obdobné jako v roce 2019. Porušení režimu bylo potvrzeno u více než 13 % z celkového počtu záchytů. Na základě ověřených porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce bylo v roce 2020 vydáno 1 669 správních rozhodnutí o krácení nebo oděti nemocenského. Nejčastějšími prohřešky byly zejména nepřítomnost v místě pobytu, nedodržení stanovené doby vycházek, přistižení nemocného při práci, neoznačení domu nebo bytu jménem nebo chybějící zvonek.

2.5.3 KONTROLA POSUZOVÁNÍ DOČASNĚ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

V souladu se zákonem o nemocenském pojištění lékaři LPS provádějí kontrolu správnosti posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti, potřeby ošetřování, potřeby dlouhodobé péče a správnosti vedení a úplnosti zdravotnické dokumentace při tomto posuzování. LPS rovněž kontroluje plnění povinností ošetřujících lékařů při posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti, potřeby ošetřování

Tabulka č. 35: Počet provedených kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti

Kraj	2018	2019	2020
HL. m. Praha	3 310	2 271	1 317
Jihočeský	2 369	1 394	855
Jihomoravský	10 395	10 096	7 025
Karlovarský	741	747	231
Královéhradecký	9 540	9 019	6 153
Liberecký	3 930	4 465	1 801
Moravskoslezský	6 306	5 690	5 656
Olomoucký	5 454	4 049	2 123
Pardubický	6 074	5 257	1 887
Plzeňský	2 287	3 023	3 069
Středočeský	5 409	4 898	1 999
Ústecký	8 873	3 588	1 823
Vysočina	2 079	1 822	1 348
Zlínský	6 831	6 057	3 719
Celkem ČR	73 598	62 376	39 006

a potřeby dlouhodobé péče. Kontrola posuzování dočasné pracovní neschopnosti se provádí v ordinaci ošetřujícího lékaře nebo na pracovišti LPS zpravidla za osobní účasti posuzované osoby. Ošetřující lékař je povinen podle požadavku lékaře LPS stanovit termín kontroly pojištěnce a písemně či jiným prokazatelným způsobem jej ke kontrole předvolat. Kontrolu posuzování dočasné pracovní neschopnosti lze provést i v nepřítomnosti posuzované osoby, pokud lékař LPS její přítomnost k posouzení nepovažuje za potřebnou vzhledem k dostatečné dokumentaci a z ní evidentnímu diagnosticky jasnému případu. Frekvence řádných (plánovaných) kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti souvisí s řadou faktorů (průměrný stav praceneschopných v evidenci lékaře, průměrná délka trvání dočasné pracovní neschopnosti, často se opakující dočasné pracovní neschopnosti atp.). Frekvence není určena staticky, ale mění se zejména v závislosti na vývoji ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti. Mimořádné kontroly se provádějí v individuálních případech, např. na základě žádosti organizačních útvarů nemocenského pojištění, na podnět zaměstnavatele apod.

V uplynulém roce bylo lékaři LPS provedeno celkem 39 006 kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti, což je o 37,5 % méně oproti roku 2019. Nižší celkový počet provedených prohlídek byl způsoben především pandemií covidu-19 a s ní souvisejícími opatřeními.

2.6 LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ ČINNOST

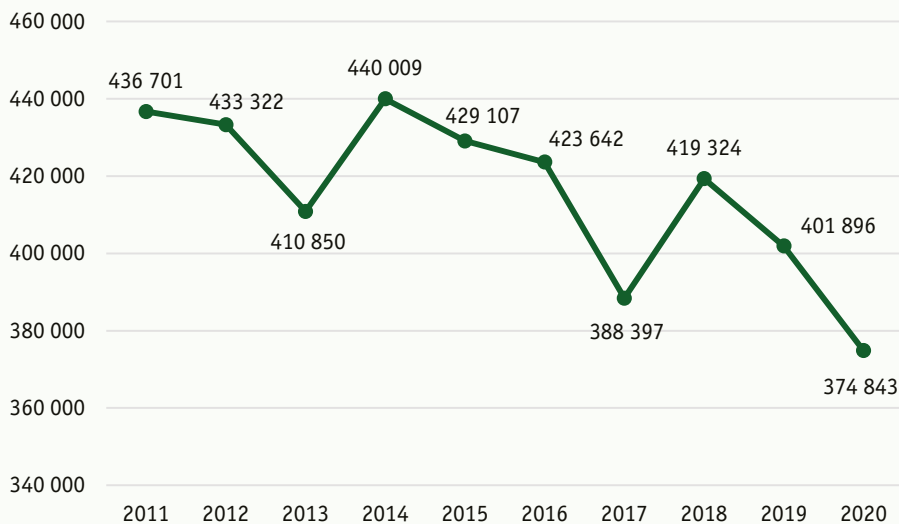
LPS zajišťuje vyřizování posudkových agend v pojistných a nepojistných systémech. Lékaři LPS posuzují invaliditu, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte, zda jde o osobu zdravotně znevýhodněnou, schopnost

pohyblivosti a orientace pro účely řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením, zda jde pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku o osobu s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, s těžkým sluchovým postižením, s těžkým zrakovým postižením anebo s těžkou či hlubokou mentální retardací a zdravotní stav nevyklučuje poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku, a stupeň závislosti fyzické osoby pro účely příspěvku na péči.

Posouzení zdravotního stavu pro jednotlivé systémy je rozdílné, posudková kritéria jsou stanovena příslušnými právními předpisy. Výsledkem posouzení zdravotního stavu je posudek, který vychází z odborných nálezů poskytovatelů zdravotních služeb a je podkladem pro rozhodnutí buď ČSSZ, nebo krajské pobočky Úřadu práce ČR.

Do metodiky související s LPS byly v loňském roce zapracovány nové metodické postupy, v podmínkách LPS metodické pokyny. Mezi nejdůležitější metodické pokyny lze zařadit metodický pokyn týkající se posuzování zdravotního stavu u některých onkologických onemocnění, který je vydáván s cílem zlepšit informovanost LPS v problematice posuzování zdravotního stavu u některých onkologických onemocnění, v problematice onkologických postižení, protinádorové léčby, jejich komplikací u dětí (osob do 18 let věku) a v oblasti paliativní péče u onkologicky nemocných v souvislosti s posuzováním stupně závislosti. V rámci zlepšení LPS byl rovněž vydán metodický pokyn týkající se postupů LPS k zajištění efektivity při stanovování lhůt kontrolních lékařských prohlídek a doby platnosti posudku LPS a dále pokyn týkající se oběhu dokumentů v řízeních pro účely nepojistných systémů sociálního zabezpečení, kterých se účastní LPS. Tento metodický

Graf č. 33: Celkový počet vypracovaných posudků

pokyn upravuje oběh dokumentů a součinnost mezi organizačními útvary LPS a příslušnými útvary krajské pobočky Úřadu práce ČR v oblasti nepojistných systémů, čímž LPS přešla výhradně na elektronickou formu komunikace s Úřadem práce ČR.

V srpnu 2020 bylo Ministerstvem zdravotnictví rozhodnuto o udělení akreditace ČSSZ pro nastavbový obor posudkového lékařství, na jehož zajišťování se spolu s ČSSZ podílí Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, popř. MPSV.

V uplynulém roce bylo posudkovými lékaři LPS pro pojistné a nepojistné systémy vypracováno celkem 374 843 posudků, což je přibližně o 7 % méně než v roce 2019. Stejně jako v předešlých letech i v roce 2020 byl kladen důraz nejen na dodržování správních lhůt, ale i na kvalitu, která byla předmětem pravidelné recenzní a kontrolní činnosti. Vývoj agend LPS byl významně ovlivněn opatřeními souvisejícími s epidemickou situací z důvodu covidu-19. Od března do konce května byl patrný snížený počet došlých žádostí o posudek, na což posléze navázalo snížení počtu vypracovaných posudků. Toto snížení bylo primárně ovlivněno nedostatkem případů způsobilých k posouzení, u kterých bylo třeba vyčkat na provedení vyšetření a dodání nálezů. Takřka u všech medicínských odborností došlo k omezení činnosti na nejnutnější případy a prodloužení čekacích lhůt na vyšetření.

2.6.1 ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI

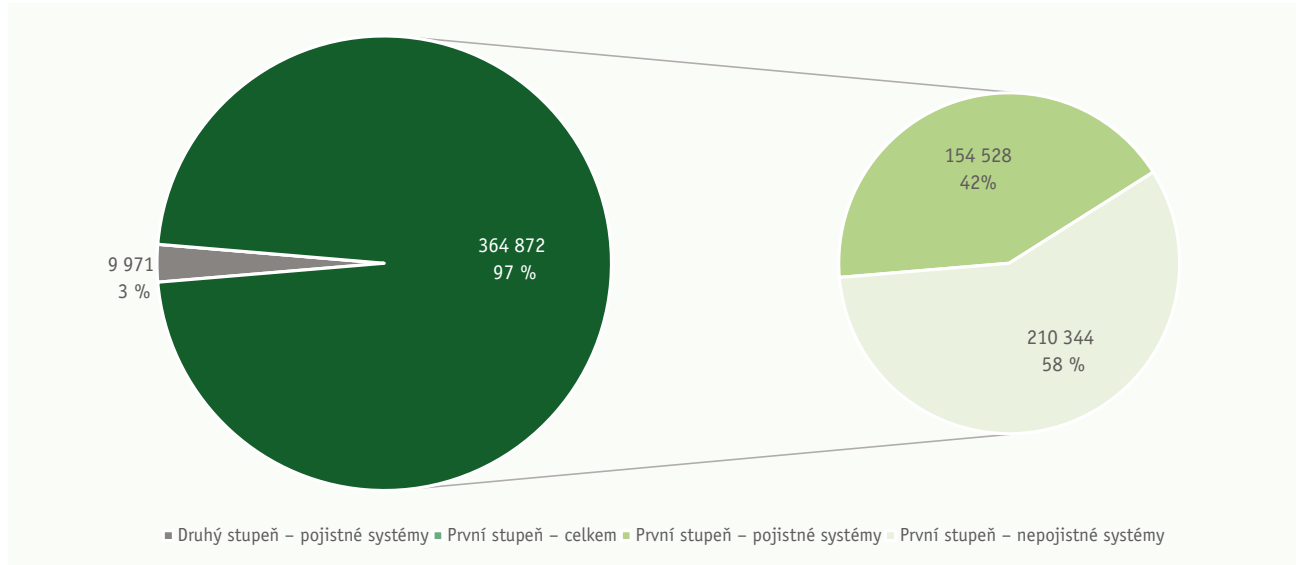
Řízení v prvním stupni pro účely poskytování dávek a služeb sociálního zabezpečení podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem vykonává LPS na jednotlivých OSSZ. V roce 2020 bylo vypracováno

LPS OSSZ celkem 364 872 posudků, což představuje meziroční pokles o 7 %. Pro dávky poskytované ČSSZ (pojistné systémy) bylo vypracováno 154 528 posudků (meziroční pokles o 4 %), pro dávky poskytované Úřadem práce ČR (nepojistné systémy) bylo vypracováno 210 344 posudků (meziroční pokles o 9 %). Posudky pro pojistné systémy představovaly 42 % všech vypracovaných posudků, zatímco posudky pro účely nepojistných systémů představovaly 58 % objemu vypracovaných posudků.

2.6.1.1 POSUDKY PRO POJISTNÉ SYSTÉMY

Největší podíl provedených posouzení je realizován v rámci posouzení invalidity. Posuzování invalidity probíhá v rámci řízení o invalidní důchod (tzv. zjišťovací lékařská prohlídka) či řízení o jeho změně, přičemž v rámci tohoto posouzení je stanoven stupeň invalidity na základě zhodnocení zdravotního stavu podle dostupné zdravotní dokumentace a vydán posudek o invaliditě. V rámci této agendy rovněž probíhají kontrolní posouzení zdravotního stavu pro účely invalidity, tzv. kontrolní lékařské prohlídky, u klientů s již přiznaným invalidním důchodem. Podle výsledku kontrolní lékařské prohlídky může dojít ke zvýšení nebo snížení stupně invalidity či ke konstatování, že pokles pracovní schopnosti již invaliditě neodpovídá. Ve sledovaném roce počet vypracovaných posudků pro účely invalidity činil 104 479, což je oproti roku 2019 pokles o 10 %, a tyto posudky tvořily 29 % všech vypracovaných posudků v prvním stupni. Zjišťovacích lékařských prohlídek pro účely invalidity bylo provedeno 50 141, přičemž invalidita třetího stupně byla zjištěna v 10 763 případech, tj. ve 22 %, invalidita druhého stupně byla

Graf č. 34: Podíl vypracovaných posudků v závislosti na druhu systému a stupni řízení

uznána v 5 542 případech, tj. v 11 %, invalidita prvního stupně v 17 570 případech, tj. v 35 %. Invalidita nebyla uznána v 16 266 případech, tj. v 32 %. Kontrolních lékařských prohlídek bylo v uplynulém roce 2020 provedeno 40 843. Na základě žádosti o změnu výše invalidního důchodu bylo vypracováno 13 495 posudků.

V rámci posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pro účely řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrní doby bylo vypracováno 41 193 posudků, což je oproti roku 2019 nárůst o 25 %. Proloužení výplaty nemocenského po uplynutí podpůrní doby bylo uznáno v 33 815 případech, tj. v 82 %,

Tabulka č. 36: Počet přijatých žádostí o posudek a vypracovaných posudků

Stav za období	Počet přijatých žádostí					Počet vypracovaných posudků				
	1. stupeň ¹⁾			2. stupeň		1. stupeň ¹⁾			2. stupeň	
	Pojistné systémy	Nepoj. systémy	Celkem	Pojistné systémy	Celkem	Pojistné systémy	Nepoj. systémy	Celkem	Pojistné systémy	Celkem
2018	161 422	235 707	397 129	8 829	405 958	163 044	246 752	409 796	9 528	419 324
2019	166 198	237 793	403 991	9 859	413 850	161 203	231 023	392 226	9 670	401 896
2020	158 575	210 648	369 223	10 114	379 337	154 528	210 344	364 872	9 971	374 843
Leden	16 536	20 739	37 275	792	38 067	15 794	21 068	36 862	1 025	37 887
Únor	13 943	20 116	34 059	823	34 882	14 287	19 890	34 177	848	35 025
Březen	9 792	16 853	26 645	809	27 454	13 701	19 282	32 983	909	33 892
I. čtvrtletí	40 271	57 708	97 979	2 424	100 403	43 782	60 240	104 022	2 782	106 804
Duben	9 863	11 905	21 768	673	22 441	11 270	19 150	30 420	814	31 234
Květen	11 956	15 360	27 316	892	28 208	10 915	15 821	26 736	687	27 423
Červen	14 412	20 038	34 450	1 011	35 461	12 996	16 915	29 911	842	30 753
II. čtvrtletí	36 231	47 303	83 534	2 576	86 110	35 181	51 886	87 067	2 343	89 410
I. a II. čtvrtletí	76 502	105 011	181 513	5 000	186 513	78 963	112 126	191 089	5 125	196 214
Červenec	14 270	19 402	33 672	912	34 584	11 649	15 083	26 732	869	27 601
Srpen	14 116	17 361	31 477	842	32 319	11 751	14 917	26 668	767	27 435
Září	14 884	19 607	34 491	854	35 345	13 662	18 143	31 805	929	32 734
III. čtvrtletí	43 270	56 370	99 640	2 608	102 248	37 062	48 143	85 205	2 565	87 770
I. až III. čtvrtletí	119 772	161 381	281 153	7 608	288 761	116 025	160 269	276 294	7 690	283 984
Říjen	12 646	17 000	29 646	718	30 364	13 358	17 351	30 709	790	31 499
Listopad	14 368	16 180	30 548	1 036	31 584	14 443	18 713	33 156	892	34 048
Prosinec	11 789	16 087	27 876	752	28 628	10 702	14 011	24 713	599	25 312
IV. čtvrtletí	38 803	49 267	88 070	2 506	90 576	38 503	50 075	88 578	2 281	90 859

¹⁾ Od roku 2018 jsou žádosti a posudky pro účely osob zdravotně znevýhodněných započítávány mezi žádosti, resp. posudky pro účely pojistné agendy, v předchozích letech byly řazeny do agendy nepojistné.

v 7 378 případech, tj. v 18 %, prodloužení uznáno nebylo.

V souvislosti s posuzováním biologické důvodnosti dalšího trvání dočasné pracovní neschopnosti bylo vypracováno 4 156 posudků, což je oproti roku 2019 pokles o 14 %. Rozhodnutím ukončil lékař LPS jako orgán nemocenského pojištění OSSZ 1 891 dočasných pracovních neschopností, tj. 46 %. Zbýlých 2 265 dočasných pracovních neschopností, tj. 54 %, ukončeno nebylo.

V rámci posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pro účely osob zdravotně znevýhodněných bylo vypracováno 4 563 posudků, což je oproti roku 2019 pokles o 21 %. Status osoby zdravotně znevýhodněné byl uznán v 4 124 případech, tj. v 90 %, nebyl uznán v 439 případech, tj. v 10 %.

Posouzení tzv. bezmocnosti, ke kterému je přistoupeno v některých případech pro účely důchodového řízení, bylo realizováno v roce 2020 v 9 případech, z toho částečná bezmocnost byla uznána v 1 případě, převážná ve 4 případech a úplná ve 2 případech. Bez-mocnost nebyla uznána ve 2 případech.

Posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte je realizováno v souvislosti s podáním žádosti

o důchod, ve vztahu k posouzení otázky vzniku nároku na sirotčí důchod nebo dalšího nároku na sirotčí, vdovský a vdovecký důchod, kdy je potřeba zjistit, zda je možno z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který brání vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, považovat dítě za nezaopatřené. V uplynulém roce 2020 bylo k posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte přistoupeno v 59 případech, z toho v 51 případech byl dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav uznán, v 8 případech uznán nebyl.

2.6.1.2 POSUDKY PRO NEPOJISTNÉ SYSTÉMY

Posudky vypracované pro potřeby dávek nebo služeb z nepojistného systému tvořily 58 % všech vypracovaných posudků.

Největší podíl tvořilo posouzení stupně závislosti pro účely přiznání příspěvku na péči. V rámci posuzování stupně závislosti pro přiznání příspěvku na péči bylo vypracováno 135 360 posudků, což oproti roku 2019 představuje pokles o 6 %. Závislost na péči byla uznána ve 123 417 případech, tj. v 91 %, z toho byl uznán stupeň závislosti I v 28 663 případech (21 %), stupeň závislosti II v 35 541 případech (26 %), stupeň závislosti

Tabulka č. 37: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2018	2019	2020
Invalidita	126 066	116 727	104 479
Prodloužení výplaty nemocenského	28 646	33 031	41 193
Ukončení dočasné pracovní neschopnosti	1 779	4 813	4 156
Osoba zdravotně znevýhodněná	6 351	6 427	4 563
Ostatní ¹⁾	202	205	137
Celkem	163 044	161 203	154 528

¹⁾ Předmětem řízení je např. tzv. bezmocnost, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte či děti – mimořádná péče.

Tabulka č. 38: Počet posudků pro nepojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2018	2019	2020
Příspěvek na péči	151 253	143 562	135 360
Průkaz osoby zdravotně postižené	81 256	74 057	62 889
Příspěvek na zvláštní pomůcku	14 243	13 404	12 095
Celkem	246 752	231 023	210 344

III v 34 301 případech (25 %) a stupeň závislosti IV v 24 912 případech (19 %). Závislost nebyla uznána v 11 943 případech (9 %).

Posouzení zdravotního stavu pro účely poskytování průkazů osobám se zdravotním postižením bylo provedeno v 62 889 případech, což je oproti roku 2019 pokles o 15 %. Zdravotní stav odpovídající přiznání průkazu TP byl zjištěn u 18 355 případů, tj. v 29 %, průkazu ZTP v 31 020 případech, tj. ve 49 %, a v 9 089 případech byl zjištěn zdravotní stav odpovídající nároku na průkaz ZTP/P, tj. v 15 %. Zdravotní podmínka pro přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením nebyla uznána ve 4 425 případech, tj. v 7 %.

Jiné posudky pro účely poskytování dávek a služeb sociální péče zahrnovaly posouzení zdravotního stavu pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku, v rámci kterého bylo vypracováno 12 095 posudků, což znamená oproti roku 2019 pokles o 10 %. Z toho:

- 3 660 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, zdravotní podmínka byla uznána v 2 466 případech (tj. 67 %);
- 1 717 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkým zrakovým postižením, uznáno bylo 1 529 případů (tj. 89 %);
- 701 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkým sluchovým postižením, uznáno bylo 566 případů (tj. 81 %);
- 6 017 posudků pro účely příspěvku na zakoupení motorového vozidla, zdravotní podmínka byla uznána ve 2 489 případech (tj. 41 %).

2.6.2 ŘÍZENÍ VE DRUHÉM STUPNI

Posouzení zdravotního stavu v námitkovém řízení (řízení ve druhém stupni) provádějí lékaři ČSSZ určení k posuzování pro účely řízení o námitkách, kteří jsou organizačně odděleni od lékařů OSSZ a nepodílejí se na zpracování posudků OSSZ, na jejichž základě jsou vydávána rozhodnutí ČSSZ. Pokud účastník řízení nesouhlasí

s výsledkem posouzení zdravotního stavu, vyčká doručení rozhodnutí, proti němuž následně může podat námitky. V rámci druhoinstančního řízení, tedy na LPS ČSSZ, bylo vypracováno 9 971 posudků, což představuje meziroční nárůst o 3 %.

Pro účely námitkového řízení ve věcech důchodového pojištění (blíže k námitkovému řízení viz kapitola 2.1.1.3) bylo vyhotoveno celkem 9 032 posudků souvisejících s posouzením invalidity, což představuje pokles o 2 %. Klientovi nebylo vyhověno v 78 % případů, a tedy posudek zůstal beze změny – byl konstatován stejný stupeň invalidity jako u prvoinstančního posouzení. U 20 % případů byl stupeň invalidity zvýšen a u 2 % případů došlo ke snížení stupně invalidity. V rámci důchodové agendy byl rovněž vyhotoven 1 posudek týkající se námitkového řízení ve věci dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu dítěte. Klientovi v tomto jediném případě nebylo vyhověno.

Co se týče řízení ve druhém stupni ve věcech nemocenského pojištění, v odvolacím řízení proti rozhodnutí OSSZ o ukončení dočasné pracovní neschopnosti bylo vypracováno 100 posudků, což představuje meziroční pokles o 43 %. Klientovi nebylo vyhověno v 97 případech, a tedy posudek první instance byl potvrzen v 97 %. V odvolacím řízení proti zamítavému rozhodnutí ve věci prodloužení vyplácení nemocenského po uplynutí podpůrčí doby bylo vypracováno 769 posudků, což představuje nárůst o 41 % oproti roku 2019, přičemž ve 289 případech, tj. v 38 %, bylo doporučeno žadateli vyhovět, ve 480 případech, tj. v 62 %, vyhověno nebylo.

V neposlední řadě v odvolacím řízení u osob zdravotně znevýhodněných bylo vypracováno 69 posudků, v 58 případech, tj. v 84 %, nebylo vyhověno, vyhověno bylo v 11 případech, tj. v 16 %.

2.7 DALŠÍ AGENDA SVĚŘENÁ DO PŮSOBNOSTI ČSSZ

ČSSZ vedle agendy důchodového pojištění, nemocenského

Tabulka č. 39: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení ve druhém stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2018	2019	2020
Posouzení v rámci námitkového řízení ve věcech důchodového pojištění	8 958	8 829	9 033
Posouzení v rámci odvolacího řízení ve věcech nemocenského pojištění	446	721	869
Posouzení v rámci odvolacího řízení v oblasti osob zdravotně znevýhodněných	124	120	69
Celkem	9 528	9 670	9 971

pojištění a LPS, jež tvoří hlavní náplň její činnosti, přísluší rovněž působnost v oblasti provádění rozhodování o statusu osoby zdravotně znevýhodněné a odškodňování podle zvláštních právních předpisů.

2.7.1 OSOBY ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ

Osobou zdravotně znevýhodněnou je uznán občan, který má zachovánu schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale jeho schopnost být nebo zůstat pracovním začleněným, vykonávat dosavadní povolání nebo využívat dosavadní kvalifikaci či získat novou, je podstatně omezena, přičemž příčinou tohoto omezení je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Účelem uznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné je podpora zaměstnávání těchto osob a jejich uplatnění na trhu práce. Jedná se zejména o poskytnutí příspěvku podle zákona o zaměstnanosti zaměstnavateli, který zaměstnává osobu se zdravotním postižením (tj. s uznanou invaliditou nebo osobu zdravotně znevýhodněnou). Rozhodování ve věcech osob zdravotně znevýhodněných (včetně potvrzování tohoto statusu) je zákonem svěřeno OSSZ v prvním stupni řízení a ČSSZ ve druhém stupni, tj. v odvolacím řízení. Zdravotní stav je přitom posuzován posudkovými lékaři LPS.

V roce 2020 bylo uplatněno 4 643 žádostí o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou – vyřízeno bylo celkem 4 736 žádostí (kladně 4 048 žádostí, záporně 414 žádostí a 274 řízení bylo zastaveno z důvodu překážky zahájení řízení) a 120 řízení bylo přerušeno. Pokles počtu žádostí o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou v roce 2020 lze patrně přičíst mimořádné situaci způsobené pandemií covidu-19. Za rok 2020 eviduje ČSSZ v agendě osob zdravotně znevýhodněných celkem 81 odvolání proti rozhodnutí OSSZ. Ve sledovaném roce bylo vyřízeno 66 odvolání, přičemž 51 prvoinstančních rozhodnutí bylo potvrzeno a 15 odvoláním bylo vyhověno. Počty provedených posouzení zdravotního stavu lékaři LPS pro účely uznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné jsou uvedeny výše v kapitole 2.6.1.1.

2.7.2 ODŠKODŇOVÁNÍ DLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

V roce 2020 nebyl přijat ani novelizován žádný právní předpis týkající se odškodňovacích dávek. ČSSZ pokračovala v rozhodování o žádostech o poskytnutí odškodňovacích dávek, které náleží účastníkům národního boje za osvobození Československa a osobám perzekvovaným totalitními režimy a také stanovenému okruhu pozůstalých po těchto osobách. Jde jednak o nároky v důchodové oblasti, jednak o poskytování jednorázových peněžních částek (podle zákonů č. 217/1994 Sb., 39/2000 Sb., 261/2001 Sb., 172/2002 Sb., 357/2005 Sb., 108/2009 Sb.), které nejsou pobíráním důchodu z českého důchodového pojištění podmíněny.

Příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální byl v prosinci roku 2020 vyplácen 3 437 osobám, přičemž za uplynulý rok bylo na této dávce vyplaceno 96,1 mil. Kč. Na příplatek a zvláštním příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., určeným účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a některým osobám perzekvovaným komunistickým režimem, bylo za rok 2020 vyplaceno celkem 332,3 mil. Kč, v prosinci 2020 příplatek k důchodu pobíralo 4 618 osob a zvláštní příspěvek k důchodu 9 468 osob. Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 108/2009 Sb., nahrazující příplatek podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. a příplatek a zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., byla v roce 2020 vyplacena jedné osobě. Jedné osobě byl v roce 2020 vyplácen doplatek jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., určené účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů. O úpravu důchodu podle zákona č. 262/2011 Sb., určenou účastníkům odboje a odporu proti komunismu, v roce 2020 požádalo 16 osob, podmínky pro úpravu důchodu byly splněny v 15 případech.

Tabulka č. 40: Počet případů řízení ve věcech osob zdravotně znevýhodněných

Stav za období	Podané žádosti	Vyřízené žádosti celkem	Z toho			Přerušená řízení	Podaná odvolání
			uznán OZZ	neuznán OZZ	zastavená řízení		
2018	6 660	6 522	5 651	555	316	153	127
2019	6 768	6 669	5 713	635	321	121	124
2020	4 643	4 736	4 048	414	274	120	81

Zkratky použité v tabulce: OZZ – osoby zdravotně znevýhodněné.

Tabulka č. 41: Výplaty jednotlivých typů odškodňovacích dávek

Typ odškodňovací dávky	2018	2019	2020
Počet výplat jednorázových peněžních částek v daném roce			
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 217/1994 Sb., určená některým obětem nacistické perzekuce	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 39/2000 Sb., určená příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 172/2002 Sb., určená osobám odvláčeným do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 108/2009 Sb., nahrazující příspěvek podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. a příspěvek a zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb.	3	0	1
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 261/2001 Sb., určená účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů	9	2	1
Počet vyplácených příspěvků a příspěvků k důchodu k 31. 12. daného roku			
Příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální	4 065	3 776	3 437
Příplatek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa a některé pozůstalé po nich	5 826	5 215	4 618
Zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., určený účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945, některým osobám pronásledovaným komunistickým režimem a stanovenému okruhu pozůstalých po nich	11 825	10 652	9 468
Počet klientů s upraveným důchodem v daném roce			
Úprava důchodu podle zákona 262/2011 Sb. pro účastníky odboje a odporu proti komunismu	18	18	15

Zkratky použité v tabulce: SSSR – Svaz sovětských socialistických republik.

3 SPRÁVA DAT SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE

Správa dat sociálního pojištění je v prostředí ČSSZ pojata jako komplexní nástroj, kterým jsou formalizovány povinnosti a odpovědnosti pro řízení dat v IIS ČSSZ. V minulém období byla deklarována koncepce v oblasti správy dat sociálního pojištění a vymezeny poslání a vize správy dat v ČSSZ. Následně byly definovány strategické cíle správy dat v ČSSZ včetně principů a standardů uplatňovaných při správě dat v jednotlivých oblastech, kterými jsou například strategické řízení správy dat, pořízování, provoz, údržba a poskytování dat, řízení bezpečnosti informací a jiné. V rámci řízení procesu správy dat byly aktualizovány požadavky správy dat na dodavatele aplikačního programového vybavení pro ČSSZ v podobě standardu správy dat / standardu využívání Datového katalogu, kterým se zpřesňují požadavky na formát a způsob předávání popisů datových modelů pro potřeby následného zpracování v Datovém katalogu. V tom jsou tvořeny standardy pro podobu datových položek a číselníků a rovněž uchovávány a ověřovány informace o metadatech datových položek použitých v aplikacích IIS ČSSZ a číselnících ČSSZ. V praxi to znamenalo vytvořit a pravidelně aktualizovat strategii v oblasti správy dat a datové politiky v souladu se strategickými cíli ČSSZ, informační koncepcí ČSSZ a dalšími koncepčními materiály ČSSZ, jakož i v souladu s požadavky vyplývajícími z právních předpisů ČR, z práva EU a mezinárodních smluv. Pro každou oblast správy dat jsou stanoveny hlavní úkoly, které je třeba zajistit, s cílem zvyšovat celkovou kvalitu dat. V oblasti kontroly kvality dat byla v roce 2020 dokončena verze

nástroje na evidenci výsledků kontrol kvality dat, která byla uvedena do provozu. Na základě provedeného testování byly zpracovány náměty a požadavky na modifikaci tohoto nástroje, tak aby co nejvíce odpovídal potřebám zavedení evidence. V roce 2020 probíhalo postupné plnění Datového katalogu metadaty jednotlivých aplikací IIS ČSSZ.

3.1 ÚDAJOVÁ ZÁKLADNA

Hlavním úkolem údajové základny ČSSZ je správa a aktualizace údajů o účastnících pojištění a podkladových materiálech pojištěnců předávaných ČSSZ elektronicky nebo v papírové podobě. Evidované materiály a údaje o pojištěncích jsou využívány v rámci jednotlivých agend ČSSZ a tvoří nedílnou součást rozhodovací činnosti ČSSZ. Aktualizace údajů o pojištěncích je zajišťována převážně automatizovaně ze základních registrů a z agendových informačních systémů evidence obyvatel a cizinců.

V rámci údajové základny jsou spravovány podklady a údaje pro více než 10 milionů pojištěnců. V roce 2020 bylo pro konta pojištěnců (obsahující souhrn údajů shromažďovaných k efektivnímu provádění důchodového pojištění v mezích zákona v tzv. virtuálním kontě, jehož hlavním indikátorem je rodné číslo nebo tzv. evidenční číslo pojištěnce a které obsahuje evidované doby pojištění a náhradní doby včetně jednotlivých evidenčních listů důchodového pojištění a dalších dokladů sloužících k výpočtu dávky důchodového pojištění) zaevidováno 5 944 390 evidenčních listů důchodového

Tabulka č. 42: Statistika konsolidace údajové základny

Typ agendy	2018	2019	2020
Dokumentů skenováno	1 736 822	1 676 807	1 426 855
z toho: ročních ELDP	350 532	305 723	164 501
Diferencí v záznamech databáze nárokových podkladů opraveno	78 454	164 998	143 033
V rámci konsolidace údajové základny upraveno individuálních kont pojištěnců	399 880	403 960	355 011
Provedeno změn a oprav identifikačních údajů v kmenových evidencích	572 140	593 791	543 994
Přiděleno evidenčních čísel pojištěnců	107 137	132 927	86 524

Zkratky použité v tabulce: ELDP – evidenční list důchodového pojištění.

pojištění (z toho 97,2 % bylo přijato elektronicky), naskenováno 1 426 855 dokumentů, mezi něž patří papírově podané evidenční listy důchodového pojištění a dále například potvrzení o studiu, různé druhy potvrzení od jiných úřadů a institucí, rodné listy, oddací listy, úmrtí listy či materiály pro exekuce. Dále bylo provedeno 543 994 změn a oprav identifikačních údajů v kmenových evidencích (centrální evidenci účastníků důchodového a nemocenského pojištění obsahující základní identifikační údaje zejména pojištěnců, tj. fyzických osob, a zaměstnavatelů vč. právnických osob).

Pro účely sociálního pojištění, nemá-li občan přiděleno rodné číslo, přiděluje ČSSZ vlastní identifikátor pojištěnce, tzv. evidenční číslo pojištěnce. V roce 2020 bylo přiděleno 86 524 evidenčních čísel pojištěnce. V důsledku zavedení povinnosti zaměstnavatele podávat od 1. 1. 2020 ČSSZ tiskopis Oznámení o nástupu do zaměstnání (skončení zaměstnání) elektronicky byly modifikovány postupy přidělování evidenčních čísel pojištěnce. Zaměstnavatelům bylo umožněno podávat tiskopis Oznámení o nástupu do zaměstnání bez uvedení rodného čísla. Na základě těchto podání je pojištěnci přidělováno evidenční číslo pojištěnce a o jeho přidělení je informován zaměstnavatel i zaměstnanec. Od září 2020 bylo tímto způsobem přiděleno 18 702 evidenčních čísel pojištěnců.

Pro zajištění dalšího zkvalitnění služeb poskytovaných klientům ČSSZ prostřednictvím ePortálu ČSSZ nebo zasíláním informativního osobního listu důchodového

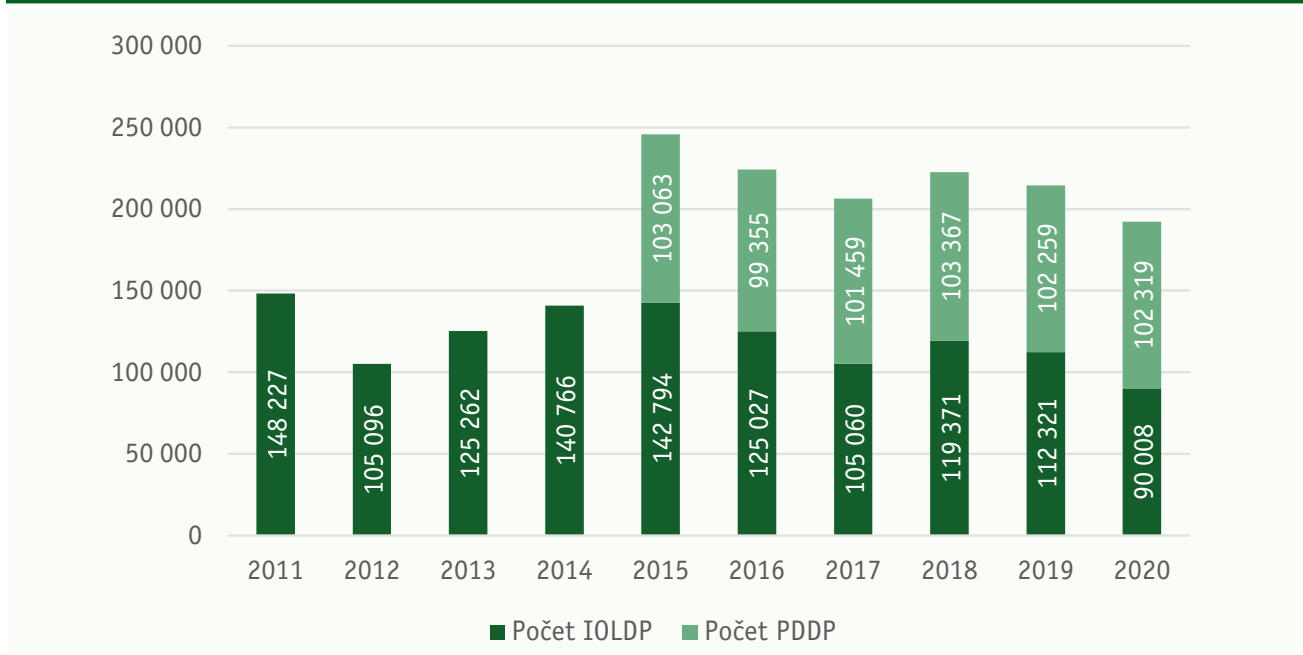
pojištění probíhá pravidelná aktualizace a konsolidace kont pojištěnců. Vytvořená konta obsahují 195 milionů digitalizovaných nárokových podkladů. V roce 2020 bylo z kont pojištěnců vyhotoveno a klientům poskytnuto 90 008 informativních listů, které obsahují přehled a součet dob důchodového pojištění, případně náhradních dob pojištění, a přehled vyměřovacích základů a vyloučených dob. Informativní list dále obsahuje přehled a celkový počet neevidovaných dob. Kromě informativních osobních listů důchodového pojištění, které ČSSZ vyhotovuje občanům na základě jejich žádosti, zasílá ČSSZ v rámci proklientského přístupu automaticky (bez žádosti) přehledy dob důchodového pojištění vybraným předdůchodovým ročníkům. V roce 2020 zaslala tyto přehledy mužům ročníku narození 1959 a ženám ročníku narození 1962. Informace důležité pro budoucí důchod tímto způsobem v loňském roce obdrželo 102 319 pojištěnců.

Pro oblast rozhodování o dávkách důchodového pojištění je evidováno přes 2,6 mil. dávkových spisů.

3.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRŮ ČSSZ

Elektronická komunikace zabezpečovaná IIS ČSSZ prostřednictvím informačního a komunikačního rozhraní představuje přímé služby ČSSZ klientům poskytované prostřednictvím informačních technologií v automatickém nepřetržitém režimu. Prostřednictvím tohoto

Graf č. 35: Vývoj počtu vyřízených informativních osobních listů důchodového pojištění a počtu odeslaných přehledů dob důchodového pojištění¹⁾

¹⁾ S rozesláním přehledů dob důchodového pojištění bylo započato v roce 2015.

Zkratky použité v grafu: IOLDP – informativní osobní list důchodového pojištění; PDDP – přehled dob důchodového pojištění.

rozhraní nabízí klientům ČSSZ služby e-Podání, ePortálu ČSSZ a G2G/G2B služby pro komunikaci s třetími stranami. Rozsah poskytovaných služeb se stále rozvíjí s cílem postupného rozšiřování služeb založených na samoobslužném principu. Tyto služby umožňují klientům učinit podání elektronickou cestou v datové formě. Dále je možné podání realizovat vyplněním interaktivního elektronického formuláře, kde se využívá možnosti předvyplnění. Rovněž je možné stáhnout šablonu e-formuláře, vyplnit ho a zaslat jako elektronický dokument s využitím zařízení, které má klient k dispozici. Prostřednictvím ePortálu ČSSZ poskytuje ČSSZ svým klientům celou řadu online služeb, díky nimž se mohou informovat o svých datech nebo o stavu řízení, případně o dalších informacích, které mohou ze zákona obdržet. Třetí skupinou služeb jsou služby G2G/G2B, kdy jsou oprávněným osobám či organizacím poskytována

data z údajové základny ČSSZ. Na rozvoj v oblasti externí komunikace s klienty (pojištěnci, OSVČ, zaměstnavateli) a jinými orgány veřejné moci je trvale kladen důraz. Uvedené statistické přehledy e-Podání, služeb ePortálu ČSSZ a G2G/G2B služeb dokládají velký nárůst jejich využívání v roce 2020. Informace z registrů ČSSZ jsou poskytovány rovněž na základě žádostí doručených v naprosté většině prostřednictvím informačního systému datových schránek. Odpovědi na tyto dotazy jsou pak manuálně vyřizovány zaměstnanci ČSSZ a OSSZ.

3.2.1 e-PODÁNÍ

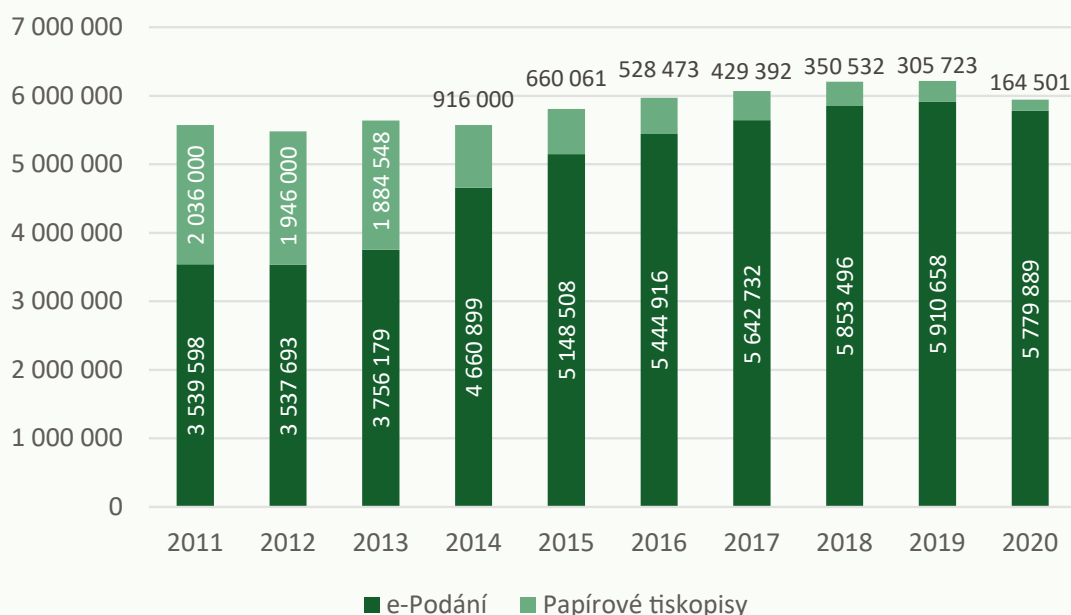
Podobně jako v roce 2019 byl i v roce 2020 patrný nárůst využívání elektronických formulářů. K velkému nárůstu v roce 2020 oproti roku 2019 došlo především z důvodu nasazení eNeschopenky a podání spojených s realizací opatření v době covidu-19. V průběhu roku

Tabulka č. 43: Počet podání zaměstnavatelů

Počet podání za období	Oznámení o nástupu do zaměstnání		Přehled o výši pojistného		Příloha k žádosti o dávku NP		ELDP	
	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky
2018	3 694 701	79,0	3 374 479	76,7	1 783 239	44,6	6 204 028	94,3
2019	3 558 062	78,5	3 376 461	79,3	1 793 724	47,9	6 216 381	95,1
2020	3 190 721	86,5	3 374 629	91,1	2 430 658	80,4	5 994 390	96,4

Zkratky použité v tabulce: NP – nemocenské pojištění; ELDP – evidenční list důchodového pojištění.

Graf č. 36: Vývoj počtu podaných evidenčních listů důchodového pojištění

2020 vznikla zaměstnavatelům povinnost zasílat výhradně v elektronické podobě některé předepsané tiskopisy, konkrétně se jednalo o Oznámení o nástupu do zaměstnání/skončení doby zaměstnání, Přílohu k žádosti o dávku, Evidenční list důchodového pojištění a Přehled o výši pojistného. Z tohoto důvodu došlo u všech uvedených formulářů k meziročnímu procentuálnímu nárůstu elektronicky zaslaných podání. Největší nárůst byl zaznamenán u formuláře Příloha k žádosti o dávku (v roce 2019 bylo z celkového počtu doručených formulářů zasláno elektronicky pouze 47,9 %, v roce 2020 to bylo již 80,4 %), přičemž důvodem je, že u tohoto formuláře byla u dávky nemocenské zavedena povinnost elektronického zasílání již od 1. 1. 2020, a to v souvislosti s tzv. eNeschopenkou. Již tradičně je nejvyšší podíl elektronických podání u formuláře Evidenční list důchodového pojištění (96,4 %).

V rámci elektronických podání byl v roce 2020 v souvislosti se změnou zákona o nemocenském pojištění spuštěn projekt elektronické neschopenky s novou verzí formuláře eNeschopenky, která stávající pětidílnou neschopenku k 1. 1. 2020 nahradila neschopenkou třídílnou pro plošný příjem dat od lékařů. Systém e-Podání byl tak rozšířen o nová podání od lékařů. Tato podání jsou zasílána buď z lékařského/nemocničního softwaru, nebo z ePortálu ČSSZ z nové aplikace eNeschopenka. Povinná elektronizace podání od lékařů byla předpokladem pro automatizované poskytování informací o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnavatelům. Pro tento účel je rovněž od 1. 1. 2020 k dispozici i nová služba e-Podání Dotazy zaměstnavatelů o dočasné pracovní neschopnosti. Na základě zaslání dotazu je

vračen seznam všech zpracovaných podání eNeschopenek v daném časovém intervalu ve strukturované podobě zpracovatelné ve mzdovém systému. V roce 2020 bylo přijato a zodpovězeno 1 004 797 těchto dotazů, což významně přispělo ke snížení administrativní náročnosti u zaměstnavatelů. V souvislosti s eNeschopenkou byla pojištěncům poskytnuta nová služba e-Podání Žádost o změnu výplaty při dočasné pracovní neschopnosti, která byla využita celkem v 1 453 případech. Dále pro měsíce červen–srpen 2020 byla upravena služba e-Podání Přehled o výši pojistného pro účely uplatnění prominutí pojistného, resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele z důvodu pandemie covidu-19.

Průběžně upravován byl v roce 2020 systém interaktivních formulářů. Do formulářů byly operativně promítány změny vyvolané legislativními úpravami, zejména v souvislosti s covidem-19. Ve velmi krátkém termínu byly připraveny především tiskopisy reagující na uzavření školních a dětských zařízení a s ním související žádosti o ošetřovné, které se v období pandemické situace dokladovalo atypickým způsobem, a nikoliv prostřednictvím poskytovatelů zdravotní péče. Na ePortálu ČSSZ bylo zveřejněno přibližně 10 nových formulářů. Nově byl použit QR kód pro platbu na účet dané OSSZ na formuláři Přehled o příjmech a výdajích za rok 2019.

3.2.2 ePORTÁL ČSSZ (ONLINE SLUŽBY)

K 1. 1. 2020 byla v ostrém provozu na ePortálu ČSSZ spuštěna v rámci projektu eNeschopenky nová aplikace eNeschopenka pro poskytovatele zdravotních služeb, kteří buď nechtějí používat speciální placené moduly svého lékařského softwaru, nebo je jejich modul

Tabulka č. 44: Počet přijatých podání podle druhů rozhraní

	2018		2019		2020	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Přijato e-formulářů celkem	19 684 887	86,96	20 584 268	88,24	33 175 413	91,14
z toho: přijaté formuláře z ISDS	4 269 504	18,86	4 613 887	19,78	5 645 155	15,51
přijaté formuláře z VREP	14 597 662	64,49	15 106 198	64,75	17 896 514	49,17
přijaté formuláře z PIKR	5 322	0,02	54 883	0,24	2 252 817	6,19
přijaté formuláře z OSSZ	17 022	0,08	15 302	0,07	12 714	0,03
přijaté formuláře z VZT	795 377	3,51	793 998	3,40	438 249	1,20
přijaté formuláře z jiného zdroje ¹⁾	–	–	–	–	6 929 964	19,04
Zamítnuto e-formulářů celkem	2 951 691	13,04	2 744 322	11,76	3 224 816	8,86
Celkem zpracováno e-formulářů	22 636 578	100,00	23 328 590	100,00	36 400 229	100,00

¹⁾ Jinými zdroji jsou např. formuláře v rámci eNeschopenky.

Zkratky použité v tabulce: ISDS – Informační systém datových schránek; VREP – veřejné rozhraní pro e-Podání; PIKR – přímý kanál pro odesílání formulářů z ePortálu ČSSZ (Informační a komunikační rozhraní ČSSZ); VZT – subsystém IIS ČSSZ pro evidenci pojistných vztahů.

dočasně nedostupný. Praxe ukázala, že aplikace je využívána dle očekávání především poskytovateli, kteří nevystavují neschopenky často. Systém eNeschopenky byl na jaře roku 2020 velmi rychle přizpůsoben pandemické situaci a umožnil i příjem nařízených karantén a sdělování této informace zaměstnavatelům. K 18. 12. 2020 uvedla ČSSZ do provozu novou verzi ePortálu ČSSZ s tzv. responzivním vzhledem a s grafickým rozhraním

optimalizovaným pro plné využití možností provozování na mobilních zařízeních. V návaznosti na nařízení EU č. 2018/1724, kterým se zřizuje tzv. jednotná digitální brána, probíhaly v roce 2020 přípravné práce zaměřené na budoucí realizaci nových služeb týkající se žádosti o důchod online. Dále byla zahájena příprava informativní důchodové aplikace rozšiřující rozsah informací z důchodové oblasti poskytovaných klientovi

Tabulka č. 45: Počet volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ)

Název služby	Počet volání		
	2018	2019	2020
Informativní výpočet starobního důchodu	18 989	33 226	52 305
Informace o dočasné pracovní neschopnosti	1 557	2 736	10 929
Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	3 472	5 077	13 317
Informace o pojistných vztazích zaměstnance	2 839	3 828	6 989
Informace o stavu a průběhu vyřizování žádosti o dávku nemocenského pojištění	5 729	8 660	33 331
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále vůči zaměstnavateli	4 374	7 433	28 599
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále vůči zaměstnavateli – fyzické osobě	629	831	2 694
Informace o výši a druhu pobíraného důchodu	2 217	3 670	6 322
Informace o zaplaceném pojistném na nemocenské pojištění OSVČ	2 403	3 951	8 873
Náhled na ELDP od roku 2004	4 041	5 757	8 947
Náhled na informativní osobní list důchodového pojištění	16 173	22 065	34 554
Náhled na inventuru pohledávek OSVČ za předchozí rok	12 987	20 286	155 242
Potvrzení o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	256	363	816
Potvrzení o výši a druhu pobíraného důchodu	289	435	697
Potvrzení o bezdlužnosti fyzických osob – OSVČ a zaměstnavatelů	1 242	1 740	3 273
Potvrzení o bezdlužnosti právnických osob	4 541	5 525	10 056
Potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti	80	149	641
Přehled dob důchodového pojištění	6 241	8 661	12 850
Žádost o sestavení informativního osobního listu důchodového pojištění	4 994	5 824	9 235
Informace o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance pro právnické osoby ¹⁾	–	23 095	–
Informace o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance pro fyzickou osobu – zaměstnavatele ¹⁾	–	1 486	–
Informace o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance ²⁾	–	–	1 298 244
Přehled zpracovaných podání o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců ²⁾	–	–	1 384 896
Přehled dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců ²⁾	–	–	793 380
Celkem	93 053	164 798	3 876 190

¹⁾ Služba spuštěna od 1. 1. 2019 a zrušena k 31. 12. 2019. Nahrazena od 1. 1. 2020 novými službami pro zaměstnavatele o dočasné pracovní neschopnosti jejich zaměstnanců.

²⁾ Služby spuštěné od 1. 1. 2020 (poslední služba Přehled dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců spuštěna později – provolávána od března 2020).

Zkratky použité v tabulce: ELDP – evidenční list důchodového pojištění.

s možností budoucího obohacení o funkcionalitu prediktivního výpočtu důchodu. V souvislosti s očekávaným rychlým nárůstem počtu klientů přihlášených přes Národní bod pro identifikaci a autentizaci (NIA) byla zpracována analýza dopadů spuštění bankovní identity od 1. 1. 2021.

Lze konstatovat, že nasazením eNeschopenky extrémně vzrostlo využívání služeb ePortálu ČSSZ, a to jak volání služeb v rámci aplikace eNeschopenka poskytovatelů zdravotních služeb, tak i využíváním nových online služeb pro zaměstnavatele týkajících se informací o neschopenkách zaměstnanců. Za tímto nárůstem rovněž stála i epidemická situace ohledně covidu-19.

Důvodem byla snaha o upřednostnění elektronické komunikace před osobní, a to jak ze strany klientů, tak ze strany ČSSZ. Další výrazný nárůst ve využívání ePortálu ČSSZ se předpokládá v souvislosti s využíváním bankovní identity v roce 2021 jako dalšího možného prostředku pro přihlášení na ePortál ČSSZ.

3.2.3 SLUŽBY JINÝM ORGÁNŮM (G2G/G2B SLUŽBY)

Celkový počet volání G2G/G2B služeb oproti roku 2019 zaznamenal téměř dvojnásobný nárůst. Zatímco v roce 2019 činil celkový počet 5 689 287 volání, v roce 2020 již bylo evidováno 10 803 438 volání. Velký podíl na

Tabulka č. 46: Návštěvnost ePortálu ČSSZ

	2018	2019	2020
Visits (počet unikátních návštěvníků)	66 235	42 119	1 083 367
Pages (počet zobrazených stránek)	430 456	470 923	19 164 280
Průměrná denní návštěvnost	2 178	1 384	13 996

Tabulka č. 47: Počet volání G2G/G2B služeb

Název G2G/G2B služby	Počet volání		
	2018	2019	2020
Informace o zaměstnavateli pojištěnce	844 755	1 001 097	2 554 781
Seznam zaměstnanců účastných pojištění u konkrétního zaměstnavatele	43 544	58 150	386 449
Informace o dočasné pracovní neschopnosti	5 256	8 641	14 344
Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	872 425	1 120 480	1 738 136
Informace o výši a druhu pobíraného důchodu	927 412	1 167 260	1 772 888
Informace o pojištencích pro řídicí orgány Evropského sociálního fondu	582 594	112 601	123 338
Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok na výši rodičovského příspěvku	–	2 175 278	4 077 661
Požadavek na údaje o přijatých žádostech o peněžitou pomoc v mateřství	–	11 340	33 998
Získání údajů o přijatých žádostech o peněžitou pomoc v mateřství	–	34 440	92 309
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále pro právnické osoby	–	–	4 774
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále pro fyzické osoby – zaměstnavatele	–	–	4 760
Celkem	3 275 986	5 689 287	10 803 438

navýšení počtu volání mělo MPSV, resp. úřady práce, které vyžadovaly informace ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku. Druhou nejvyužívanější službou jsou informace o zaměstnavateli pojištěnce, které vyžadovalo především Generální finanční ředitelství a Generální ředitelství cel. Zvýšení je též způsobeno nasazením eNeschopenky do produkčního prostředí a s ní spojených elektronických služeb. Zejména však ovlivnilo nárůst značné využívání služby Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok na výši rodičovského příspěvku. Podíl na zvýšení má též nově v roce 2020 využívání G2G/G2B služeb Vojenskou zdravotní pojišťovnou ČR, Policejním prezidiem ČR a MPSV (v souvislosti se spuštěním programu Antivirus) a v testovacím prostředí byly některé z informací zpřístupněny Ministerstvu vnitra ČR. Zároveň započaly intenzivní práce na projektu paušální daň a v závěru roku 2020 byly uvedeny do produkčního provozu nově vytvořené B2B služby zajišťující ověření OSVČ pro vstup do režimu paušální daně a oznámení OSVČ vstupující do režimu paušální daně určené pro Generální finanční ředitelství. V oblasti G2G/G2B služeb byly v roce 2020 zahájeny intenzivní práce na realizaci elektronické výměny dat se Sociální pojišťovnou Bratislava s plánovaným dokončením v roce 2021.

3.2.4 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRU POJIŠTĚNCŮ ČSSZ

Manuálně vyřizované žádosti představují, především s ohledem na kapacitní náročnost zpracování, nepřehlédnutelnou část poskytování informací z registrů ČSSZ. V roce 2020 došlo celkově k mírnému poklesu žádostí o poskytnutí informací z registru pojištěnců (76 574) oproti roku 2019 (87 555). Nejmarkantnější pokles byl zaznamenán u dotazů Generálního ředitelství cel (z 3 329 dotazů v roce 2019 na 502 dotazů v roce 2020) a Generálního finančního ředitelství (z 3 668 dotazů v roce 2019 na 851 dotazů v roce 2020). Tento pokles lze přisuzovat dalšímu prohlubování G2G/G2B komunikace, která popisovaný způsob komunikace

nahrazuje. Ve sledovaném období byly z registru pojištěnců nejčastěji poskytovány informace obecním/městským úřadům (40 050), soudům (18 337) a Policii ČR (9 514), což představuje přibližně stejné počty dotazů jako v roce 2019.

3.3 MEZINÁRODNÍ ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT

Po roce 2019, kdy se ČSSZ připojila v termínu k EESSI (připojeno přístupové místo ČSSZ „CZAP03“ a nastaveny potřebné procesy na všech úrovních včetně zápisu institucí v centrálním evropském adresáři), pokračovala ČSSZ v dalších etapách připojování dotčených agend do EESSI. V roce 2020 byla do ostrého provozu kompletně připojena agenda posuzování příslušnosti k právním předpisům, a to v situaci, kdy pracovníky bylo možno školit pouze online. K přístupovému místu, které zajišťuje ČSSZ, se připojilo vedle Ministerstva obrany, Vězeňské služby ČR a Generálního ředitelství cel i Ministerstvo vnitra. Všem těmto subjektům ČSSZ průběžně poskytuje odbornou podporu.

Implementace EESSI v ČSSZ je založena především na centrální aplikaci EESSI, což je upravený software, tzv. RINA, dodávaný Evropskou komisí. Implementace EESSI vyvolala i potřebu pozměnit některé pracovní postupy a procesy týkající se řízení o dávce a rovněž bylo nutné upravit některé aplikace ČSSZ. Práce s aplikací EESSI je pro uživatele náročnější, jde o první procesní aplikaci používanou ČSSZ.

Další verze RINA, dodaná státům na jaře 2020, vykazovala stále množství nedostatků, což pokračující úpravy pro potřeby ČSSZ komplikovalo. Aplikace EESSI byla rozšířena o řadu funkcionalit a atributů (např. nové role uživatelů, statistiky, automatizovaná identifikace osob, předávání zpráv, archivace, offline režim), aby byly pokryty jak společné požadavky všech agend ČSSZ, tak i specifické požadavky.

V rámci příprav na elektronickou výměnu dat byly v průběhu roku 2020 provedeny zásadní úpravy aplikace pro oblast příslušné legislativy, aplikace pro vymáhání

Tabulka č. 48: Statistika poskytování vybraných informací z registrů (údaje za ústředí ČSSZ)

Typ agendy	2018	2019	2020
Žádostí o informativní osobní list důchodového pojištění vyřízeno	119 371	112 321	90 008
Žádostí o průběh pojištění do ciziny vyřízeno	14 418	10 306	9 887
Poskytnutí informací o dobách pojištění státním orgánům ve formě rešerší	7 526	9 090	7 207
Poskytnutí informací z registru pojištěnců	67 175	87 555	76 574
Žádostí o ověření rodného čísla na Ministerstvo vnitra ČR předáno	41	17	7

pohledávek a do aplikace podporující vyřizování žádostí o dávky důchodového pojištění byly implementovány další SEDy (formuláře určené k potvrzení doby péče o dítě). Současně byly zahájeny práce na implementaci dalších SEDů v důchodové oblasti, aby se ČSSZ mohla připojit k EESSI i v této poslední oblasti do konce roku 2021.

ČSSZ zpracovává měsíční monitorovací zprávy k průběhu implementace aplikace EESSI, bezpečnostní zprávy, účastní se školení. Podílí se také na řízení incidentů (incident management) a stanoviscích pro vícestupňové

změnové řízení, jednání k předání RINA členskými státy a workshopech organizovaných Evropskou komisí, na nichž jsou projednávány další připravované změny dle doporučení Generálního ředitelství pro informatiku Evropské komise.

Implementace EESSI je komplexní záležitost s dopady na agendové i centrální informační systémy ČSSZ. Do konce roku 2020 si ČSSZ se zahraničím vyměnila 67 916 SEDů a realizovala 24 191 samostatných případů (procesů).

4 OSTATNÍ ČINNOSTI

Mezi ostatní činnosti jsou řazeny činnosti podporující úspěšný a kvalitní výkon hlavních činností v sociálním zabezpečení a LPS. Jedná se zejména o mezinárodní spolupráci v oblasti sociálního zabezpečení, především mezi členskými státy EU, která rok od roku nabývá na významu. Důležitým posláním ČSSZ vůči veřejnosti je proklientský přístup a transparentní chování instituce, což výrazně pomáhají naplňovat klientská centra a call centra ČSSZ, otevřený a proaktivní přístup k médiím a interní kontrolní činnost.

4.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Na ČSSZ směřují požadavky plynoucí z aplikace koordinačních nařízení EU včetně EESSI, mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení a požadavky vyvolané aktivitami EU. Požadavky na ČSSZ ve sledovaném roce rovněž vyplývaly z důvodu přípravy novely koordinačních nařízení EU týkající se změn některých postupů. Další aktivity v roce 2020 souvisely s implementací nařízení EU č. 2018/1724, kterým byla zřízena tzv. jednotná digitální brána. Tyto aktivity spočívaly jak v úpravě informací poskytovaných prostřednictvím webu ČSSZ, tak ve změně postupů (příprava na dva nové online procesy). V souvislosti s brexitem ČSSZ spolupracovala na expertní úrovni na přípravě smluvních dokumentů i na zavádění praktických opatření. V rámci svých agend zajistila ČSSZ metodiku a proškolení zaměstnanců i informovanost klientů prostřednictvím webu ČSSZ. Specifické aktivity vyvolala pandemie covidu-19. Na jaře roku 2020 to bylo především mapování postupů zahraničních institucí a poskytování informací jak dalším institucím, tak i klientům (především ohledně dávek v karanténě). Později šlo zejména o koordinaci a podporu přeshraniční spolupráce, podporu tzv. pendlerů a poskytování informací klientům.

Zaměstnanci ČSSZ byli celoročně zapojeni v pozici zástupců v pracovních orgánech Evropské komise v oblasti sociálního zabezpečení, kde byla kromě problematiky aplikace koordinačních nařízení EU hlavní pozornost zaměřena na problematiku EESSI. ČSSZ rovněž zpracovávala mezinárodní statistiky a dotazníky, zejména na základě požadavků Evropské komise a k plnění závazků z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení. Jejich počet meziročně narůstá, v roce 2020 to bylo 27 statistik a 5 dotazníků.

V průběhu roku rostl počet případů s mezinárodním prvkem, které byly vzhledem k celosvětové pandemii covidu-19 a v důsledku omezení fungování státních i soukromých institucí v Evropě i ve světě složitější na komunikaci a administraci. Komunikace se zahraničními partnery i do značné míry s klienty se omezila na

elektronické prostředky, takže bylo nutno upravit některé postupy (např. zasílání potvrzení o žití). Online jednání se ukázala jako efektivní způsob jednání, které má svá omezení a vyžaduje detailní přípravu na obou stranách. Narostl počet dotazů klientů i institucí, které se týkaly zejména výplat důchodů do zahraničí, nároků v souvislosti s covidem-19, účasti na pojištění a žádostí o informace.

4.1.1 MEZINÁRODNÍ JEDNÁNÍ

V roce 2020 se ČSSZ z důvodu celosvětové pandemie covidu-19 nemohla účastnit jednání styčných míst s hlavními partnerskými institucemi sociálního zabezpečení ani je organizovat, a to jak v rámci států EU, tak při přípravě a provádění bilaterálních smluv o sociálním zabezpečení. Naplánovaná jednání se zahraničními partnery byla přesunuta buď na rok 2021, nebo na neurčito. Komunikace se zahraničními institucemi byla vedena výhradně korespondenční cestou a byla zaměřena na řešení především těch postupů ve vzájemné spolupráci, které by mohly blokovat provádění dotčené agendy. I přesto pokračovala jednání se slovenskou Sociální pojišťovnou o dvoustranné elektronické výměně údajů, kde se podařilo dohodnout většinu technické části řešení včetně věcného rozsahu. Rovněž byly započaty přípravy dohody o spolupráci v oblasti elektronické výměny údajů, která se týká především vzájemné výměny údajů o úmrtí příjemců důchodů, údajů z oblasti důchodového pojištění a údajů sloužících k identifikaci osob. Dále ČSSZ ve spolupráci s MPSV připravovala za ČR podklady pro jednání s Ruskou federací o revizi smlouvy mezi oběma státy o spolupráci v oblasti sociálního zabezpečení. V neposlední řadě ČSSZ na dálku komunikovala s japonským, kanadským a srbským nositelem pojištění o dílčích aktualizacích v bilaterálních formulářích, které jsou používány při provádění příslušné bilaterální smlouvy o sociálním zabezpečení.

4.1.2 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

Součástí mezinárodních aktivit ČSSZ je účast ve dvou mezinárodních organizacích, jejichž prostřednictvím jsou získávány odborné informace a zkušenosti – ESIP a EUMASS. Na počátku roku se zástupci ČSSZ zúčastnili jednání ESIP v Bruselu a valné hromady EUMASS, poté již byly aktivity těchto organizací s ohledem na pandemii covidu-19 vedeny pouze online formou. ESIP reprezentuje zájmy přibližně 44 institucí ze 17 států Evropy a formou pozic prezentovaných Evropskému parlamentu a Evropské komisi sděluje názory těchto institucí na politiky a připravované regulace či jiné aktivity EU (např. novela koordinačních nařízení EU nebo předání

RINA členským státům v rámci EESSI). Zástupce ČSSZ v ESIP konzultuje pozice s MPSV a podle okolností se podílí na dalších souvisejících aktivitách. Další aktivity ESIP rovněž probíhají na úrovni jejích odborných výborů. EUMASS je odborná evropská organizace pro oblast posudkového a revizního lékařství, přičemž členství v této organizaci přináší aktuální poznatky z oboru, vývojové trendy a zkušenosti, které jsou dále využívány LPS ČSSZ v rámci vzdělávání a metodiky, případně jsou předávány k využití MPSV.

4.1.3 MEZINÁRODNÍ PORADENSKÉ DNY

Z důvodu opatření přijatých proti šíření pandemie covidu-19 bylo v roce 2020 po dohodě s partnerskými zahraničními institucemi přistoupeno ke zrušení všech plánovaných mezinárodních poradenských dnů (s Německem, Slovenskem a Rakouskem), a to bez náhrady.

4.2 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

V průběhu roku ČSSZ poskytovala veřejnosti odborně kvalifikované informace o novinkách a změnách týkajících se agend v její působnosti. V souvislosti s pandemií covidu-19 byla v roce 2020 učiněna řada opatření a přijímána legislativa reagující na aktuální situaci. V návaznosti na přijatá opatření bylo nutné veřejnost neprodleně informovat o všech změnách, jež se týkaly především karantény, nároku na ošetřovné, ale například i výplat důchodů. V posledním čtvrtletí ČSSZ rovněž intenzivně informovala o poskytnutí jednorázového příspěvku důchodci a o valorizaci důchodů. Při poskytování informací veřejnosti byl kladen důraz především na rychlost, přehlednost a srozumitelnost sdělovaných informací a v neposlední řadě také na snadnou dostupnost těchto informací široké veřejnosti.

Poskytování informací rovněž v nemalé míře ovlivnila učiněná vládní opatření proti šíření nákazy koronavirem, v jejichž důsledku došlo v průběhu roku k omezení úředních hodin na ČSSZ a jednotlivých OSSZ. V zájmu ochrany zdraví jak klientů, tak zaměstnanců ČSSZ preferovala při jednání s klienty písemný, telefonický nebo elektronický kontakt. Odpovědi na individuální dotazy a požadavky klientů rovněž ve zvýšené míře oproti roku 2019 zajišťovala jednotlivá call centra ČSSZ.

V situacích, které občané řešili osobně, pak byl kladen důraz na využívání online objednávání na konkrétní termín a čas.

I v roce 2020 všechna call centra ČSSZ spolupracovala s jednotlivými OSSZ a s metodickými a dalšími organizačními útvary při vyřizování požadavků klientů a předávala jim zjištěné podněty. Cílem bylo především zvýšení efektivity jednání s klientem, obzvláště pak v případech, kdy byl klient v obtížné finanční či životní situaci nebo bylo nutné dodržet termín splnění povinnosti (např. podání konkrétního tiskopisu zaměstnavatelem či OSVČ). Rozborem nahrávek a vyhodnocováním telefonického jednání s klienty bylo dosahováno vyšší účinnosti při vyřizování telefonických dotazů a také zvyšování kvality komunikace. Pandemie covidu-19 znamenala pro call centra enormní tlak spočívající ve značně zvýšené vytiženosti operátorů. Tento nápor částečně pomohlo vyřešit zavedení kontaktního formuláře k prověření nevyplacené dávky nemocenského pojištění a virtuálního rádce, tzv. chatbota, na webu ČSSZ, jejichž prostřednictvím mohli klienti získat potřebné informace. Přestože se ČSSZ snažila vyřídít maximum telefonátů, nebylo vždy možné uspokojit všechny volající klienty. Příčinou byla situace způsobená pandemií a s tím související zvýšená poptávka veřejnosti po informacích ve spojitosti s přetrvávající nedostatečnou personální kapacitou operátorů call centra.

V roce 2020 došlo k revizi komunikační strategie ČSSZ spočívající v odstranění duplicit u materiálů vydávaných ČSSZ (letáky, výroční zpráva) a rovněž v postupném zefektivňování komunikace s veřejností prostřednictvím sociálních sítí (zrušení účtu ČSSZ na Twitteru a ponechání obdobného účtu pouze na Facebooku, vyšší využívání LinkedInu).

4.2.1 KLIENTSKÉ PROSTORY

Snahou ČSSZ (a jednotlivých OSSZ) je poskytovat poradenství na vysoké odborné úrovni, dodržovat nastavené standardy osobní komunikace s klienty a také průběžně vyhodnocovat zkušenosti zaměstnanců při jednání s klienty. Dlouhodobým cílem je vytvářet klientská centra poskytující příjemné prostředí, bezbariérový přístup a efektivní způsob odbavování (vyvolávací systémy).

Tabulka č. 49: Poradenské dny v roce 2020

Česko-německé poradenské dny s DRV				Česko-rakouské poradenské dny s PVA				Česko-slovenské poradenské dny s SP			
Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů	Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů	Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů
nerealizováno				nerealizováno				nerealizováno			

Zkratky použité v tabulce: DRV – Deutsche Rentenversicherung; PVA – Pensionsversicherungsanstalt; SP – Sociálna poisťovňa.

V roce 2020 byla zahájena rekonstrukce OSSZ Prostějov, která počítá s vybudováním nového klientského centra s bezbariérovým přístupem a rekonstrukcí prostor, jež zlepší prostředí klientům i zaměstnancům. Předpokládaný termín dokončení a uvedení do provozu je rok 2022. Ve čtvrtém čtvrtletí 2020 byla započata také rekonstrukce budovy OSSZ Ústí nad Labem v Revoluční ulici, v rámci níž dojde i k rekonstrukci prostor využívaných klienty.

V návaznosti na vládní opatření proti šíření nákazy koronavirem došlo v průběhu roku 2020 k omezení úředních hodin na dva dny v týdnu. ČSSZ apelovala na občany, aby s ohledem na pandemickou situaci a mimořádná opatření osobně vyřizovali jen neodkladné záležitosti a pro ostatní jednání s úřadem preferovali písemný, telefonický či elektronický kontakt. Při osobním jednání s klienty byla důsledně dodržována preventivní opatření pro ochranu zdraví klientů i zaměstnanců s cílem maximálně snížit riziko šíření nákazy. Jednání probíhala za zvýšených hygienických opatření, zaměstnanci a klienti byli povinni vždy použít ochranné prostředky dýchacích cest (respirátor, roušku, ústenku či jiné prostředky bránící šíření kapének), přípravky pro dezinfekci rukou, které byly ve všech klientských centrech k dispozici, a dodržovat rozestupy.

4.2.2 KLIENTSKÉ CENTRUM ÚSTŘEDÍ ČSSZ PRO DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Klientské centrum ústředí ČSSZ je ze strany veřejnosti vyhledávaným a frekventovaným pracovištěm, které zajišťuje vstřícný a srozumitelný klientský servis v rámci odborného poradenství a konzultační činnosti zejména v oblasti důchodového pojištění. V průběhu roku 2020 ovlivnila činnost klientského centra ústředí ČSSZ mimořádná opatření a omezení spojená s pandemií covidu-19 spočívající v dočasném uzavření pracoviště nebo omezení úředních hodin a také ve zrušení plánovaných aktivit (např. poradenských akcí). Po dobu uzavření nebo omezení úředních hodin klientské centrum ústředí ČSSZ nadále poskytovalo služby pro veřejnost tzv. na dálku, bez osobního kontaktu, a to prostřednictvím operativně zajištěných telefonních kontaktů nebo elektronické e-mailové adresy, které byly pro veřejnost dostupné na webu ČSSZ. Pro vyřízení záležitostí využilo této náhradní služby v uplynulém roce téměř 2 700 klientů. Celkem bylo v roce 2020 v klientském centru vyřízeno 33 458 požadavků veřejnosti, z toho 24 596 požadavků v rámci osobních návštěv klientského centra a 8 862 požadavků klientů nebo orgánů veřejné správy písemnou, elektronickou či jinou formou.

Klientské centrum ústředí ČSSZ zajišťuje kromě standardních služeb také speciální službu pro veřejnost, která je poskytována nad rámec zákonných povinností, a to poradenství k budoucím důchodovým nárokům

včetně vyhotovení informativního výpočtu důchodové dávky, a dále odborné konzultace pro složitější problematiku dávek důchodového pojištění. Mimořádná opatření a omezení související s pandemií covidu-19 v roce 2020 neměla zásadní dopad na zajištění těchto služeb. Pro veřejnost byly tyto služby plnohodnotně poskytovány po celý rok, a to jak v rámci osobních návštěv klientů, tak s využitím bezkontaktní komunikace s klientem, tzv. na dálku. V hodnoceném roce využilo této služby celkem 2 419 klientů, z toho 1 632 klientů požadovalo vyhotovení informativního výpočtu důchodu a konzultaci k budoucímu důchodovému nároku a 787 klientů využilo uvedených služeb k obecné konzultaci nebo k řešení složitější problematiky.

4.2.3 CALL CENTRUM PRO DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Call centrum pro důchodové pojištění je jedním ze specializovaných pracovišť podílejících se na telefonické komunikaci s veřejností v oblasti důchodového pojištění. Zároveň přijímá prostřednictvím speciální telefonické linky objednávky klientů na termín ke konzultacím a k informativnímu výpočtu důchodu do klientského centra ústředí ČSSZ a také vyřizuje požadavky jednotlivých OSSZ k důchodovým záležitostem klientů včetně písemných a elektronických požadavků klientů.

Dlouhodobým trendem je každoroční nárůst telefonátů směřovaných na call centrum pro důchodové pojištění. Tento trend ovlivnila v uplynulém roce rovněž pandemie covidu-19 a s ní spojená mimořádná opatření, zejména pak omezení osobního kontaktu. V roce 2020 bylo zaznamenáno 484 411 telefonátů. Z tohoto počtu bylo vyřízeno 143 278 hovorů, přičemž ve 341 133 případech se nepodařilo klientům dovolat. Na pracovišti call centra pro důchodové pojištění bylo dále odbaveno 7 259 požadavků OSSZ k důchodovým záležitostem klientů a 1 617 požadavků klientů předaných e-mailem či faxem. Na věcně příslušné organizační útvary bylo předáno k vyřízení 12 010 požadavků klientů a urgencí. Klientům bylo vyhotoveno a zasláno celkem 5 081 různých druhů potvrzení. V rámci speciální telefonické linky pro objednání termínu bylo vyřízeno 2 536 telefonátů a objednáno 333 klientů na termín do klientského centra.

4.2.4 CALL CENTRUM PRO NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Činnost call centra pro nemocenské pojištění spočívala v uplynulém roce především ve vyřizování telefonických dotazů týkajících se podmínek nároku na dávky nemocenského pojištění a jejich výplaty a dále dotazů na stav a průběh řízení o dávkách nemocenského pojištění, a to včetně způsobu a termínu výplaty dávky v ČR, do ciziny a z ciziny. Call centrum pro nemocenské

pojištění rovněž předávalo příslušnému organizačnímu útvaru místně příslušné OSSZ k řešení naléhavé urgencyy týkající se zejména délky řízení o dávkách nemocenského pojištění a jejich výplaty. Dále operátoři zajišťovali konzultační činnost včetně zprostředkování výkladu zákona o nemocenském pojištění v rozsahu požadovaných informací.

V roce 2020 bylo zaznamenáno více než 592 tisíc telefonátů, uskutečněno bylo 125 263 hovorů. V prvním čtvrtletí roku 2020 se mezi nejčastější řadily dotazy na problematiku eNeschopenky a související legislativy a dále pak na praktické postupy ze strany ošetřujících lékařů, pojištěnců a zaměstnavatelů. Od března sledovaného roku veřejnost nejvíce zajímaly informace k tzv. krizovému ošetřovnému při uzavření výchovného zařízení v souvislosti s přijetím mimořádných opatření z důvodu nemoci covid-19 (dotazy na vznik nároku na dávku, postup při uplatnění žádosti o ošetřovné, kontrola doručených dokladů, datum výplaty dávky aj.). Výrazný nárůst telefonátů byl důsledkem několika změn v nároku a výplatě tzv. krizového ošetřovného v průběhu roku 2020. Dále se v počtu uskutečněných hovorů projevil vyšší počet dotazů týkajících se karantény. Od konce dubna do června 2020 bylo call centrum

nemocenského pojištění v návaznosti na značně zvýšený počet příchozích hovorů posíláno o výpomoc ze strany zaměstnanců ústředí ČSSZ. Probíhaly také přípravy na založení další pobočky call centra pro nemocenské pojištění při OSSZ Děčín.

4.2.5 CALL CENTRUM TECHNICKÉ PODPORY eSLUŽEB

Call centrum technické podpory eSlužeb bylo s účinností od 1. 1. 2020 vyčleněno z ústředí ČSSZ a nově začleněno do organizační struktury OSSZ Olomouc, kde bylo po celou dobu dislokováno. Call centrum technické podpory eSlužeb zodpovídá dotazy technického rázu, které souvisí s elektronickou komunikací s ČSSZ. Zaměstnanci poskytují podporu především pro pojištěnce, zaměstnavatele, OSVČ, lékaře, exekutorské kanceláře či softwarové vývojáře. Nejčastější dotazy jsou zejména na podmínky pro odesílání dokumentů ve formátu XML s elektronickým podpisem či přes datové schránky. Dále pak odesílání dokumentů ve formátu PDF na e-Podatelný OSSZ. Zaměstnanci s klienty rovněž řeší instalaci certifikátů a jejich obměnu, instalaci zásuvných modulů nutných pro správné fungování ePortálu ČSSZ a v neposlední řadě radí i s prací na ePortálu ČSSZ. Dále

Tabulka č. 50: Údaje o činnosti call centra pro důchodové pojištění

	2018	2019	2020
Telefonáty celkem	335 420	437 919	484 411
Vyřízené hovory	196 492	165 870	143 278
z toho: důchodové pojištění	62 446	64 113	51 415
výplata důchodu	14 752	13 767	9 175
důchodové pojištění v zahraničí	11 204	10 032	6 587
agendy bez rozlišení	59 445	38 018	46 455
exekuce	48 380	39 629	29 557
III. pilíř	265	311	89

Tabulka č. 51: Údaje o činnosti call centra pro nemocenské pojištění

	2018	2019	2020
Telefonáty celkem	191 803	240 487	592 423
Uskutečněné hovory	92 927	133 301	125 263
z toho: dotaz na dávku – vyřešeno ihned	63 163	85 010	70 107
dotaz na dávku – řešeno s OSSZ (urgence)	191	58	692
ostatní ihned vyřešené dotazy – obecné	29 573	48 233	54 464

řeší s klienty problematiku přihlašování přes datové schránky, účty Národní identifikační autority (NIA) či elektronické občanské průkazy s čipem. Běžně klientům pomáhají s orientací na webových stránkách ČSSZ, popřípadě s funkcionalitou pro online objednávání na jednotlivá pracoviště.

V roce 2020 zaměstnanci odbavili celkem 38 019 hovorů. Největší nárůst byl zaznamenán v prvních měsících roku a souvisel se zaváděním agendy eNeschopenky, kdy se na call centrum technické podpory eSlužeb obraceli lékaři s dotazy, jak se do systému eNeschopenky připojit a jak neschopenky elektronicky vystavovat. V této souvislosti byly rovněž vyřizovány dotazy zaměstnavatelů, jak ze systému eNeschopenky data o nemocných zaměstnancích získávat a stahovat. Zvýšený zájem o konzultace měli i vývojáři lékařských či zdravotních programů. V následujících měsících se situace odvíjela od aktuální epidemické situace. Většina hovorů byla zaměřena na rychlé a správné přijetí a zpracování neschopenek od lékařů, na správné doručení podkladů od zaměstnavatelů a na rychlou výplatu nemocenských dávek. Zaměstnanci call centra technické podpory eSlužeb zodpovídají nejen telefonické dotazy, ale poskytují podporu i prostřednictvím e-mailu, přičemž tuto službu využilo v roce 2020 celkem 2 110 klientů.

4.2.6 ELEKTRONICKÁ PREZENTACE (WEBOVÉ STRÁNKY ČSSZ)

Webové stránky ČSSZ byly v roce 2020 velmi významným zdrojem informací pro veřejnost. Kromě standardních informací ze všech oblastí působnosti ČSSZ byly na webu ČSSZ průběžně zveřejňovány aktuální informace související s opatřeními a změnami vyvolanými pandemií covidu-19. Šlo zejména o informace týkající se změn nároku na ošetřovné a postupů pro uplatňování žádostí (byla vytvořena speciální sekce s informacemi ohledně nároku na tzv. krizové ošetřovné), aktualizovaných tiskopisů nebo změn úředních hodin. Počet unikátních denních návštěvníků webových stránek ČSSZ se v roce 2020 oproti předchozímu roku více než zdvojnásobil, podstatně se zvýšila i průměrná denní návštěvnost (jak vyplývá z tabulky č. 52). Nejčastěji navštěvovanými stránkami byly v minulém roce kontaktní informace, základní informace k tiskopisům a ePortálu ČSSZ a aktuální informace k ošetřovnému. Klienty byly využívány i nové funkcionality webu ČSSZ: odběr novin, chatbot a kontaktní formulář pro prověření nevyplacené dávky nemocenského pojištění.

Na počátku nouzového stavu v březnu roku 2020 byl na webových stránkách ČSSZ spuštěn nepřetržitě dostupný virtuální asistent, tzv. chatbot, pro podporu

Tabulka č. 52: Údaje o činnosti call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ

	2018 ¹⁾	2019 ¹⁾	2020
Telefonáty celkem	nesledováno	nesledováno	70 324
Uskutečněné hovory	19 259	26 965	38 019
z toho: e-Podání	0	5 407	14 949
registrace certifikátů	3 159	3 617	3 571
přihlašování přes portál Národní identifikační autority	0	470	1 605
eNeschopenka	0	6 360	11 106
OSVČ agenda	0	244	2 631
vývojáři softwaru	0	111	104
výpadek systému	0	413	285
ostatní ²⁾	0	160	3 356
nelze určit druh	16 100	10 183	412

¹⁾ Aplikační podpora pro podrobné sledování tematického zaměření vyřizovaného hovoru call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ byla zavedena od srpna 2019.

²⁾ Součástí jsou hovory, které se týkají podpory OSSZ, online objednání, otevřených dat ČSSZ, podnětů a provozních záležitostí, a rovněž tzv. zvláštní případy, tj. případy, kdy se např. volající neozývá či ihned po spojení zavěsí nebo kdy se během hovoru ozývá pouze pípání, popř. hrající hudba.

automatizované komunikace s klienty a získání rychlé odpovědi na jejich nejčastější otázky. Definované otázky a odpovědi se v první fázi soustředily především na témata spojená s pandemií covidu-19. V pozdějším období byl chatbot rozšířen i o běžná témata spojená s důchodovou a nemocenskou agendou. Tím bylo zajištěno automatizované informování klientů v různých životních situacích. Mezi nesporné výhody chatbota patří nevázanost na běžnou pracovní dobu a schopnost obsloužit velký počet tazatelů. Pokud chatbot nedisponuje adekvátní odpovědí, nasměruje klienta na pracovníky call center ČSSZ. Ze statistik využívání chatbota je evidentní, že se setkal s velkým zájmem veřejnosti.

S ohledem na rychlejší a efektivnější komunikaci důležitých informací směrem ke klientům byla zavedena možnost odběru novinek, tzv. newsletteru, který ČSSZ spustila k 13. 5. 2020. K odběru newsletteru se uživatel zaregistruje přímo na webových stránkách ČSSZ, přičemž registrace je rychlá a jednoduchá. Uživatel si při registraci zvolí jednu či více kategorií odběru informací, zadá e-mailovou adresu a v e-mailové schránce už jen potvrdí registraci. Kategorie jsou přizpůsobeny skupinám klientů, se kterými ČSSZ komunikuje (zaměstnavatel, OSVČ, pojištěnec/občan, lékař/poskytovatel zdravotních služeb, vývojář lékařského softwaru, vývojář mzdového a personálního softwaru). Od spuštění této nové komunikační platformy se k odběru novinek k 31. 12. 2020 přihlásilo 6 641 uživatelů. V uplynulém roce ČSSZ rozeslala touto cestou celkem 67 zpráv. Nejvyšší podíly uživatelů tvoří kategorie zaměstnavatelů, OSVČ a pojištěnců/občanů. Mezi zájemci o aktuální informace z agendy ČSSZ jsou vzdělávací instituce, státní správa a samospráva, poskytovatelé zdravotních služeb a řada společností ze soukromého sektoru.

V uplynulém roce statisíce rodičů čerpaly ošetřovné či jinou dávku nemocenského pojištění během první vlny pandemie covidu-19. Někteří rodiče se na ČSSZ obrátili s dotazy, proč jim nebyla vyplacena dávka, ačkoliv příslušné podklady odevzdali svému zaměstnavateli před více než 30 dny. V reakci na tyto podněty ČSSZ na svých webových stránkách v květnu 2020 spustila online kontaktní formulář, jehož prostřednictvím může žadatel požádat o prověření stavu zpracování dávky a získat o situaci konkrétní informace.

4.2.7 MÉDIA A EDIČNÍ ČINNOST

Stejně jako v předchozích letech ČSSZ pokračovala ve vstřícném a otevřeném přístupu ke všem typům médií. Témata mediální komunikace ČSSZ výrazně ovlivnila pandemie covidu-19, a to zejména v kontextu přijatých legislativních změn a dopadů na zaměstnané osoby, zaměstnavatele a OSVČ.

V uplynulém roce 2020 ČSSZ publikovala celkem 43 tiskových zpráv. Prostřednictvím tiskových zpráv nejčastěji poskytovala informace týkající se aktuálních podmínek nároku na ošetřovné, odložení plateb pojistného pro zaměstnavatele či důležité informace pro OSVČ k podávání přehledů o příjmech a výdajích. Vydané tiskové zprávy byly publikovány na webových stránkách ČSSZ, na sociálních sítích a v rámci odběru novinek. ČSSZ rovněž publikovala tiskové zprávy vydané ve spolupráci s MPSV.

ČSSZ prostřednictvím tiskové mluvčí komunikovala s celostátními i regionálními tištěnými, televizními, rozhlasovými a online médii. Dotazy médií nejčastěji směřovaly k informacím ohledně žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření školských, dětských a jiných zařízení, k počtu vystavených neschopenek s diagnózou karantény a dále ke konkrétním informacím týkajícím se statistik nemocenského a důchodového pojištění. V závěru roku se média nejčastěji dotazovala na průběh výplat jednorázového příspěvku důchodcům. V roce 2020 ČSSZ odpověděla na více než 350 dotazů ze strany jednotlivých médií.

I v roce 2020 ČSSZ navázala na dlouhodobou spolupráci s některými médii v rámci informačního servisu široké veřejnosti. Odborníci z řad ČSSZ včetně ústředního ředitele ČSSZ se zúčastnili rozhlasového či televizního vysílání (Dobré ráno, Sama doma, Snídaně s Novou, Život na třetí). Koronavirová pandemie ovlivnila i formát dalšího ročníku spolupráce s deníkem *Blesk Odborníci na telefonu*. Odborníci z ČSSZ tentokrát odpovídali volajícím nikoliv z redakce deníku, ale přímo ze svých kanceláří v ČSSZ. Pozitivně „překvapení“ byli zejména velmi dobrou znalostí volajících ohledně nároku na krizové ošetřovné, což je výsledkem kvalitní a intenzivní mediální komunikace tématu ze strany ČSSZ. Z oblasti důchodového pojištění se volající zajímali především o informace k jednorázovému příspěvku důchodcům

Tabulka č. 53: Statistika webových stránek ČSSZ

	2018	2019 ¹⁾	2020
Visits (počet unikátních návštěvníků)	225 510	179 013	398 303
Pages (počet zobrazených stránek)	1 336 240	1 249 595	2 830 210
Průměrná denní návštěvnost	7 414	5 869	13 094

¹⁾ Z důvodu spouštění nových webových stránek údaje zaznamenávány od 1. 5. 2019.

a také kdo má nárok na vdovský/vdovecký důchod, jak si o něj požádat a jaké dokumenty je k žádosti potřeba doložit. Odborníci z ČSSZ vyřídili dotazy necelých dvou set volajících.

V roce 2020 ČSSZ pokračovala ve vydávání odborného měsíčníku *Národní pojištění*, který se věnoval aktuálními informacím z agendy důchodového, nemocenského a zdravotního pojištění, lékařské posudkové služby, pracovního práva, zaměstnanosti, dávek sociální péče a státní podpory. V roce 2020 vycházel časopis v nákladu 5 700 výtisků měsíčně. Vzhledem k úzkému okruhu odběratelů a jejich dlouhodobě klesajícímu počtu (roční úbytek se v posledních letech pohyboval okolo 5–6 %) se ČSSZ rozhodla vydávání tohoto periodika ukončit a nahradit ho jinými formami. Poslední vydání měsíčníku vyšlo v prosinci 2020. ČSSZ v říjnu minulého roku vydala pilotní vydání vlastních novin, *Zpravodaje ČSSZ*, které se věnovalo 30. výročí založení ČSSZ, počátkům přípravy eNeschopenky a zhodnocení jejího fungování 9 měsíců od spuštění. Rozhovory s vedoucími pracovníky ČSSZ čtenářům představily činnost call centra pro nemocenské pojištění a call centra pro důchodové pojištění. Cílem této nové komunikační platformy je informovat širokou veřejnost o novinkách z oblasti agend vykonávaných v ČSSZ formou atraktivního obsahového i grafického zpracování. Zpravodaj bude pro klienty dostupný na jednotlivých pracovištích ČSSZ a OSSZ a dále také online na webových stránkách ČSSZ.

Stejně jako v předchozích letech ČSSZ sdělovala důležité informace klientům formou informačních materiálů, které byly dostupné online na webových stránkách ČSSZ a v tištěné podobě na pracovištích OSSZ a v klientském centru ústředí ČSSZ. V srpnu byly aktualizovány letáky týkající se starobních důchodů a v září byla vydána aktualizovaná *Příručka budoucího důchodce* v nové grafické podobě, která je pro cílovou skupinu klientů přívětivější. V závěru roku byly aktualizovány i informační letáky k nové grafické podobě ePortálu ČSSZ. Grafické změny doznaly i tradičně vydávaná zpráva o činnosti a statistická ročenka z oblasti důchodového pojištění. V minulosti ČSSZ vydávala společně se zprávou o činnosti její stručnější podobu ve formě výroční zprávy. S ohledem na duplikaci informací v těchto zprávách a na strategii jasné komunikace vůči veřejnosti bude ČSSZ pokračovat pouze ve vydávání zprávy o činnosti.

4.2.8 SOCIÁLNÍ SÍŤ

ČSSZ komunikuje prostřednictvím sociální sítě Facebook již od 29. 12. 2010. V roce 2020 se Facebook řadil mezi významné platformy komunikace mezi ČSSZ a jejími klienty. K 31. 12. 2019 měl profil ČSSZ 4 371 sledujících a k 31. 12. 2020 počet těchto sledujících vzrostl až na 12 015. ČSSZ zde poskytovala důležité informace týkající se důchodového a nemocenského pojištění jak zaměstnanců, tak i OSVČ. Nejčastěji komunikovaným tématem se stalo tzv. krizové ošetřovné, změny týkající se mimořádného odložení plateb pojistného a následně i představení nového grafického vzhledu ePortálu ČSSZ a jeho optimalizace pro mobilní zařízení, a to formou krátkých videí. Prostřednictvím této sociální sítě bylo zodpovězeno více než 2 600 dotazů. Ačkoliv komunikace úřadu prostřednictvím sociálních sítí nenahrazuje oficiální formy komunikace s úřadem a nelze jejich prostřednictvím řešit konkrétní záležitosti klientů, uplynulý rok ukázal, že pro klienty ČSSZ je Facebook důležitou a efektivní cestou, jak zjistit podstatné a aktuální informace.

ČSSZ rovněž komunikovala důležité informace prostřednictvím sociální sítě Twitter. Tato platforma se však pro účely komunikace ČSSZ ukázala jako neefektivní a s minimální interakcí na publikované informace. V rámci změny komunikační strategie byl v prosinci 2020 účet po 7 letech zrušen s necelým tisícem sledujících uživatelů.

Profil na profesní sociální síti LinkedIn byl pro ČSSZ v uplynulých letech velmi okrajově využívanou komunikační platformou, nicméně v kontextu změn komunikační strategie se ČSSZ v budoucnu zaměří na posílení a budování komunikace prostřednictvím této sociální sítě.

4.2.9 OTEVŘENÁ DATA

Komunikace s veřejností probíhala mimo jiné i prostřednictvím pravidelně aktualizovaných a rozšiřovaných sad otevřených dat na portálu Otevřených dat ČSSZ, a to s cílem posílit otevřený přístup a transparentnost. V roce 2020 byly prováděny pravidelné aktualizace již publikovaných datových sad. Bylo aktualizováno 136 datových sad. Celkem je v současnosti na portálu publikováno 73 datových sad a 103 interaktivních vizualizací. Na portálu Otevřených dat ČSSZ je zaznamenávána

Tabulka č. 54: Statistika profilu ČSSZ na Facebooku k 31. 12. daného roku

	2018	2019	2020
Počet sledujících	2 093	4 371	12 015
Počet zveřejněných příspěvků	226	244	77
Počet vyřízených zpráv od sledujících	905	662	2 638

průměrná návštěvnost pohybující se kolem 5 000 přístupů za měsíc, přičemž měsíčně je staženo přibližně 220 souborů datových sad. Portál Otevřených dat ČSSZ umožňuje i přímé přístupy k publikovaným datům uloženým v databázi prostřednictvím dotazů na tzv. SPARQL Endpointu. Zde bylo v uplynulém roce registrováno průměrně 170 000 dotazů měsíčně.

Bylo obdrženo celkem 15 námětů na aktualizaci stávajících nebo publikaci nových datových sad pro analýzy ekonomických dopadů aktuální situace kolem pandemie covidu-19. Návrhy byly ve spolupráci s příslušnými zpracovateli dat vyhodnoceny a na základě vzájemné dohody byl vytvořen výsledný seznam tří datových sad, které byly zařazeny do aktualizovaného publikačního plánu Otevřených dat ČSSZ pro období od roku 2021.

4.2.10 SVOBODNÝ PŘÍSTUP K INFORMACÍM

ČSSZ jako orgán státní správy je podle zákona o svobodném přístupu k informacím povinna poskytovat fyzickým i právnickým osobám na jejich žádost informace vztahující se k působnosti ČSSZ. ČSSZ za rok 2020 obdržela podle tohoto zákona celkem 87 žádostí, což je o 47 žádostí méně než v roce předchozím. Vedle kladně vyřízených žádostí bylo vydáno 20 rozhodnutí o odmítnutí žádosti či částečném odmítnutí žádosti a 1 žádost byla odložena. V roce 2020 žadatele nejvíce zajímaly údaje z oblasti nemocenského pojištění (počet trestních oznámení podaných v souvislosti s podezřením na zneužití dávek, podmínky nároku na dávky, statistické údaje o vyplácených dávkách, postupy ČSSZ), údaje z oblasti důchodového pojištění (statistické údaje o počtu poživatelů důchodů, podmínky nároku na důchod), dotazy týkající se existence pohledávek, evidence dlužníků ČSSZ, informace o příjmech podléhajících odvodům či informace o hospodaření ČSSZ (např. platy zaměstnanců, výdaje na právní služby). ČSSZ zaznamenala rovněž žádosti vztahující se k opatřením souvisejícím s rozšířením onemocnění covid-19, jednalo se o dotazy týkající se ošetřovného či jednorázového příspěvku důchodcům. ČSSZ v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím každoročně vydává a na webových stránkách ČSSZ zveřejňuje *Výroční zprávu o činnosti ČSSZ v oblasti poskytování informací* za uplynulý kalendářní rok.

4.3 INTERNÍ AUDIT, VNITŘNÍ KONTROLA A STÍŽNOSTI

Mezi důležité činnosti pomáhající ČSSZ dosahovat jejich cílů patří interní audit, který nezávislým prověřováním procesů a řídicích a kontrolních mechanismů napomáhá včas identifikovat a eliminovat případná rizika ohrožující řádné fungování ČSSZ. Důležitým nástrojem podporujícím úspěšné zajišťování hlavních činností v sociálním zabezpečení a LPS je rovněž funkční systém vnitřní kontroly, objektivní vyřizování stížností a posilování protikorupčního prostředí. To vše přispívá k celkovému zlepšování řízení a správy úřadu.

4.3.1 INTERNÍ AUDIT

Plán interních auditů na rok 2020 předpokládal provedení 5 auditních akcí. Vzhledem k epidemické situaci a z ní vyplývajícím omezením byly v uvedeném roce dokončeny pouze 2 akce. Tématem těchto auditních akcí bylo provádění zákona o svobodném přístupu k informacím v podmínkách ČSSZ a ověření vybraných oblastí v rámci auditu ochrany osobních údajů. Další 2 plánované auditní akce byly v roce 2020 zahájeny a jejich dokončení bylo naplánováno na první čtvrtletí roku 2021, 1 z auditních akcí byla zrušena. Výstupem z dokončených auditů byla doporučení směřující zejména k posílení manažerské kontroly, úpravě kompetencí, metodickému nastavení pracovních postupů a zkvalitnění spolehlivosti evidenčních údajů. V rámci své konzultační činnosti interní audit poskytoval doporučení související s nastavením komplexní elektronizace procesu vystavování, schvalování a rušení pověření pro zaměstnance ČSSZ. Auditóři v roce 2020 také monitorovali stav realizace opatření přijatých na základě auditů provedených v předchozích letech.

4.3.2 VNITŘNÍ KONTROLA

V roce 2020 byl objem prováděných kontrol vzhledem k pandemii covidu-19 omezen. Kontroly byly prováděny z hlediska bezpečnosti a omezení kontaktů mezi zaměstnanci distanční formou. V roce 2020 bylo v ČSSZ provedeno a dokončeno celkem 9 plánovaných interních kontrol, z toho 4 kontroly byly provedeny prezenčně, 5 kontrol bylo v důsledku pandemie provedeno distanční formou. Zaměření kontrol bylo soustředěno především

Tabulka č. 55: Návštěvnost portálu Otevřených dat ČSSZ

	2018	2019	2020
Visits (počet unikátních návštěvníků)	46 941	49 267	53 495
Pages (počet zobrazených stránek)	47 607	55 960	71 904
Průměrná měsíční návštěvnost	1 543	2 900	5 082

na výplaty dávek nemocenského pojištění (zejména s ohledem na kvalitu jejich rozhodování a oprávněnosti jejich vyplácní), činnosti spojené s výběrem pojistného, agendu kontrolní činnosti u zaměstnavatelů a plnění povinností u OSVČ. Další skupinu provedených kontrol tvořily tematické kontroly veřejných zakázek malého rozsahu, které prověřily činnost v oblasti administrace veřejných zakázek malého rozsahu, kontroly plnění vysoutěžených zakázek, kontroly smluvních vztahů, platebního styku a souvisejících dokumentů v rámci vnitřního kontrolního systému. Kromě plánovaných kontrol byly provedeny 2 mimořádné kontroly.

Nedostatky zjištěné při jednotlivých interních kontrolách byly charakteru dílčích administrativních nedopatření. V průběhu kontrol nebyla zjištěna závada v hospodaření s prostředky státního rozpočtu. Po provedení kontrol přijali vedoucí pracovníci příslušná opatření k nápravě zjištěných nedostatků, která byla zaměřena především na zlepšení kvality kontrolovaných procesů či zlepšení organizace práce anebo funkčnosti a účinnosti vnitřního kontrolního systému.

4.3.3 VYŘIZOVÁNÍ STÍŽNOSTÍ

Oproti předcházejícímu roku vzrostl v roce 2020 celkový počet vyřízených stížností a současně se zvýšil i počet stížností, jež byly vyhodnoceny jako důvodné. Z pohledu struktury důvodných stížností převažují stížnosti související s důchodovou agendou (dlouhá doba řízení, pochybení při výpočtu nebo výplatě důchodu). Počet důvodných stížností vzrostl i v oblasti agendy nemocenského pojištění. Nárůst stížností v obou zmíněných agendách měl přímou souvislost s pandemií covidu-19, která mimo jiné způsobila výpadky pracovních sil v ČSSZ a dramatický nárůst počtu žádostí o nemocenské dávky a ošetřovné. Naopak trval pozitivní stav v počtu důvodných stížností na přístup a chování zaměstnanců ČSSZ ke klientům. V roce 2020 byl zaznamenán pouze jeden případ, kdy bylo zjištěno nesprávné jednání zaměstnance ČSSZ.

4.3.4 BOJ PROTI KORUPCI

Boj proti korupci v ČSSZ se odehrává na několika úrovních. V rámci e-learningového vzdělávání se s touto

tematikou setkávají zaměstnanci již od svého nástupu v rámci zaškolení. Přijatý interní protikorupční program je pravidelně vyhodnocován. Významnou roli v boji proti korupci hraje také Etický kodex zaměstnance, ve kterém jsou popsány zásady chování zaměstnanců ČSSZ. ČSSZ a jednotlivé OSSZ mají určeného tzv. prošetřovatele, kterému lze oznámit podezření na protiprávní jednání, přičemž oznámení lze prošetřovateli doručit prostřednictvím tzv. zelené schránky (e-mailová adresa), osobně či telefonicky. ČSSZ ani žádná OSSZ v roce 2020 neobdržela žádné oznámení podezření na protiprávní jednání. Seznam prošetřovatelů v ČSSZ a v jednotlivých OSSZ, interní protikorupční program i Etický kodex zaměstnance jsou dostupné veřejnosti prostřednictvím webových stránek ČSSZ.

4.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

ČSSZ zavádí a provádí bezpečnostní opatření týkající se zajištění připravenosti ČSSZ a OSSZ na řešení krizových situací. Vzhledem ke skutečnosti, že ČSSZ zpracovává osobní údaje ve smyslu obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), neméně důležitým úkolem je monitorování nakládání s osobními údaji v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR), dalšími předpisy EU a právními předpisy ČR prostřednictvím pověřence pro ochranu osobních údajů.

4.4.1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

V oblasti krizového řízení a přípravy na krizové situace se ČSSZ a OSSZ řídily právními předpisy upravujícími postupy krizového řízení a přípravy na krizové situace. Byly aktualizovány krizové plány ČSSZ a OSSZ podle bezpečnostních potřeb ČSSZ a OSSZ. Byla potvrzena organizace přechodu ČSSZ a OSSZ na krizové řízení včetně užití prostředků nouzové komunikace podle právních předpisů upravujících přípravu k řešení krizových situací. ČSSZ rovněž provádí bezpečnostní opatření podporující ochranu prvků kritické infrastruktury v ČSSZ a OSSZ ve své části odpovědnosti podle krizového zákona. Zavedené postupy a opatření pro zachování základních funkcí ČSSZ a OSSZ za krizových stavů státu v době platnosti krizových (mimořádných) opatření

Tabulka č. 56: Stížnosti na činnost ČSSZ

	Počet		
	2018	2019	2020
Stížností za rok	906	843	1 072
z toho: důvodné stížnosti	119	147	191
nedůvodné stížnosti	787	696	881

byly přezkoumány a potvrzeny. ČSSZ a OSSZ zavádějí a provádějí opatření přípravy týkající se zajištění náhradního způsobu rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení za krizových stavů státu vyhlášených vládou (předsedou vlády) v době platnosti krizových (mimořádných) opatření nařízených vládou (předsedou vlády).

V souvislosti s přijetím protiepidemických opatření v důsledku pandemie covidu-19 byla s ohledem na ochranu zdraví zaměstnanců a klientů ČSSZ a jednotlivých OSSZ přijata odpovídající opatření sloužící k minimalizaci rizika zavléčení nákazy do ČSSZ a jednotlivých OSSZ, snižující možnost šíření tohoto onemocnění. Mezi přijatá opatření patřilo zejména omezení úředních hodin, upřednostnění písemného, elektronického či telefonického kontaktu před osobním, a to jak s klienty, tak i mezi jednotlivými zaměstnanci, a příjem podání pouze prostřednictvím podatelny nebo schránek pro příjem fyzických podání. V prostorách ČSSZ a jednotlivých OSSZ byla přijata opatření týkající se zejména povinného nošení ochranných prostředků dýchacích cest, udržování bezpečného odstupu, dezinfekce rukou a zvýšené hygieny a omezení kontaktu mezi jednotlivými zaměstnanci na nezbytné minimum včetně upřednostňování pracovních jednání v online formě.

Bezpečnostní situaci v ČSSZ a OSSZ lze v minulém roce i přes výskyt onemocnění covid-19 v ČR a s tím související přijatá protiepidemická opatření hodnotit jako stabilizovanou.

4.4.2 OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Při výkonu agend ČSSZ zpracovává osobní údaje klientů, a to identifikační, adresní a kontaktní údaje, údaje pro provádění nemocenského a důchodového pojištění, údaje o výběru pojistného, údaje evidované na základě požadavků práva EU a podle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, majetkové a finanční údaje, údaje o zdravotním stavu a trestních záležitostech. Jako

zaměstnavatel ČSSZ také zpracovává osobní údaje zaměstnanců včetně uchazečů o zaměstnání podle zákona o státní službě a zákoníku práce. Jako správce osobních údajů ve smyslu obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) ČSSZ prostřednictvím pověřence pro ochranu osobních údajů v uplynulém roce monitorovala postupy zpracování osobních údajů, zpracovatelských doložek (smluv) a povinnost vést záznamy o činnostech zpracování. K 31. 12. 2020 ČSSZ evidovala celkem 911 aktuálních záznamů o činnostech zpracování 78 správců (správci jsou ČSSZ a jednotlivé OSSZ).

Pověřenec pro ochranu osobních údajů poskytoval také ve sledovaném roce průběžně poradenství a posuzoval vliv určitého druhu zpracování na ochranu osobních údajů, zejména při využití nových technologií. Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) v roce 2020 provedl u ČSSZ 1 kontrolu. Jejím předmětem bylo dodržování povinností PSSZ při zpracování osobních údajů včetně poskytování elektronických služeb prostřednictvím ePortálu ČSSZ. Výsledkem této kontroly bylo zjištění, že ČSSZ ani PSSZ neporušují povinnosti stanovené obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR). V roce 2020 se na ČSSZ a OSSZ obrátilo 7 subjektů s celkem 9 žádostmi o výkon svých práv podle nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) v souvislosti s právy na informace, na výmaz, na omezení zpracování a odvolání souhlasu, přičemž 6 žádostem bylo vyhověno. Na adresu pověřence pro ochranu osobních údajů bylo v minulém roce doručeno 13 stížností, pouze 1 stížnost byla vyhodnocena jako oprávněná.

Obecně lze konstatovat, že ČSSZ a jednotlivé OSSZ v roce 2020 plnily řádně povinnosti správce a zpracovatele, dodržovaly zásady ochrany osobních údajů a systém ochrany osobních údajů byl funkční, nicméně i v této agendě byl zaznamenán dopad pandemie covidu-19 spočívající v omezení prezenčních školení o ochraně osobních údajů pro zaměstnance ČSSZ.

5 HOSPODAŘENÍ ČSSZ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY

ČSSZ zajišťuje podporu činností stanovených jí příslušnými právními předpisy prostřednictvím veřejných zdrojů. Jako organizační složka státu hospodaří s prostředky přidělenými ze státního rozpočtu ČR na příslušný rok. Nejzásadnější objem finančních prostředků zahrnují příjmy z pojistného a mandatorní výdaje, kterými jsou v případě ČSSZ především výdaje na dávky důchodového a nemocenského pojištění (blíže viz kapitola 2.4). Pro zajištění vlastního chodu organizace jsou ČSSZ čerpány provozní prostředky, které zajišťují běžné (v tom i mzdové výdaje) a investiční výdaje. Současně se zdroji státního rozpočtu se využívají i zdroje evropských fondů, pokud to jejich povaha pro činnost ČSSZ umožňuje.

5.1 ROZPOČET ČSSZ A JEHO PLNĚNÍ

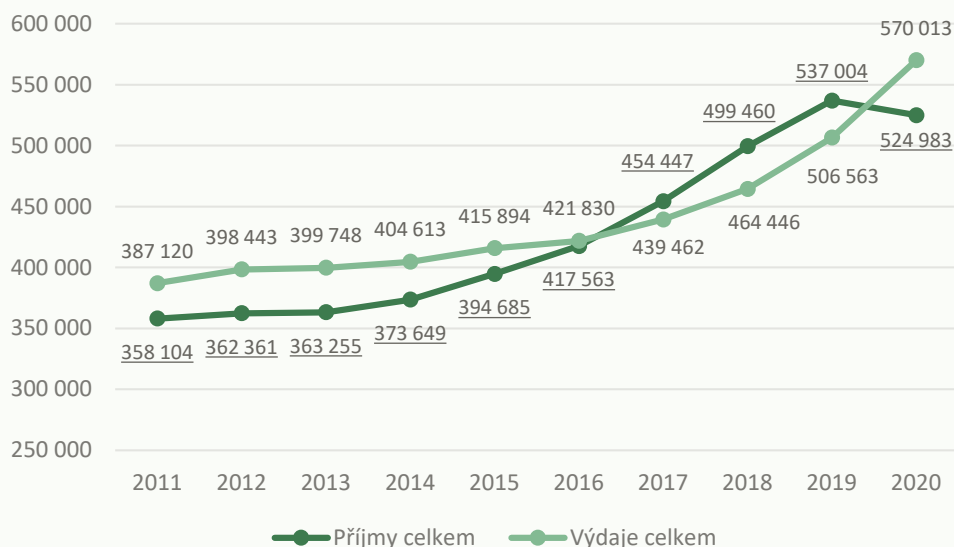
ČSSZ jako organizační složka státu hospodaří s prostředky ze státního rozpočtu, které jí stanoví správce kapitoly MPSV v rámci rozpočtu kapitoly (313 – MPSV), minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. Rozpočet ČSSZ zahrnuje příjmy a výdaje související s činnostmi stanovenými jí příslušnými právními předpisy. Příjmy rozpočtu ČSSZ zahrnují veškeré daňové (zejména příjmy z pojistného na důchodové a nemocenské pojištění) a nedaňové příjmy (zejména dobrovolné pojistné na důchodové a nemocenské pojištění), kapitálové příjmy a přijaté transfery. Výdaje rozpočtu

ČSSZ zahrnují mandatorní výdaje (zejména výdaje na dávky důchodového a nemocenského pojištění a výdaje na odškodnění) a ostatní výdaje ČSSZ (zejména mzdové, výdaje zajišťující běžný provoz a investiční výdaje).

V roce 2020 činily příjmy ČSSZ celkem 524 983 mil. Kč a celkové výdaje 570 013 mil. Kč. Index výkonnosti, tj. podíl celkových daňových příjmů a dávkových výdajů k celkovým provozním výdajům (včetně investic), dosáhl hodnoty 168,04. Vyšší index výkonnosti než v předchozích letech dokládá růst efektivitu výběru pojistného a výplaty dávek při nezvýšených provozních výdajích.

Detailní pohled na vývoj jednotlivých druhů příjmů a výdajů ČSSZ je uveden v tabulce č. 57. U všech příjmů ČSSZ lze zaznamenat v roce 2020 pokles oproti předcházejícímu roku. Tento pokles je zapříčiněn celosvětovou pandemií covidu-19, v důsledku které Poslanecká sněmovna ČR přijala opatření, např. úlevy pro zaměstnavatele a podnikatele, jež znamenaly pro ČSSZ snížení příjmů. Naopak výdaje ČSSZ mají oproti roku 2019 většinou vzrůstající tendenci, vyjma výdajů na odškodnění (pokles o 10 %), věcných výdajů (pokles o 7 %) a dále výdajů na reprodukci (obnovu) majetku (pokles o 33 %). Nárůst výdajů vykazují zejména výdaje na dávky důchodového pojištění (10% nárůst) z důvodu valorizace a výplaty jednorázového příspěvku důchodci podle zákona č. 469/2020 Sb. V souvislosti s pandemií covidu-19 došlo k výraznému navýšení výdajů na dávky

Graf č. 37: Vývoj příjmů a výdajů (v mil. Kč)

nemocenského pojištění (42% nárůst). V grafech č. 38 a 39 je znázorněn vývoj provozní nákladovosti, a to jak k celkovým příjmům, tak i k celkovým výdajům. V případě provozní nákladovosti k celkovým příjmům dochází v roce 2020 k nárůstu. Provozní nákladovost k celkovým výdajům naopak klesá.

5.2 PROVOZNÍ ČINNOST

Provozní činnosti ČSSZ představují finanční a materiální podporu pro jednotlivé organizační útvary ČSSZ. Tyto činnosti zahrnují především investice do materiálně technické základny ČSSZ (zejména pořízení a obnova majetku a informačních a komunikačních technologií)

Tabulka č. 57: Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ (v mil. Kč)

	2018		2019		2020		Čerpání z konečného rozpočtu 2020 (v %)
	Částka	%	Částka	%	Částka	%	
PŘÍJMY CELKEM	499 460	100,00	537 004	100,00	524 983	100,00	100,31
1. DAŇOVÉ PŘÍJMY	498 732	99,85	536 184	99,85	524 231	99,85	100,25
z toho: příjmy pro důchodové pojištění	445 221	89,14	479 981	89,38	470 342	89,14	100,55
příjmy pro nemocenské pojištění	34 390	6,89	35 589	6,63	33 706	6,89	95,12
příjmy pro státní politiku zaměstnanosti	19 086	3,82	20 576	3,83	20 163	3,82	102,38
2. NEDAŇOVÉ A KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY, PŘIJATÉ TRANSFERY	728	0,15	820	0,15	753	0,15	160,08
VÝDAJE CELKEM	464 446	100,00	506 563	100,00	570 013	100,00	99,38
1. Dávkové výdaje celkem	457 692	98,55	499 616	98,63	563 114	98,79	99,48
z toho: dávky důchodového pojištění	423 478	91,18	460 508	90,91	507 631	89,06	99,79
poplatky České pošty, s. p., za výplaty důchodů	239	0,05	219	0,04	275	0,05	91,75
dávky nemocenského pojištění	33 974	7,31	38 887	7,68	55 206	9,69	96,81
ostatní sociální dávky	1	0,00	1	0,00	1	0,00	60,05
2. Výdaje na odškodnění	497	0,11	478	0,09	428	0,08	95,22
3. Refundace poloviny mzdových náhrad	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
4. Provozní výdaje celkem	6 257	1,35	6 470	1,28	6 471	1,14	91,58
Financování reprodukce majetku	280	0,06	369	0,07	246	0,04	36,29
Správní výdaje celkem	5 976	1,29	6 101	1,20	6 224	1,09	97,46
z toho: mzdy a OON	3 078	0,66	3 287	0,65	3 434	0,60	97,07
pojistné, FKSP a náhrady	1 125	0,24	1 184	0,23	1 270	0,22	97,00
věcné výdaje	1 773	0,38	1 629	0,32	1 519	0,27	98,74
z toho: územní pracoviště	584	0,13	502	0,10	433	0,08	99,96
Index výkonnosti ¹⁾	152,9	–	160,1	–	168,04	–	109,03

Nepřesnost v součtu může být způsobena zaokrouhlením hodnot.

¹⁾ Jedná se o podíl celkových daňových příjmů a dávkových výdajů k celkovým provozním výdajům (včetně investic).

Zkratky použité v tabulce: OON – ostatní osobní náklady; FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb.

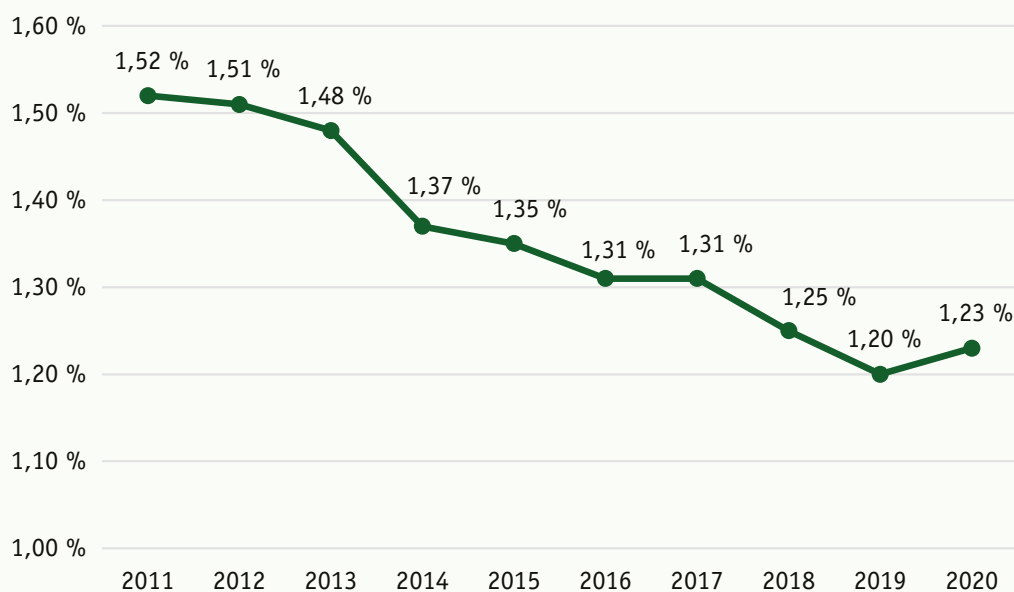

a rovněž věcné výdaje k zajištění běžného provozu ČSSZ (provoz informačních a komunikačních technologií, poštovní služby atp.) a správu majetku ČSSZ. Největší podíl na provozních výdajích zaujímají výdaje na informační a komunikační technologie (hardware a software). Nedílnou součástí provozní činnosti je zajištění řádného vedení účetnictví ČSSZ ve všech oblastech její činnosti: správní příjmy a výdaje, majetek, pojistné, nemocenské a důchodové pojištění.

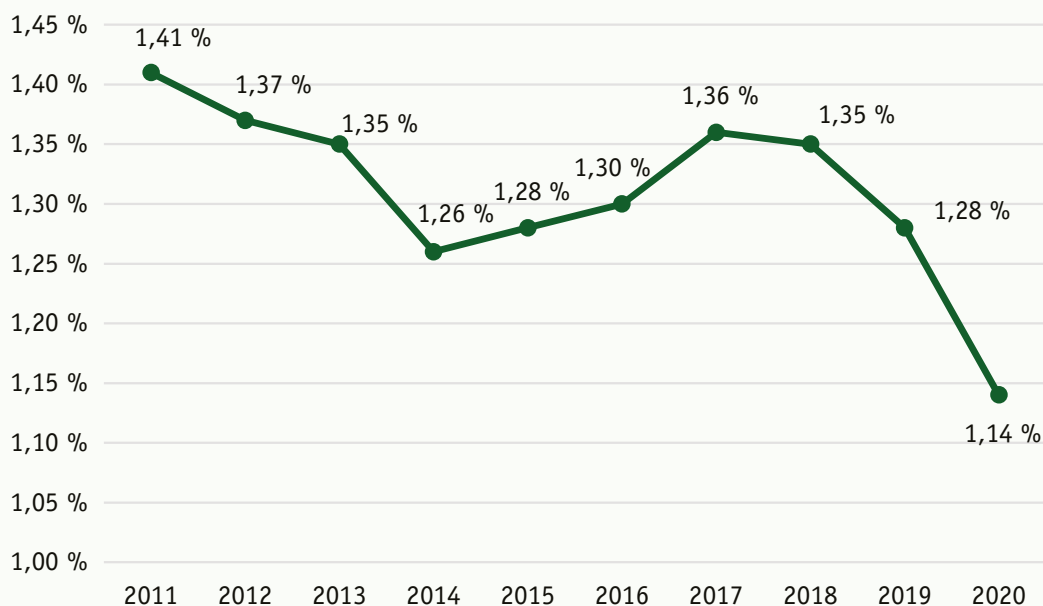
5.2.1 PROGRAMOVÉ FINANCOVÁNÍ (INVESTICE)

Prostřednictvím programového financování dochází v ČSSZ k pořízení nebo technickému zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku (s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku). ČSSZ ve sledovaném období realizovala výdaje na financování dvou programů týkajících se reprodukce majetku, a to programu 113V220 *Rozvoj a obnova*

Graf č. 38: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým příjmům

Graf č. 39: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým výdajům

materiálně technické základny ČSSZ 2011–2021 a programu 013V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2022.

Celkové finanční zdroje programu 113V220 *Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2011–2021* dosahovaly v roce 2020 výše 60 mil. Kč (pouze nároky z nespotřebovaných výdajů). K 31. 12. 2020 byly na základě vystavených rozhodnutí uvolněny nároky z nespotřebovaných výdajů v celkové výši 38 mil. Kč, z toho:

- 16 mil. Kč na podprogram 113V221 *Pořízení a obnova ICT ČSSZ,*
- 22 mil. Kč na podprogram 113V222 *Pořízení a obnova majetku ČSSZ.*

Z částky konečného rozpisu rozpočtu bylo ve sledovaném období čerpáno 36 mil. Kč, z toho:

- 16 mil. Kč na podprogram 113V221 *Pořízení a obnova ICT ČSSZ,*
- 20 mil. Kč na podprogram 113V222 *Pořízení a obnova majetku ČSSZ.*

Nevyčerpané prostředky z programu 113V220 *Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2011–2021* roku 2020 ve výši 24 mil. Kč budou uplatněny v souladu s rozpočtovými pravidly jako nároky z nespotřebovaných profilujících výdajů, přičemž k nevyčerpání investičních finančních prostředků roku 2020 došlo především kvůli časové a administrativní náročnosti přípravných procesů k vlastní realizaci akcí a z důvodu posunu dokončování realizace některých akcí až v roce 2021.

Celkové finanční zdroje programu 013V220 *Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2022* dosahovaly v roce 2020 výše 789 mil. Kč (prostředky ze státního rozpočtu ve výši 252 mil. Kč a nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 537 mil. Kč). K 31. 12. 2020 byly na základě vystavených rozhodnutí uvolněny nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 388 mil. Kč, konečný rozpočet se započtením prostředků ze státního rozpočtu dosahoval výše 640 mil. Kč, z toho:

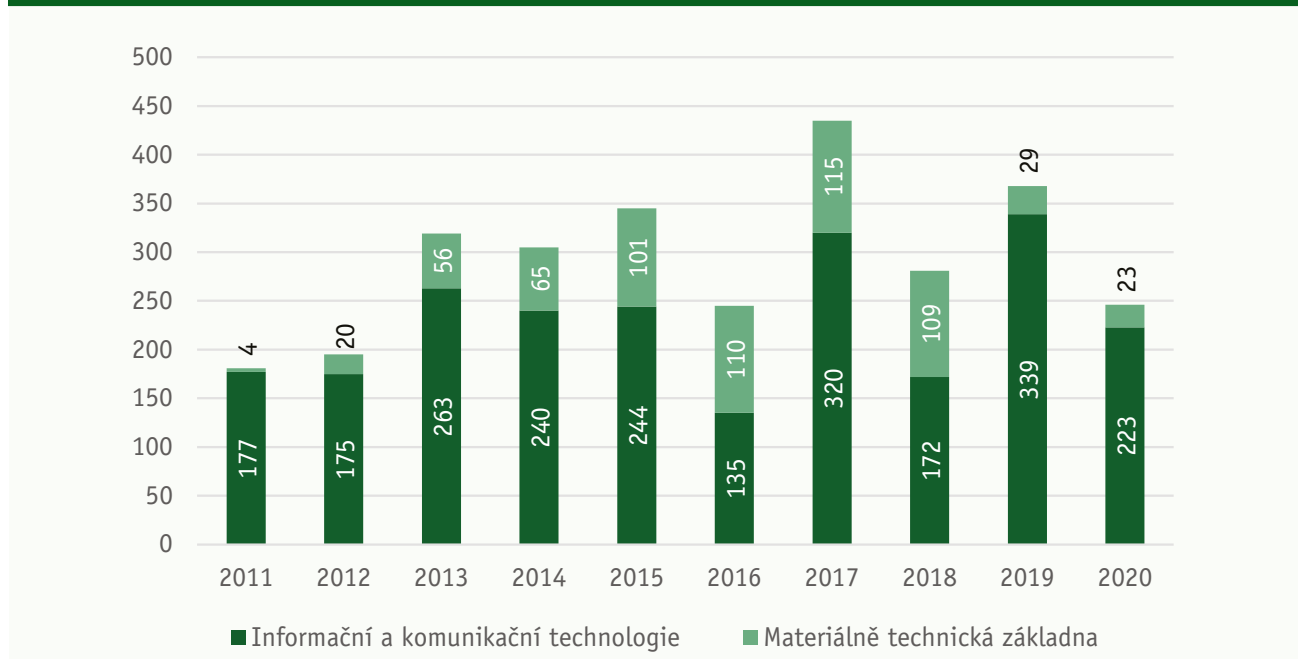
- 395 mil. Kč na podprogram 013V221 *Pořízení a obnova ICT ČSSZ,*
- 245 mil. Kč na podprogram 013V222 *Pořízení a obnova majetku ČSSZ.*

Z částky konečného rozpisu rozpočtu bylo ve sledovaném období čerpáno 211 mil. Kč, z toho:

- 207 mil. Kč na podprogram 013V221 *Pořízení a obnova ICT ČSSZ,*
- 4 mil. Kč na podprogram 013V222 *Pořízení a obnova majetku ČSSZ.*

Nevyčerpané prostředky z programu 013V220 *Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2022* ve výši 578 mil. Kč budou uplatněny v souladu s rozpočtovými pravidly jako nároky z nespotřebovaných profilujících výdajů, přičemž k nevyčerpání investičních finančních prostředků roku 2020 došlo z důvodu nezajištění úprav vzájemně souvisejících aplikací u akcí plánovaných k realizaci dle harmonogramu uzavřených smluv, prodlev v průběhu veřejných zakázek, časové a administrativní náročnosti přípravných procesů

Graf č. 40: Vývoj realizace investic za programy 113V220 a 013V220 (v mil. Kč)

k realizaci konkrétních akcí a zahajování velkých stavebních akcí, které budou dokončeny v roce 2022.

Nezanedbatelný vliv na nevyčerpání investičních finančních prostředků u obou výše zmíněných programů měla i pandemie covidu-19 a s tím souvisejí protiepidemická opatření ztěžující administraci a realizaci programů, popř. podprogramů.

5.2.2 VĚCNÉ VÝDAJE

Věcné výdaje, které slouží k zajištění chodu organizace, byly stanoveny schváleným rozpočtem ve výši 1 473 mil. Kč, což představovalo 90,5 % čerpání rozpočtu roku 2019. Na základě provedených rozpočtových opatření a uvolnění nároků z nespotebovaných výdajů v průběhu roku došlo k navýšení konečného rozpočtu věcných výdajů na hodnotu 1 539 mil. Kč, přičemž skutečné čerpání tohoto rozpočtu bylo ve výši 1 519 mil. Kč. Navýšení bylo způsobeno uvolněním nároků z nespotebovaných výdajů roku 2019, přičemž tyto prostředky byly použity ke krytí výdajů, jejichž realizace nemohla být z časových důvodů v roce 2019 dokončena. Další navýšení rozpočtu bylo prostřednictvím rozpočtových opatření ze strany MPSV o výdaje, které nebyly zahrnuty ve schváleném rozpočtu na počátku roku a vyplynuly z potřeb v průběhu roku 2020 (např. výdaje spojené s pandemií covidu-19).

V souvislosti s realizací projektů spolufinancovaných EU z Operačního programu Zaměstnanost (viz kapitola 5.4.1) byly v roce 2020 uskutečněny výdaje ze státního rozpočtu, které budou následně v roce 2021 proplaceny ze zdrojů EU (evropský podíl činí 83 tis. Kč).

Největší podíl věcných výdajů představovaly výdaje na informační a komunikační technologie (provoz ekonomicko-informačního systému, aplikační software, update a ostatní služby k softwaru, podpora a servis hardwaru, programové vybavení), které dosáhly celkové výše 721 mil. Kč. Dalšími významnými věcnými výdaji, které se výrazně podílely na čerpání rozpočtu ČSSZ, byly výdaje na služby pošt (124 mil. Kč), na zdravotní služby – specifické a odborné výkony provedené lékaři pro potřeby LPS (123 mil. Kč) – a na stravování zaměstnanců (83 mil. Kč).

5.2.3 SPRÁVA MAJETKU

Hospodaření a nakládání s majetkem ČSSZ bylo, stejně jako v předešlých letech, prováděno v souladu se zákonem o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a prováděcí vyhláškou č. 62/2001 Sb. ČSSZ k 31. 12. 2020 hospodařila s dlouhodobým hmotným majetkem v hodnotě přes 8,6 mld. Kč a dlouhodobým nehmotným majetkem v hodnotě převyšující 3,6 mld. Kč. Nemovitý majetek ČSSZ byl v předmětném roce zatížen celkem 70 věcnými břemeny. Ve většině případů se věcné břemeno týkalo zajištění přístupu

vlastníka k nemovitosti (chůze, jízdy a průchodu apod.), popř. uložení a vedení inženýrských sítí. V tomtéž roce ČSSZ uzavřela jednu kupní smlouvu týkající se nakládání s nemovitým majetkem (ČSSZ byla stranou kupující).

5.3 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A REGISTR SMLUV

I v roce 2020, který byl bezesporu bezprecedentním, musela ČSSZ zajišťovat svůj provoz a za tím účelem vstupovat do závazkových vztahů. Vedle zajištění běžné agendy, která se promítá do procesu zadávání veřejných zakázek a uzavírání tzv. úplatných smluv s dodavateli za účelem pořízení zboží či služeb, se ČSSZ dokázala přizpůsobit dynamickým procesům a reagovat na požadavky vyvolané přijímáním opatření souvisejících s rozšířením onemocnění covid-19 v celé jejich škále – od smluvního zajištění potřebných úprav aplikačního programového vybavení po zajišťování ochranných prostředků pro své zaměstnance. Zajišťování těchto potřeb ČSSZ realizovala prostřednictvím zadávání veřejných zakázek v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, stejně jako plnila povinnosti definované v zákoně o registru smluv, když uveřejňovala uzavřené smluvní vztahy v registru smluv, tj. informačním systému veřejné správy spravovaném Ministerstvem vnitra.

5.3.1 REGISTR SMLUV

ČSSZ ve sledovaném období provedla v registru smluv 740 uveřejnění. Toto číslo se skládá ze 401 uveřejnění smluv nebo dodatků ke smlouvám a 339 objednávek uzavřených ČSSZ, které splňovaly podmínky uveřejnění podle zákona o registru smluv.

5.3.2 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

V režimu zákona o zadávání veřejných zakázek bylo ve sledovaném období vyhlášeno celkem 20 veřejných zakázek, z toho 2 byly zrušeny. V otevřeném řízení bylo vyhlášeno 17 veřejných zakázek, 3 veřejné zakázky byly vyhlášeny ve zjednodušeném podlimitním řízení. Jiné druhy zadávacího řízení nebyly v roce 2020 využity.

5.4 ROZVOJOVÉ PROJEKTY

ČSSZ zahájila realizaci nových rozvojových projektů podporovaných ze zdrojů Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) v rámci výzev pro programové období 2014–2020. Současně pokračovala realizace projektů zahájených v předchozím programovém období.

5.4.1 PROJEKTY S PODPOROU ESF Z OPERAČNÍHO PROGRAMU ZAMĚSTNANOST

V rámci výzvy č. 74 Operačního programu Zaměstnanost pokračovala realizace projektu *Dětská skupina*

(reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/17_074/0008751). Vybudované zařízení péče o děti v budově PSSZ s kapacitou 12 míst zajišťuje ucelený systém péče o děti od 1 roku věku do zahájení školní docházky včetně plánu výchovy a péče.

V rámci výzvy č. 25 Operačního programu *Zaměstnanost* byla zahájena realizace dvou projektů. Projekt *Jazykové vzdělávání zaměstnanců ČSSZ* (reg. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016162) je zaměřen na rozvoj schopností a dovedností zaměstnanců ČSSZ v oblasti cizojazyčné komunikace s klienty v rámci výkonu jejich pracovní činnosti, a to jak písemné, tak ústní komunikace, případně jednoduchých překladů cizojazyčných textů. Projekt *Vzdělávání zaměstnanců*

ČSSZ (reg. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016937) se zaměřuje na realizaci specifických vzdělávacích aktivit pro zaměstnance ČSSZ v oblastech odpovídajících jejich odbornému zaměření a pracovní činnosti a přispívá k posílení osobnostního a odborného rozvoje zaměstnanců.

5.4.2 PROJEKTY REALIZOVANÉ MIMO ZDROJE ESF

V roce 2020 pokračovala realizace projektu *Dětská skupina ústředí ČSSZ*. Ve sledovaném roce ČSSZ obdržela stavební povolení na vybudování prostor pro umístění dětské skupiny v budově ubytovny ČSSZ.

6 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

ČSSZ pro plnění svých úkolů využívá informační a komunikační technologie, které podporují efektivní výkon agend a přispívají k minimalizaci administrativních úkonů na straně zaměstnanců i klientů. Ve velké míře pracuje s dokumenty v elektronické podobě a umožňuje bezpečný a oprávněný online přístup k datům nejen svým zaměstnancům, ale prostřednictvím ePortálu ČSSZ a komunikačního rozhraní nabízí stále větší rozsah služeb, které umožňují klientům vyřídit své záležitosti přímo, bez nutnosti osobní návštěvy ČSSZ či OSSZ. V roce 2020 se objem poskytovaných služeb skokově zvýšil nejen kvůli potřebě operativně reagovat při realizaci opatření v oblasti sociálního zabezpečení v době pandemie covidu-19, ale i následkem skutečnosti, že v rámci opatření bylo nutno formou dálkového přístupu rozšířit okruh zaměstnanců s možností vykonávat práci z jiného místa.

ČSSZ a jí řízené OSSZ jako orgány veřejné správy používají k výkonu státní správy IIS ČSSZ, přičemž ČSSZ je správcem a provozovatelem tohoto systému. V souladu se zákonem o informačních systémech veřejné správy je IIS ČSSZ informačním systémem státní správy. ČSSZ jakožto správce udržuje IIS ČSSZ v aktuálním stavu a zabezpečuje jeho rozvoj tak, aby i v budoucnu umožnil ČSSZ plnit její poslání. Vedle technologické podpory realizace prakticky všech procesů ČSSZ, která je patrná z informací a uváděných statistických údajů u všech popisovaných oblastí činnosti ČSSZ, se postupně rozšiřuje i portfolio plně automatizovaných služeb, kdy vedle automatizovaně prováděných hromadných změn důchodů se stále více rozšiřuje nabídka online poskytovaných služeb. V rámci povinností, které pro ČSSZ vyplývají z dlouhodobé strategie budování IIS ČSSZ stanovené Informační koncepcí ČSSZ (dokument zpracovaný v souladu se zákonem o informačních systémech veřejné správy, který stanovuje dlouhodobé cíle v oblasti řízení kvality a bezpečnosti IIS ČSSZ a vymezuje obecné principy pořízování, vytváření, správy a provozování IIS ČSSZ), byl mimo jiné kladen důraz na perspektivní řešení modernizace technologické infrastruktury tak, aby nejen umožnila zvládnout současné extrémní zatížení, ale rovněž vytvořila podmínky pro postupnou modernizaci celého IIS ČSSZ.

Rozvoj informačních a komunikačních technologií se vedle optimalizace stávajících subsystémů a aplikační podpory a zajištění implementace legislativních změn vyznačoval i významnými inovačními projekty. Jedná se zejména o projekt eNeschopenky, který byl úspěšně spuštěn počátkem roku 2020 a prokázal schopnost realizovat koordinovaný projekt napříč resortní strukturou i ve spolupráci s komerční sférou na národní úrovni

a implementovat tím záměry eGovernmentu v oblasti sdílených služeb. Druhým projektem je projekt EESSI, který prokazuje schopnost ČSSZ řešit projekty elektronické komunikace a sdílených služeb i na mezinárodní úrovni.

V roce 2020 byl sestaven finanční plán investic pro oblast informačních a komunikačních technologií na období 2021 až 2026 a plán provozních výdajů na informační a komunikační technologie pro období 2021 až 2023. Uvedené finanční plány se zaměřily především na vývoj a rozvoj aplikačního a programového vybavení v souvislosti s legislativními změnami, obnovu a rozvoj hardwarové základny pro kvalitní zabezpečení plynulého provozu aplikací a plánovaných projektů a rozvoj automatizace (včetně eGovernmentu).

6.1 KONCEPCE A SYSTÉMOVÁ INTEGRACE V RÁMCI IIS ČSSZ

Na základě vyhodnocení vývoje IIS ČSSZ při hodnocení Informační koncepce ČSSZ bylo zjištěno, že míra změn je natolik vysoká, že je nezbytné provést její celkovou aktualizaci. Dalším podnětem k aktualizaci Informační koncepce ČSSZ bylo schválení Informační koncepce ČR. V rámci provedené aktualizace Informační koncepce ČSSZ byl upraven popis současného stavu IIS ČSSZ a současného stavu řízení informačních a komunikačních technologií v ČSSZ. Rovněž byl vyhodnocen soulad s cíli a míra splnění požadavků Informační koncepce ČR na IIS ČSSZ.

V souladu s rozvojem eGovernmentu byla průběžně věnována pozornost doporučením a záměrům, které byly v roce 2020 Ministerstvem vnitra a spolupracujícími institucemi rozpracovány. V návaznosti na strategické dokumenty eGovernmentu k rozvoji veřejné správy, zejména Informační koncepci ČR, byly zajišťovány aktivity týkající se záměrů rozvoje a řízení IIS ČSSZ. Zároveň byly zpracovávány podklady pro aktualizaci materiálů týkajících se programu Digitální Česko. V návaznosti na usnesení vlády ČR č. 86/2020 plnila ČSSZ jako správce IIS ČSSZ povinnost předkládat žádosti o stanovisko k zamýšleným projektům nejen odboru Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra, ale rovněž zpracovávat informace pro vládu ČR. V roce 2020 bylo uplatněno celkem 10 žádostí týkajících se rozvoje a údržby informačních a komunikačních technologií v ČSSZ, přičemž všechny uplatněné žádosti byly vyřízeny odborem Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra s kladným stanoviskem.

V druhém pololetí sledovaného roku byly zahájeny předprojektové práce na programu Elektronizace důchodových agend (EDA), zahrnující především vypracování

základního dokumentu programu Elektronizace důchodových agend a studie proveditelnosti tohoto programu. V průběhu roku 2020 v ČSSZ úspěšně pokračovala další fáze implementace programu EESSI s návazností na vybrané aplikační oblasti IIS ČSSZ a příprava na implementaci nové verze softwaru dodávaného Evropskou komisí. V neposlední řadě v roce 2020 probíhaly předprojektové a analytické práce související s budoucí implementací Informativní důchodové aplikace (IDA) na ePortálu ČSSZ.

6.2 INFRASTRUKTURA A HARDWARE

V roce 2020 byly realizovány další kroky vedoucí k rozvoji a posílení klíčových oblastí infrastruktury IIS ČSSZ. Důraz byl kladen především na zajištění dostatečného výkonu, bezpečnosti a provozní spolehlivosti s ohledem na současný trend vývoje informačních a komunikačních technologií směrem ke konsolidaci výkonu, virtualizaci technologií při zachování jejich spolehlivosti a cenové dostupnosti (nákladové přijatelnosti).

V rámci modernizace technologií datových center došlo k dokončení výměny starých serverů a celá aplikační vrstva (testovací, integrační i produkční prostředí) je nyní virtualizována. Dokončena byla obměna již nevyhovujícího chlazení v datovém centru a další dílčí změny, jako např. posílení datových rozvodů. Zároveň s tím probíhaly přípravné práce na posílení databázového výkonu a navýšení diskových kapacit v rámci centrálního datového úložiště.

V rámci infrastruktury došlo k poměrně zásadním změnám s dopadem na provoz celé ČSSZ v souvislosti s úspěšným dokončením výměny zastaralých serverů Solaris, které byly již na konci své životnosti a v případě jejich výpadku hrozilo omezení nebo zastavení poskytování služeb klientům ČSSZ. Rovněž proběhla migrace fyzických serverů na virtuální platformu a převedení na jednotnou infrastrukturu.

V rámci ČSSZ byla nasazena zcela nová proxy soustava, která umožňuje bezpečnější přístup k internetu a filtraci jednotlivých stránek podle skupin uživatelů a kategorií, a dále byla dokončena výměna starých PC a přechod na operační systém Windows 10. V souvislosti s pandemií covidu-19 byla též provedena optimalizace vzdálených přístupů skrze platformu Citrix a navýšení výkonu hardwarových zdrojů, které s ohledem na aktivity ČSSZ umožňují zaměstnancům výkon práce z jiného místa za současného dodržení pravidel kybernetické bezpečnosti. V souvislosti s pandemií covidu-19 bylo zapotřebí prodloužit čas, kdy jsou dostupné některé online aplikace nezbytné pro podporu práce odborných zaměstnanců (referentů) v důchodové oblasti. V neposlední řadě proběhlo nasazení nových serverů pro dohledové (monitorovací) systémy a centrální zálohovací „NAS“ systémy na bázi platformy Linux. V průběhu

roku 2020 začaly práce na přechodu Servicedesku na novou verzi, které měly za cíl zvýšit uživatelský komfort a zrychlit odezvu aplikace (spuštění nové verze aplikace je naplánováno na začátek roku 2021).

6.3 APLIKAČNÍ PODPORA

V rámci IIS ČSSZ je aplikační podpora uspořádána podle procesů do aplikačních oblastí a v rámci jednotlivých oblastí jsou definovány podle věcného zaměření jednotlivé subsystémy a aplikační skupiny (aplikace), přičemž v roce 2020 bylo v IIS ČSSZ provozováno celkem 9 aplikačních oblastí.

V souladu s požadavky věcných útvarů byla průběžně prováděna implementace nezbytných legislativních změn, které ve značné míře souvisely s pandemií covidu-19, přičemž veškerá aplikační podpora byla rychle přizpůsobena pandemické situaci. Rovněž byla průběžně prováděna implementace úprav pro zkušební sčítání lidu (SLDB 2021). Po celý rok 2020 byla věnována pozornost oblasti správy systémového a ostatního softwaru, licenční politice ČSSZ a konsolidaci správy a evidence licencí.

6.3.1 APLIKAČNÍ OBLAST VÝKONU AGEND

Aplikační oblast výkonu agend představuje klíčovou oblast zabezpečující velkou část hlavních činností v sociálním zabezpečení a LPS včetně rozhodování o dávkách důchodového pojištění a dávkách nemocenského pojištění.

6.3.1.1 SUBSYSTÉM AGEND DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Subsystém agend důchodového pojištění byl v roce 2020 upravován v závislosti na legislativních a jiných požadavcích, popř. byly realizovány dílčí optimalizace. V uplynulém roce byl implementován nový způsob zpracování pozůstalostních důchodů. Úpravami rovněž prošly aplikace související s výpočtem nově zpracovávaných důchodů a zabezpečováním změn ve výplatách. V souvislosti s tím bylo rovněž upraveno velké množství dávkových programů. Pro zajištění valorizace důchodů od ledna 2020 byl do způsobu výpočtu implementován nový parametr, který zajišťuje, že procentní výměra některých důchodů a dávek se zvyšuje nejen na základě procenta nebo z důvodu dosažení věku 85 let, ale i z důvodu přiznání dodatečné částky, jež se stala součástí vypláceného důchodu. V druhé polovině roku 2020 byly připraveny programové úpravy pro výplatu jednorázového příspěvku důchodci podle zákona č. 469/2020 Sb. Na základě legislativních a jiných požadavků byl mimo jiné upravován Portál důchodové agendy, aplikace zobrazující data o zařízeních sociálních služeb, aplikace zobrazující případy související se zemřelou osobou a aplikace zobrazující případy související s tzv. jiným příjemcem.

V březnu 2020 byla nasazena nová verze aplikace pro výpočet důchodu, která umožňuje výpočet zahraničních případů podle smlouvy mezi ČR a Běloruskou republikou. V listopadu 2020 bylo v aplikaci pro výpočet důchodů zajištěno automatizované zpracování případů s mezinárodním prvkem, jedná-li se o výpočet prozatímní dávky nebo dlouhodobé zálohy, a výpočet zahraničních případů podle smlouvy mezi ČR a Sýrií. Ve stejném měsíci, tedy v listopadu 2020, byla instalována nová verze aplikace pro výpočet důchodů, jejíž součástí bylo zajištění další (třetí) etapy implementace důchodových SEDů, konkrétně P1000 Žádost o sdělení dob péče o dítě a P1100 Odpověď na žádost o sdělení dob péče o dítě (viz také kapitola 3.3).

V neposlední řadě byl zajištěn požadavek na vytvoření nového tiskového dokladu *Podklad pro vyúčtování důchodu*, který shrnuje veškeré výsledné hodnoty z provedeného výpočtu zvýšení starobního důchodu k jednotlivým datům změny i s odpovídajícím počtem valorizačních zvýšení. Zároveň tento doklad nahrazuje dosavadní ruční zápis o změně výše důchodu v dávkovém spisu a slouží také jako doklad pro vyúčtování výše důchodu.

6.3.1.2 SUBSYSTÉM AGEND NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Plnohodnotnému zprovoznění projektu eNeschopenka předcházela implementace změn pro možnost napojení

Aplikační oblasti IIS ČSSZ k 31. 12. 2020

Integrovaný informační systém ČSSZ

Aplikační oblast 1 – Rozhraní pro komunikaci IN/OUT

Rozhraní IIS ČSSZ pro komunikaci s okolím

Aplikační oblast 2 – Výběr pojistného

Aplikace pro výběr pojistného zaměstnanců a OSVČ

Aplikační oblast 3 – Výkon agend (správa dávek)

Aplikace pro agendy provádění důchodového a nemocenského pojištění, LPS a exekučních srážek

Aplikační oblast 4 – Výplaty dávek

Zajišťování výplaty všech dávek v oblasti působnosti ČSSZ

Aplikační oblast 5 – Správa údajové základny

Správa dat pro agendové oblasti

Aplikační oblast 6 – Ekonomické subsystémy

Ekonomické subsystémy, statistické a účetní subsystémy

Aplikační oblast 7 – Průřezové subsystémy

Platforma pro podporu komunikace mezi aplikacemi v IIS ČSSZ, elektronická spisová služba, systém pro správu dokumentů (DMS) a další subsystémy využívané v celém IIS ČSSZ

Aplikační oblast 8 – Subsystémy v oblasti bezpečnosti

Bezpečnostní subsystémy – správa uživatelských účtů a přístupů zaměstnanců

Aplikační oblast 9 – Podpůrné subsystémy

Subsystémy pro podporu různých oblastí včetně vlastního vývoje, provozu, využívání a řízení informačních a komunikačních technologií

lékařských softwarů k ověření komunikace s ČSSZ. Od 1. 1. 2020 byla eNeschopenka úspěšně nasazena do ostrého provozu. Rovněž bylo vystaveno rozhraní pro další možnost vývoje lékařských softwarů a proběhla implementace nezbytných legislativních úprav. Od března 2020 došlo k mnoha úpravám subsystému agend nemocenského pojištění z důvodu legislativních změn. Jednalo se o implementaci úprav týkajících se poskytování ošetřovného a úprav v sociálním zabezpečení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při pandemii covidu-19 (zákon č. 438/2020 Sb., zákon č. 133/2020 Sb., zákon č. 230/2020 Sb. a zákon č. 255/2020 Sb.). Dále bylo implementováno nařízení vlády č. 61/2020 Sb., č. 62/2020 Sb. a č. 91/2019 Sb., související především s prováděním exekučních srážek.

6.3.2 APLIKAČNÍ OBLAST VÝBĚRU POJISTNÉHO

Podpora a rozvoj aplikace podporující agendu výběru pojistného zaměstnanců byly v uplynulém roce převzaty novým dodavatelem služeb. V roce 2020 značná část úprav směřovala ke zmírnění dopadů epidemie na zaměstnavatele a jejich zaměstnance. V souladu s legislativními požadavky byly implementovány změny týkající se prominutí pojistného a snížení penále z pojistného placeného zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 (zákon č. 255/2020 Sb. a zákon č. 300/2020 Sb). Rovněž byla zpracována legislativní změna v souvislosti se zaváděním paušální daně (zákon č. 540/2020 Sb.).

Také v aplikaci podporující agendu výběru pojistného OSVČ byly implementovány nutné úpravy vyplývající z přijatých legislativních ustanovení, a to zejména v souvislosti s přijetím zákona č. 136/2020 Sb. týkajícího se snížení pojistného a tzv. vyloučených dob u OSVČ. Obdobně jako ve výše uvedeném případě byla i do této aplikace zpracována legislativní změna v souvislosti se zaváděním paušální daně (zákon č. 540/2020 Sb.).

V průběhu ledna 2020 byly vytištěny a poštou zaslány tzv. inventury pohledávek OSVČ za kalendářní rok 2019 všem OSVČ, které nemají datové schránky. Těm OSVČ, které mají datovou schránku, byly inventury pohledávek OSVČ zaslány do datových schránek počátkem února.

6.3.3 OSTATNÍ APLIKAČNÍ OBLASTI

V uplynulém roce 2020 byly rovněž učiněny dílčí úpravy aplikačního a programového vybavení v oblasti správy nárokových podkladů, výplaty dávek, komunikačního rozhraní (blíže o těchto úpravách viz kapitola 3.2 a její jednotlivé podkapitoly). Subsystém pro správu dokumentů (DMS) byl rozšířen o dvě zcela nové úlohy týkající se prokázání trvání opatrovnictví a zpracování automatizovaného rozhodnutí o zamítnutí žádosti

o invalidní důchod nebo změnu stupně invalidity. Rovněž v tomto subsystému proběhla optimalizace pro příjem nových dokumentů a podání, optimalizace pro zefektivnění procesu ukládání a načítání dokumentů a v neposlední řadě analytické práce ohledně implementace rozšíření subsystému pro správu dokumentů pro příjem velkého objemu dokumentů. Do subsystému elektronické spisové služby (ESS) je od počátku roku 2020 integrováno vypravování informací o dočasné pracovní neschopnosti do datových schránek zaměstnavatelům, kteří si o tento způsob informování požádali. Během pandemické situace pak došlo k enormnímu nárůstu počtu těchto zpráv, mnohdy několikanásobně převyšujícím odhadované množství. Ze stejného důvodu narostl i příjem a zpracování nových formulářů. V reakci na nárůst agendy byl rozvoj zaměřen především na posílení, zrychlení, stabilizaci a optimalizaci vlastní elektronické spisové služby a automatizovaných procesů integrovaných agend. I přes neočekávané navýšení zátěže se provoz podařilo průběžně optimalizovat tak, že aplikace fungovala bez zásadních výpadků. V průběhu roku byla elektronická spisová služba rozšířena o modul hromadného rozesílání datových zpráv, který byl několikrát využit jak ČSSZ, tak i MPSV.

Co se týče oblasti výplaty dávek, resp. výplatního modu, v říjnu 2020 byly nasazeny formuláře pro tisk tzv. položkových výpisů (*Přehled výplat důchodů za dané období a Přehled exekučních srážek za dané období*), čímž byla rozšířena stávající nabídka potvrzení (*Potvrzení o druhu pobíraného důchodu a Potvrzení o výši a druhu pobíraného důchodu*), která lze klientům poskytnout v souvislosti s výplatou dávek důchodového pojištění.

Vnitřní integrační platforma (ESB) od roku 2020 řídí předávání zpráv eNeschopenky mezi jednotlivými aplikacemi: Informačním a komunikačním rozhraním, subsystémem pro příjem a zpracování e-Podání a danými agendovými aplikacemi. Rovněž proběhly optimalizační práce na automatickém zpracování vedoucí ke zvýšení výkonu a plynulosti zpracování. Koncem roku byl systém připraven na příjem oznámení týkajících se paušální daně.

6.4 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST

ČSSZ v období uplynulého kalendářního roku zajišťovala a prováděla bezpečnostní opatření ohledně kybernetické bezpečnosti pro informační systém kritické informační infrastruktury IIS ČSSZ, jehož je správcem, a to na úrovni kritická informační infrastruktura v rozsahu podle právních předpisů upravujících kybernetickou bezpečnost, a zaváděla bezpečnostní opatření za účelem zvýšení jeho ochrany. V období uplynulého kalendářního roku byla v ČSSZ zaváděna bezpečnostní opatření týkající se zlepšování důvěryhodnosti, odolnosti

a integrity IIS ČSSZ podle provozních a bezpečnostních potřeb ČSSZ. ČSSZ v reakci na varování Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) z 16. 4. 2020, týkajícího se rozsáhlé kampaně závažných kybernetických útoků na informační a komunikační systémy v ČR, realizovala adekvátní kroky ve stanovené časové souslednosti podle svých předem připravených plánů. Rovněž bylo reagováno na reaktivní opatření vydané Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) z 16. 12. 2020, týkající se zabezpečení informačních systémů nebo sítí a služeb elektronických komunikací před kybernetickým bezpečnostním incidentem, přičemž ČSSZ v souvislosti s vydaným opatřením aktivovala své předem připravené vnitřní postupy, provedla reaktivní opatření v rozsahu pro informační systém kritické informační infrastruktury IIS ČSSZ a informaci o výsledku včas předala Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB).

ČSSZ průběžně zavádí a provádí bezpečnostní opatření podporující ochranu prvků kritické infrastruktury v ČSSZ a OSSZ. K tomu byly v období uplynulého kalendářního roku v ČSSZ a OSSZ přezkoumány postupy a opatření pro ochranu technických prvků IIS ČSSZ ve stanovené odpovědnosti ČSSZ v hranici systému řízení bezpečnosti informací a dat v ČSSZ.

ČSSZ postupně zdokonaluje technologie pro poskytování online elektronických služeb ČSSZ. K tomu byly pro zajištění dostupnosti a spolehlivosti aplikace ePortálu ČSSZ postupně nasazovány nové prostředky a zdokonalené technologie k zajištění úrovně zabezpečení odpovídající danému riziku.

V období uplynulého kalendářního roku ČSSZ prováděla záměrnou a standardní ochranu osobních údajů, jejichž správcem je ČSSZ. Byla zajištěna integrace systému řízení bezpečnosti informací zpracovávaných IIS ČSSZ do procesů ČSSZ. V oblasti kontrolní činnosti byla ověřována shoda zavedených a prováděných bezpečnostních opatření ČSSZ a OSSZ s požadavky obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) a vnitrostátních právních předpisů upravujících kybernetickou bezpečnost na úrovni kritická informační infrastruktura. Při kontrole v souvislosti s poskytováním online elektronických služeb orgánem veřejné správy ČSSZ podle platných právních předpisů, provedené v ČSSZ dozorným orgánem, nebylo zjištěno porušení právních předpisů ani neshody s právními předpisy a nebylo uloženo žádné nápravné opatření.

V ČSSZ a OSSZ byl zaveden systém řízení bezpečnosti informací o sociálním zabezpečení obdobně jako v jiných členských státech EU. K tomu ČSSZ zajistila integraci systému řízení bezpečnosti informací pro Access Point ČSSZ v rámci EESSI do procesů ČSSZ a OSSZ. V postavení správce Access Point ČSSZ odpovídá ve své části odpovědnosti podle příslušné bezpečnostní politiky Evropské komise, přičemž k tomu ČSSZ zavedla a provádí ochranu dat podle klasifikační úrovně a kategorie osobních údajů při elektronické výměně informací o sociálním zabezpečení mezi členskými státy EU.

Bezpečnostní situaci v oblasti kybernetické bezpečnosti v ČSSZ a OSSZ v uplynulém roce lze hodnotit jako stabilizovanou.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

covid-19, koronavirus	infekce způsobená koronavirem SARS-CoV-2
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
EESSI	elektronická výměna informací o sociálním zabezpečení
ESIP	Evropská asociace nositelů sociálního pojištění
EU	Evropská unie
EUMASS	Evropská asociace posudkových a revizních lékařů
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
G2G/G2B	government-to-government/government-to-business komunikace, tj. služby jiným orgánům
IIS ČSSZ	Integrovaný informační systém ČSSZ
LPS	lékařská posudková služba
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSSZ Brno	Městská správa sociálního zabezpečení
nouzový stav	nouzový stav je reakcí na živelní, ekologickou nebo průmyslovou havárii či jiné nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo vnitřní pořádek a bezpečnost; vyhlásit nouzový stav může vláda, případně při nutnosti rychlé reakce je k tomuto oprávněn i předseda vlády
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení, příp. okresní správy sociálního zabezpečení včetně PSSZ a MSSZ Brno
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
otcovská	dávka otcovské poporodní péče
pojistné	pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti
PSSZ	Pražská správa sociálního zabezpečení
vedoucí zaměstnanec	státní zaměstnanec jmenovaný na služební místo představeného podle zákona o státní službě nebo zaměstnanec jmenovaný na pracovní místo vedoucího zaměstnance podle zákoníku práce
zaměstnanec	státní zaměstnanec ve služebním poměru podle zákona o státní službě nebo zaměstnanec v pracovněprávním vztahu podle zákoníku práce

SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

daňový řád	zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
insolvenční zákon	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
kontrolní řád	zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů
krizový zákon	zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů
občanský soudní řád	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
správní řád	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
zákon o důchodovém pojištění	zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o informačních systémech veřejné správy	zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích	zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů
zákon o nemocenském pojištění	zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o registru smluv	zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů
zákon o státní službě	zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2020	zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění pozdějších předpisů
zákon o svobodném přístupu k informacím	zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
zákon o zadávání veřejných zakázek	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 582/1991 Sb.	zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 589/1992 Sb.	zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 217/1994 Sb.	zákon č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 39/2000 Sb.	zákon č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 261/2001 Sb.	zákon č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 172/2002 Sb.	zákon č. 172/2002 Sb., o odškodnění osob odvěčených do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 357/2005 Sb.	zákon č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 108/2009 Sb.	zákon č. 108/2009 Sb., o jednorázové peněžní částce nahrazující příplatek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu a o změně některých zákonů
zákon č. 262/2011 Sb.	zákon č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 373/2011 Sb.	zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 133/2020 Sb.	zákon č. 133/2020 Sb., o některých úpravách v sociálním zabezpečení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 136/2020 Sb.	zákon č. 136/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020
zákon č. 230/2020 Sb.	zákon č. 230/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 133/2020 Sb., o některých úpravách v sociálním zabezpečení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020
zákon č. 255/2020 Sb.	zákon č. 255/2020 Sb., o snížení penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně některých zákonů
zákon č. 300/2020 Sb.	zákon č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 438/2020 Sb.	zákon č. 438/2020 Sb., o úpravách poskytování ošetřovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 469/2020 Sb.	zákon č. 469/2020 Sb., o jednorázovém příspěvku důchodci v roce 2020 a o změně zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 540/2020 Sb.	zákon č. 540/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony v souvislosti s paušální daní
nařízení vlády č. 622/2004 Sb.	nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění pozdějších předpisů
nařízení vlády č. 91/2019	nařízení vlády č. 91/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách)
nařízení vlády č. 260/2019 Sb.	nařízení vlády č. 260/2019 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2020 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2020 a o zvýšení důchodů v roce 2020
nařízení vlády č. 261/2019 Sb.	nařízení vlády č. 261/2019 Sb., o zvýšení příplatků k důchodu v roce 2020
nařízení vlády č. 61/2020 Sb.	nařízení vlády č. 61/2020, o zvýšení částek životního a existenčního minima
nařízení vlády č. 62/2020 Sb.	nařízení vlády č. 62/2020 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), ve znění nařízení vlády č. 91/2019 Sb.
vyhláška č. 161/1998 Sb.	vyhláška č. 161/1998 Sb., o promíjení penále správami sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 62/2001 Sb.	vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 114/2002 Sb.	vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 79/2013 Sb.	vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče), ve znění pozdějších předpisů
usnesení vlády ČR č. 86/2020	usnesení vlády ČR ze dne 27. 1. 2020 č. 86 o uložení povinnosti informovat vládu v souvislosti s výdaji v oblasti informačních a komunikačních technologií
koordináční nařízení EU	nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení

SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
nařízení EU č. 2015/848	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení
nařízení EU č. 2018/1724	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1724 ze dne 2. října 2018, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů a kterým se mění nařízení (EU) č. 1024/2012

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Systemizovaná místa a fluktuace k 31. 12.	23
Tabulka č. 2: Vývoj počtu systemizovaných míst posudkových lékařů LPS a jejich průměrné obsazení k 31. 12.	24
Tabulka č. 3: Členění zaměstnanců podle věku k 31. 12.	25
Tabulka č. 4: Členění zaměstnanců podle vzdělání k 31. 12.	25
Tabulka č. 5: Počet absolventů prezenčních forem vzdělávání	26
Tabulka č. 6: Vzdělávací akce ve výukových střediscích ČSSZ.....	27
Tabulka č. 7: Počet absolventů elektronických kurzů	27
Tabulka č. 8: Pracovnělékařská preventivní péče	28
Tabulka č. 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí	31
Tabulka č. 10: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů – nové žádosti (ve dnech)	32
Tabulka č. 11: Počet případů vyřizených po lhůtě (v %) – nové žádosti.....	32
Tabulka č. 12: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem (ve dnech).....	33
Tabulka č. 13: Průměrná výše vypláceného starobního důchodu (v Kč) k 31. 12. 2020.....	34
Tabulka č. 14: Nejčastější výplaty důchodcům do ciziny v roce 2020.....	35
Tabulka č. 15: Statistické údaje výplat důchodů k 31. 12.	36
Tabulka č. 16: Počet přijatých podnětů v provádění exekčních srážek z důchodů.....	38
Tabulka č. 17: Počet zaměstnavatelů a pojištěnců k 31. 12.	40
Tabulka č. 18: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění	41
Tabulka č. 19: Doba řízení o dávkách nemocenského pojištění celkem	43
Tabulka č. 20: Přehled o rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění.....	44
Tabulka č. 21: Porovnání počtu případů ukončených dočasných pracovních neschopností, počtu prostonaných dnů a průměrného trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti	45
Tabulka č. 22: Údaje o počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení (formuláře A1/E101 a osvědčení dle mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení)	46
Tabulka č. 23: Počet OSVČ dle druhu samostatné výdělečné činnosti a účasti na pojištění k 31. 12.	47
Tabulka č. 24: Vyplacené dávky a podpory (v tis. Kč)	51
Tabulka č. 25: Vývoj celkové úspěšnosti výběru pojistného a příslušenství (v mil. Kč)	52
Tabulka č. 26: Vydané platební výměry a výkazy nedoplatků.....	52
Tabulka č. 27: Povolení splátek dle § 20a zákona č. 589/1992 Sb.	53
Tabulka č. 28: Rozhodování o promíjení penále dle § 104ch zákona č. 582/1991 Sb. a vyhlášky č. 161/1998 Sb.....	53
Tabulka č. 29: Struktura pohledávek k 31. 12. 2020 (v mil. Kč).....	55
Tabulka č. 30: Vývoj pohledávek (v tis. Kč).....	55
Tabulka č. 31: Počet odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí v roce 2020 podle krajů	57
Tabulka č. 32: Pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v roce 2020 podle krajů	57
Tabulka č. 33: Kontroly plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti sociálního zabezpečení	59
Tabulka č. 34: Kontroly dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců	60
Tabulka č. 35: Počet provedených kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti	61
Tabulka č. 36: Počet přijatých žádostí o posudek a vypracovaných posudků	64

Tabulka č. 37: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení	65
Tabulka č. 38: Počet posudků pro nepojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení.....	65
Tabulka č. 39: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení ve druhém stupni podle předmětu řízení.....	66
Tabulka č. 40: Počet případů řízení ve věcech osob zdravotně znevýhodněných.....	67
Tabulka č. 41: Výplaty jednotlivých typů odškodňovacích dávek.....	68
Tabulka č. 42: Statistika konsolidace údajové základny	69
Tabulka č. 43: Počet podání zaměstnavatelů	71
Tabulka č. 44: Počet přijatých podání podle druhů rozhraní	72
Tabulka č. 45: Počet volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ)	73
Tabulka č. 46: Návštěvnost ePortálu ČSSZ.....	74
Tabulka č. 47: Počet volání G2G/G2B služeb	74
Tabulka č. 48: Statistika poskytování vybraných informací z registrů (údaje za ústředí ČSSZ).....	75
Tabulka č. 49: Poradenské dny v roce 2020.....	78
Tabulka č. 50: Údaje o činnosti call centra pro důchodové pojištění.....	80
Tabulka č. 51: Údaje o činnosti call centra pro nemocenské pojištění	80
Tabulka č. 52: Údaje o činnosti call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ	81
Tabulka č. 53: Statistika webových stránek ČSSZ.....	82
Tabulka č. 54: Statistika profilu ČSSZ na Facebooku k 31. 12. daného roku	83
Tabulka č. 55: Návštěvnost portálu Otevřených dat ČSSZ.....	84
Tabulka č. 56: Stížnosti na činnost ČSSZ	85
Tabulka č. 57: Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ (v mil. Kč)	88

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj absence zaměstnanců (srovnání procentní nepřítomnosti v letech 2019 a 2020).....	11
Graf č. 2: Počet hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti	13
Graf č. 3: Počet nařízených karantén.....	14
Graf č. 4: Počet zpracovaných dávek nemocenského	14
Graf č. 5: Vývoj počtu vydaných rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování z důvodu ošetřování nemocného člena domácnosti.....	15
Graf č. 6: Vývoj počtu doručených žádostí o ošetřovné z důvodu uzavření škol a dětských zařízení	16
Graf č. 7: Počet zpracovaných dávek ošetřovného včetně doplatků	16
Graf č. 8: Porovnání výběru pojistného na důchodové pojištění OSVČ a počtu OSVČ s povinností platit zálohy na důchodové pojištění (v tis. Kč).....	17
Graf č. 9: Poskytnutá podpora zaměstnavatelům do 50 zaměstnanců v rámci programu Antivirus C v roce 2020 (v tis. Kč)	18
Graf č. 10: Porovnání výběru pojistného za zaměstnavatele a (jejich) zaměstnance (v tis. Kč) a počtu komunikujících zaměstnavatelů	19
Graf č. 11: Vývoj průměrného rozpočtovaného platu.....	24
Graf č. 12: Vývoj počtu podaných a vyřízených žádostí o důchod.....	30
Graf č. 13: Vývoj počtu podaných žádostí o přepočtení důchodu.....	30
Graf č. 14: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů	31
Graf č. 15: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod s mezinárodním prvkem	32
Graf č. 16: Struktura podstaty podaných námitek v roce 2020	33
Graf č. 17: Vývoj počtu důchodců s výplatou do ciziny k 31. 12.	35
Graf č. 18: Vývoj počtu výplat důchodů na osobní účty k 31. 12.	36
Graf č. 19: Vývoj počtu důchodců a vyplácených důchodů k 31. 12.....	37
Graf č. 20: Vývoj výplat důchodů s exekuční srážkou k 31. 12.....	38
Graf č. 21: Zpracované dávky nemocenského pojištění.....	39
Graf č. 22: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění včetně doplatků v jednotlivých měsících roku 2020 v porovnání s předešlým rokem 2019.....	42
Graf č. 23: Počet exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění	46
Graf č. 24: Vývoj počtu OSVČ k 31. 12.	48
Graf č. 25: Vývoj příjmů z pojistného a výdajů na sociální zabezpečení (v mil. Kč).....	49
Graf č. 26: Rozdělení příjmů z pojistného a příslušenství k 31. 12. 2020 (v mil. Kč).....	50
Graf č. 27: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky důchodového pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)	50
Graf č. 28: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky nemocenského pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)	50
Graf č. 29: Stav (úhrn) pohledávek ČSSZ za plátcí pojistného k 31. 12. daného roku (v mil. Kč).....	54
Graf č. 30: Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek k 31. 12. daného roku (v mil. Kč).....	56
Graf č. 31: Vývojový trend odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí.....	56
Graf č. 32: Vývojový trend pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení.....	57
Graf č. 33: Celkový počet vypracovaných posudků.....	62
Graf č. 34: Podíl vypracovaných posudků v závislosti na druhu systému a stupni řízení	63
Graf č. 35: Vývoj počtu vyřízených informativních osobních listů důchodového pojištění a počtu odeslaných přehledů dob důchodového pojištění	70

Graf č. 36: Vývoj počtu podaných evidenčních listů důchodového pojištění	71
Graf č. 37: Vývoj příjmů a výdajů (v mil. Kč).....	87
Graf č. 38: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým příjmům	89
Graf č. 39: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým výdajům	89
Graf č. 40: Vývoj realizace investic za programy 113V220 a 013V220 (v mil. Kč).....	90

